

VAPON VUOSI

1.5.2015
–30.4.2016

Paikallinen Vapo

Vapo on ensisijaisesti paikallinen toimija, joka tuottaa asiakkailleen elintärkeitä polttoaineita ja energiaratkaisuja. Vapon toimitusvarmuus takaa sen, että energia ei lopu sen yhteisöltä kesken.

Uudistuva Vapo

Liiketoiminnan ytimeksi on tiivistynyt kotimaisiin polttoaineisiin perustuva paikallinen energialiiketoiminta ja strategian kovana ytimenä on tuottaa omaan osaamiseen perustuvia lisäarvo-palveluita nykyisille ja uusille asiakkaille. Yritys hakee kasvua myös investoimalla aivan uusille liiketoiminnan alueille.

Vapo lähellä asiakasta

Vapon menestyksen mahdollistavat toimitusvarmuus, vastuullisuus, uudistuminen sekä muutos lähellä yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

Vastuullinen Vapo

Vapolle yritysvastuu on kaiken liiketoiminnan perusta. Vastuullisuus painottuu ympäristövastuuseen ja toiminnan läpinäkyvyyteen.

MUUTOS SYNTYY LÄHELLÄ

Vapon tavoitteena on tulla maailman parhaaksi osajaksi lähienergian arvoketjussa. Vain avoin vastuullinen toiminta antaa meille mahdollisuuden täyttää monien asiakkaidemme tarpeet ja myös heidän asiakkaidensa vaatimukset. www.vapo.fi

Sisällys

Vapo-konsernin toimipisteet	1
Toimitusjohtajan katsaus	2
Vapon vuosi	4
Toimintaympäristö	6
Strategia muuttuvassa liiketoimintaympäristössä	8
Vapon arvot	10
Strategian toteutuminen ja uudet tavoitteet	11

ORGANISAATIO12

Vapo lyhyesti	14
Paikallinen Vapo	16
Uudistuva Vapo	18
Vapo lähellä asiakasta	20
Vastuullinen Vapo	22
Kekkilä ja Hasselfors Garden	24

VASTUULLISUUS26

Yritysvastuu Vapossa ja vastuullisuussitoumukset	26
Arvot ja eettiset toimintaohjeet	28
Toimitusvarma, vastuullinen ja osaava	29
Ympäristövaikutukset	30
Paikallinen vaikuttavuus	32
Vastuu henkilöstöstä	34

TILINPÄÄTÖS35

Tilikausi lyhyesti	36
Vapo Oy:n hallitus	38
Hallintoperiaatteet	40
Riskienhallinta	45
Hallituksen toimintakertomus	46
Konsernitilinpäätös	56
Laskentakaavat	61

MUUTOS
SYNTYY
LÄHELLÄ

Vapo toimii paikallisesti. Yksittäiset toimenpiteet ja muutokset voivat tuntua pieniltä kokonaiskuvassa, mutta paikallisesti ja jokaiselle asiakkaalle teot ovat tärkeitä.

Vapo haluaa uudistua ja saada aikaan tuloksia, sekä vastuullisena yrityksenä huolehtia toimintaympäristöstään. Tämä ajattelu näkyy käytännössä kaikessa Vapon toiminnassa.

Työmme on tekoja, jotka ovat lähellä ihmistä. Niiden positiivinen vaikutus näkyy sekä lähiyhteisölle että ympäröivälle maailmalle.

Paikallinen Vapo

Uudistuva Vapo

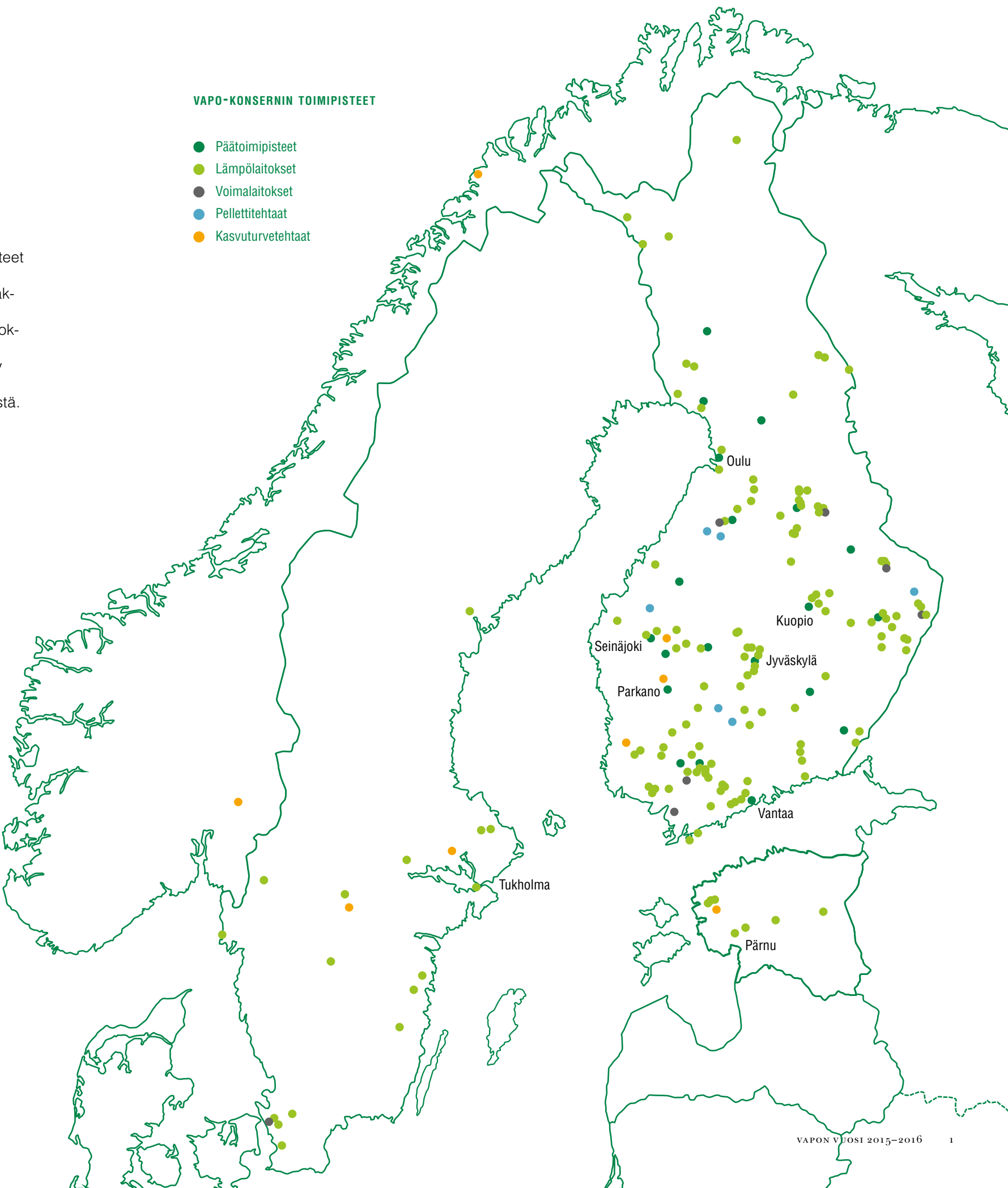
Vapo lähellä asiakasta

Vastuullinen Vapo

VAPU-KONSERNIN TOIMIPISTEET

- Päätoimipisteet
- Lämpölaitokset
- Voimalaitokset
- Pellettitehtaat
- Kasvuturvetehtaat

TULEVAISUUS RAKENNETAAN VAHVUUKSILLE

— Vapon liiketoiminnan strategiseksi ytimeksi on määritetty energialiiketoiminta Suomessa, Ruotsissa ja Virossa.

Yhtiön rakenne selkiytyi kuluneen vuoden aikana, kun sen omistamat viimeiset sahat myytiin. Olemme nyt lähes puhdasverinen energiayhtiö.

Muutama vuosi sitten Vapon ja sen tytäryhtiön Kekkilä Oy:n liitti toisiinsa raaka-aineresurssi eli turve. Turpeesta saadaan energiaa, mutta myös erinomaisia kasvualustoja sekä ammatti- että harrastelijaviljelijöiden tarpeisiin. Nyt linkitys tapahtuu myös muuta kautta. Turpeesta saadaan kuituja ja Kekkilän avainliiketoimintaan kuuluvat kompostointi ja mädätystekniikka ovatkin aivan uusiutuvaan energia-alaan läheisesti liittyvää liiketoimintaa.

Energiaturpeen käyttö on laskenut huippukulutusvuosista noin puoleen. Merkittävin syy tähän on ollut se, että sähköä ei nykyhinnoilla kannata tehdä polttamalla erillisissä lauhdevoimaloissa mistään polttoaineesta. Tämä on leikannut Vaponkin asiakkaiden turpeenkäyttöä miljoonilla kuutioilla. Turve on edelleen erittäin tärkeä polttoaine suurissa kaukolämpölaitoksissa ja erillisissä lämmöntuotantoyksiköissä joko seospolttoaineena puuhakkeen kanssa tai esimerkiksi kasvihuoneiden kaltaisissa pienemmissä palaturpeella lämmitettävissä kohteissa.

Turvetta tarvitaan

Suomen energiapolitiikan linjausten mukaan tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä Suomen energiaomavaraisuus nostetaan nykyisestä runsaasta 30 prosentista 55 prosenttiin ja uusiutuvan energian osuus nykyisestä vajaasta 40 prosentista yli 50 prosenttiin. Kotimaisena, työllistävänä ja huoltovarmuusvarastointiin sopivana polttoaineena turpeella on tässä oma noin viiden prosentin rooli myös jatkossa. Sen lisäksi turpeen avulla voidaan turvata puusta korkeamman jalostusasteen tuotteita tekevän teollisuuden raaka-aineen hankintaa. Vastuullisesti tuotetulle energiaturpeelle on kysyntää markkinoilla vähintään niin kauan kuin fossiilisille tuontipolttoaineillekin.

Uusia tuotteita

Turpeen käyttöä muuhun kuin energiaksi, kasvualustoiksi ja eläinten kuivikkeiksi on tutkittu luvattoman vähän. Suomen turveresurssit ovat valtavat ja Vapon muutaman vuoden aikana tehtyjen selvitysten perusteella tässä resurssissa on varmasti mittavaa kaupallista potentiaalia. Turvekuiduilla voidaan korvata monia muita luonnonkuituja kestäväällä tavalla ilman, että kuitujen tuotantoon tarvitsee käyttää ruoantuotantoon soveltuvia pinta-aloja, käyttää lannoitteita tai kasvinsuojeluaineita ja samalla voidaan säästää puukuituja muuhun käyttöön.

Uskon, että turpeen muu kuin energiakäyttö tulee viidessä vuodessa kasvamaan erittäin merkittävästi. Jo nyt tiedämme, että turvekuiduilla ja turpeella on monia erityisominaisuuksia kuten homehtumattomuus, antibakteerisuus, erinomainen kosteudensietokyky ja vaikkapa öljynimeytysturpeen imukyky. Näitä erityisominaisuuksia ei vain ole osattu tarjota suuressa mittakaavassa teollisille toimijoille eikä erityisominaisuuksiin perustuvia erottautumistekijöitä ja kilpailuetuja ole vielä kaupallistettu ja ulosmitattu millään markkinalla.

Kohti palveluliiketoimintaa

Vapo on rakentanut perusliiketoimintansa strategian sen vuosikymmenten kuluessa kertyneelle osaamiselle kotimaisista polttoaineista ja niiden polttamisesta lähellä tuotantoa. Tästä syystä luotamme strategiaamme, jolla tähtäämme maailman parhaaksi osajaksi lähienergian arvoketjussa. Kuluneen tilikauden aikana astuimme merkittävän askeleen eteenpäin tällä polulla. Meidät on totuttu tuntemaan polttoaineen toimittajana, mutta tulevaisuudessa haluamme syventää asiakaskumppanuuksiamme enemmän palveluiden myyntiin. Asiakkaillemme tarjoamamme palvelut voivat olla varallaopalveluita, koko- tai osa-aikaista voima- ja

lämpölaitosten etäkäyttöä tai pelkkiä asiantuntijapalveluita. Merkittävä tekijä tässä on alan digitalisoituminen, mikä mahdollistaa sekä skaalaedut, entistä energiatehokkaamman toiminnan ja sekä palveluntarjoajan että asiakkaan toiminnan tehostumisen. Hyvä esimerkki tästä on Vantaan Tikkurilaan rakennettu käyttökeskus.

Olen luottavainen siihen, että muutaman vuoden kuluttua tällaiset pitkälle integroidut palveluna myytävät energiaratkaisut ovat nopeasti kasvava liiketoiminta-alue.

Kulunut tilikausi oli haastava. Sahatavaliiketoiminnan myynnin, turve- ja energiapuuvarastojen sekä Hasselfors Gardenin Norjan toimintojen alaskirjaukset sekä liiketoimintamallin uudistamiseen liittyvät kertaluonteiset kulut leikkasivat liiketuloksesta lähes 20 miljoonaa euroa. Näiden lisäksi poikkeuksellinen lämmin sää heikensi taloudellista tulosta.

Selkeitä onnistumisia olivat vuoden aikana toteutetut Lämpö ja sähkö -liiketoiminnan kehittämistoimet ja edelleen parantunut asiakastytyväisyys. Haluankin kiittää asiakkaitamme hyvästä kumppanuudesta, sillä ajat ovat olleet monille asiakkaistammekin ainakin yhtä haastavia kuin meille. Toteutimme vuoden aikana suuren toimintamalliuudistuksen, jonka perustana on panostaminen henkilöstömmme osaamisen kasvattamiseen ja henkilökohtaisten vastuualueiden laajentamiseen. Yhdessä nämä tarkoittavat sitä, että entistä suurempi joukko vapolaisia on suoraan tekemisissä asiakkaidemme kanssa. Toivomme tämän kaiken realisoituvan entistä joustavampana palveluna ja entisestään parantuvana asiakastytyvyytenä.

Haluan kiittää koko henkilöstöä ja urakoitsijoitamme siitä kulttuurinmuutoksesta, jolla vastuullinen toiminta on saanut ansaitsemansa merkityksen osana jokapäiväistä toimintaamme.

Tomi Yli-Kyyny
toimitusjohtaja

TOMI YLI-KYYNY
Toimitusjohtaja

Vastuullisesti tuotetulle energiaturpeelle on kysyntää markkinoilla vähintään niin kauan kuin fossiilisille tuonti-polttoaineillekin.

VAPON VUOSI

2015

TOUKOKUU

Toukokuussa saatiin tuotettua vain noin 2 prosenttia koko kauden 13 miljoonan kuution turvetuotantotavoitteesta, mikä oli yksi Vapon historian heikoimmista tuotantokauden avauksista.

KESÄKUU

Vapon kaikilla tuotantokaudella tuotannossa olevilla yli 300 turvesuolla on käytössä parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) mukainen vesienkäsittelyjärjestelmä.

HEINÄKUU

Heinäkuussa järjestetyissä avoimien ovien tapahtumissa sekä vakituiset asukkaat että paikkakuntien loma-asukkaat saivat tutustua tuotantoalueisiin ja kysyä heitä askarruttavista aiheista Vapon edustajilta.

ELOKUU

Vapo Oy ja Adven Oy allekirjoittivat biopolttoaineiden toimitussopimuksen Oulun Valiolle rakennettavaan lämpökeskukseen. Lämpökeskus käyttää paikallisia polttoaineita noin 30 000 MWh vuodessa.

SYYSKUU

Tuotantokauden aikana turvetta tuotettiin vajaat 8 miljoonaa kuutiota. Edelliskausien varastot turvaavat asiakkaiden energiatarpeen kaikissa olosuhteissa.

LOKAKUU

Vapo käynnisti mittavan hankkeen toimintamallinsa uudistamiseksi Suomessa. Uudistuksen tavoitteena on yhtiön kilpailukyvyyn ja joustavuuden parantaminen.

MARRASKUU

Vapo Oy ja Kuopion Energia Oy allekirjoittivat kolmivuotisen polttoainesopimuksen, jonka perusteella Vapo toimittaa yhteensä 600 GWh energiaturvetta kiinteään hintaan.

JOULUKUU

Vapo Oy ja Turku Energia Oy solmivat puupelletin toimitussopimuksen pelletin toimittamisesta Turku Energian rakentamaan 40 MW pellettilämpölaitokseen. Turku Energia korvaa pelletillä raskasta polttoöljyä.

2016

TAMMIKUU

Vapo Oy myi kokonaan omistamansa Vapo Timber Oy:n kaikki osakkeet itävaltalaiselle puunjalostuskonserni Binderholzille. Vapo Timber Oy:llä oli sahat Lieksassa ja Nurmeksessa.

HELMIKUU

Energiapuun tuki nousi 15,9 eurosta megawattitunnilta 18,0 euroon. Samalla turpeen vero lämmityskäytössä laski 3,4 eurosta megawattitunnilta 1,9 euroon megawattitunnilta.

MAALISKUU

Sotkamon modernisoitu voimalaitos vihittiin käyttöön. Modernisoinnin ansiosta laitoksen energiatehokkuus parani ja ympäristövaikutukset pienenivät.

HUHTIKUU

Vapo hakee kasvua kehittämällä turvekuiduille uusia käyttökohteita. Hankkeen vauhdittamiseksi yhtiö perusti luonnonkuitujen kaupallistamiseen keskittyvän erillisen liiketoiminnan, Vapo Fibersin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

— *Sähkömarkkinoiden muutos on vaikuttanut erittäin voimakkaasti eurooppalaisten energia-yhtiöiden toimintaympäristöön.*

Pääasiassa Suomessa toimivana energiyhtiönä Vapo Oy:n toimintaan merkittävimminkin vaikuttavat ulkoiset tekijät ovat lämmityskauden sää eli lämmitystarve, fossiilisten polttoaineiden eli öljyn, maakaasun ja kivihiilen hintakehitys sekä sähkön hinta.

Päättyneen tilikauden lämmitystarve oli esimerkiksi Jyväskylässä 89 prosenttia verrattuna 30 vuoden pitkäaikaiseen keskiarvoon. Poikkeuksellisen lämmin sää vähensi merkittävästi Vapon omaa lämmönmyyntiä ja ennen kaikkea sen asiakkaiden polttoaineen tarvetta. Tämä koski sekä energiaturvetta että puupolttoaineita.

Raakaöljyn hinta on viime vuosina laskenut merkittävästi ja se oli alkuvuodesta 2016 alhaisimmalla tasolla yli kymmeneen vuoteen. Heinäkuussa 2014 raakaöljyn barrelihinta oli 115 dollaria. Vuoden 2016 helmikuun alkupuolella barrelihinta oli 32 dollaria. Raakaöljyn hinta heijastuu myös muiden fossiilisten polttoaineiden hintoihin. Halventunut öljy ei ole ainakaan kiihdyttänyt fossiilisten polttoaineiden korvaamista kotimaisilla polttoaineilla.

Vuonna 2015 maailmantalouden kasvu hidastui vuodesta 2014, joten öljyn hinnanlasku ei ainakaan suoraan kiihdyttänyt kasvulukuja. Suomessa öljyn hinnan lasku piti viime vuonna energian hintojen nousun aisoissa ja painoi inflaation kokonaisuudessaan miinukselle ensi kerran sitten vuoden 1955. Miinusmerkinen inflaatio vahvisti kotitalouksien ostovoimaa ja kulutusta. Suomi tuo paljon raakaöljyä ja sen hinnan lasku nosti vaihtotaseen ylijäämäiseksi viime vuonna ensi kerran sitten vuoden 2010.

Vuonna 2015 sähkön keskimääräinen systeemihinta oli 21,0 (29,6) euroa/MWh. Hinnanlasku johtui raportointihistorian korkeimmasta vuotuisesta tulovirtaamasta ja vastaavasti hyvin korkeasta vesivoiman tuotantomäärästä sekä leudosta säästä ja mata-

lista raaka-ainehinnoista. Myös tuuli-voiman tuotanto kasvoi vuoden aikana ja osaltaan laski spot-hintoja. Aluehinta Suomessa oli 29,7 (36,0) euroa/MWh.

Vapon kohdalla sähkön alhainen hinta on näkynyt viime vuosien aikana suoraan asiakkaille toimitetun energiaturpeen määrissä. Vapon päätuotteen eli energiaturpeen myyntivolymy on alentunut viidessä vuodessa noin 50 prosenttia. Suurin yksittäinen syy tähän on ollut turpeen käytön väheneminen lauhdesähkötuotannossa useilla miljoonilla kuutiometreillä. Kustannukset tuotettua yksikköä kohden ovat nousseet merkittävästi.

Raakaöljyn hinta on viime vuosina laskenut merkittävästi ja se oli alkuvuodesta 2016 alhaisimmalla tasolla yli kymmeneen vuoteen.

Tuulivoimalla tuotettiin vuonna 2015 vajaat kolme prosenttia Suomessa käytystä sähköstä. Pohjoismaissa tuotetaan nyt tuulivoimalla noin viisi prosenttia kulutetusta sähköstä, mutta osuuden arvioidaan kasvavan kymmeneen prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Voimakkaasti tuettu tuulivoima on osaltaan laskenut sähkön markkinahintaa ei-huippukulutusaikoina, mutta samalla se on voimistanut hintavaihteluita tulettomina ja kylminä arkipäivinä.

Pariisin ilmastopimus

Maailmanlaajuinen ilmastopimus vuoden 2020 jälkeiselle ajalle hyväksyttiin joulukuussa 2015. Kaikki maat sitoutuvat laatimaan kansalliset, viiden vuoden välein tarkasteltavat suunnitelmat, joihin sisältyy ilmastomuutoksen hillintä-, sopeutumis- ja rahoitustoimia. Pitkän aikavälin tavoitteena on pitää lämpötilan nousu selvästi alle kahdessa asteessa esiteolliseen aikaan verrattuna ja pyrkiä rajoittamaan se 1,5 asteeseen.

Sopimus lisää vakautta ja ennustettavuutta pitkällä aikavälillä, kannustaa markkinaehtoisin toimiin sekä vähentää hiilivuodon riskiä. Sopimus voi nopeuttaa siirtymää vähäpäästöiseen energijärjestelmään ja luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Sillä ei kuitenkaan ole suoraa vaikutusta hiilidioksidipäästöjen hintaan, ellei EU päätä kiristää päästötavoitettaan vuodelle 2030.

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen allekirjoitti Suomen puolesta Pariisin ilmastopimuksen YK:n päämajassa New Yorkissa. Pääsihteeri Ban Ki-moonin järjestämässä korkean tason seremoniassa historiallisena pidetyn sopimuksen allekirjoitti 170 maata.

Vuonna 2015 Eurooppa-neuvosto hyväksyi virallisesti Euroopan komission ehdotuksen luoda jakamattomille päästö-oikeuksille varanto EU:n päästökauppajärjestelmän alaisuuteen. Sopimuksen mukaisesti ehdotettu päästökaupan markkinavakausmekanismi astuu voimaan tammikuussa 2019 ja vähentää vuosittain ylimääräisiä päästöoikeuksia 12 prosenttia niin kauan kun oikeuksia on reservissä yli 833 miljoonaa tonnia.

Kotimaisuustavoite vaarassa

Euroopan Unionin komissio hyväksyi helmikuussa 2016 energiapuun

uudet tukilinjaukset. Energiapuun tuki nousi 15,9 eurosta megawattitunnilta 18,0 euroon. Samalla turpeen vero lämmityskäytössä laski eduskunnan keväällä 2015 päättämällä tavalla 3,4 eurosta megawattitunnilta 1,9 euroon megawattitunnilta. EU-hyväksyntä koski metsähakkeella tuotetun sähkön tukirajausta, jossa niin sanotun järeän puun kohteilta saadusta kuitu- ja tukkipuusta valmistetulla metsähakkeella tuotetusta sähköstä maksetaan alennettua tukea. Rajausta astuu voimaan vuonna 2019.

Suomen matala energiaomavaraisuus on huoltovarmuuden ja energiapolitiikkamme heikko kohta. Nyt tehtyjen ratkaisujen pohjalta alan toimijoilla on mahdollisuus suunnitella uusia investointeja. Puun ja turpeen käytön lisääminen on erittäin tärkeää niin työllisyyden kuin kauppataaseenkin näkökulmasta.

Nykyisen hallituksen ohjelmassa on kaksi merkittävää kotimaisia energialähteitä koskevaa kohtaa. Hallitus on asettanut tavoitteeksi, että vuonna 2030 energiatuotannosta 50 prosenttia tulee olla uusiutuvaa ja 55 prosenttia kotimaista. Vapon tuottamista polttoaineista energiahake ja pelletti sijoittuvat uusiutuvien luokkaan ja turve mahdollistaa kotimaisuustavoitteen saavuttamisen.

Jotta hallituksen tavoitteeksi asettama 55 prosentin kotimaisuusaste energiantuotannossa toteutuu, tarvitaan pitkän aikavälin luottamusta. Vain siten energiyhtiöt investoivat kotimaisia polttoaineita hyödyntäviin laitoksiin ja koneyrityksiin ja polttoaineen toimittajat panostavat korjuukoneisiin ja terminaaleihin.

Uusia haasteita tuo Euroopan Unionin käsittelyssä oleva suurten polttolaitosten parhaan tekniikan mukaisten päästörajojen määrittely. Tämä hiilen ja muiden fossiilisten polttoaineiden korvaamista biomassoilla käsittelevä LCP BREF-luonnos esittää, että biomassan ja turpeenpoltossa muodostuvien päästöjen raja-arvot tiukentuvat oleellisesti.

Kotimaisten polttoaineiden käyttöä edistetään EU-tasolla ja hiiltä tuottavat valtiot ovat saamassa lievemmat päästöraajat kotimaiselle ruskohiilelle, kun taas Suomi, Irlanti ja Ruotsi eivät saisi lievennyksiä päästörajoihin kotimaiselle turpeelle. Tältä osin turpeen kohdella tulisi saada samalle tasolle kuin ruskohiilen, sillä tiukentuvat biomasen ja turpeen päästöraajat vaikeuttavat Suomen hallituksen tavoitetta kasvat- ta tuotetun energian kotimaisuusastetta. Tämä vaikuttaa myös kotimaisen energian tarjoamaan työllisyyteen haja-asutusalueilla.

Vuonna 2015 Suomesta vietiin vain runsaat 10 000 tonnia pellettiä Skandinaviaan ja Keski-Eurooppaan. Vapolla on Suomessa tuotantokapasiteettia noin 300 000 pellettitonnin vuosituotantoon. Viime vuonna Vapo tuotti Suomessa pellettiä noin 175 000 tonnia. Vapon markkinaosuus Suomen pellettituotannosta ja Suomessa käytetystä pelletistä on hieman yli puolet. Vapon oman ennusteen mukaan pelletin käyttö tulee kasvamaan lähivuosina merkittävästi Suomessa jo päätettyjen ja suunnitteilla olevien kattilalaitosinvestointien takia.

Luvitus hidasta

Kesällä 2015 sääriski toteutui turvetuotannossa. Vastaaviin riskeihin varautuminen olisi helpompaa, mikäli uusia tuotantopinta-aloja saataisiin luvitettua ja tuotantoon. Uudet alueet mahdollistavat suuremman tuotannon ja paremman huoltovarmuuden, sillä sateisina kesinä vanhoja mataloituneita tuotantoalueita ei pystytty täysimääräisesti hyödyntämään. Huolimatta siitä, että kaksi vuotta sitten uudistetun luvitukseen liittyvän lainsäädännön piti nimenomaan sujuvoittaa lupamenettelyjä luontoarvonsa menettäneillä 1 ja 2 luokan soilla, ei tämä ole käytännössä toteutunut.

STRATEGIA MUUTTUVASSA LIIKETOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ

— Strategian painopiste siirtyy polttoaineista erilaisten energiaratkaisujen ja asiantuntija-palvelujen tuottamiseen.

Vapo Oy:n vuonna 2014 uusittu strategia voidaan kiteyttää yhteen lauseeseen: Vapon tavoitteena on olla maailman paras osaaja lähienergian arvoketjussa. Uudistetun strategian määrittämisessä oli tärkeää tunnistaa toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset ja varautua niihin jo etukäteen. Euroopan ja Suomen energiamarkkinat ovat murroksessa, minkä johdosta sekä sähkön että lämmön kysyntään liittyy uudenlaisia riskejä. Poliittiset päätökset vaikuttavat entistä vahvemmin niin turpeen kuin puupolttoaineiden kysyntään.

Strategiaan on kirjattu kolme päätöstä

Ensimmäinen päätös on tuoda arvoa asiakkaillemme olemalla maailman paras osaaja lähienergian arvoketjussa. Lähienergian arvoketjulla tarkoitetaan toimintaa aina polttoaineen alkulähteiltä, kuten metsistä ja turvesoilta, yksittäiselle kuluttajalle asti. Tavoitteena on tuottaa lisäarvoa asiakkaalle yhdistämällä Vapon vuosikymmenten aikana syntynyt polttoainekokemus Vapon

energiantuotanto-osaamiseen. Parhaana erottautuminen on mahdollista arvoketjun synergioiden, kustannustehokkuuden tehostamisen sekä Vapon osaamisen yhdistämisellä asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. Tämän saavuttamiseksi Vapossa kehitetään aktiivisesti asiakasyhteyksiä, siirrytään polttoainemyyjästä lähemmäksi palvelun tarjoajaa sekä kasvatetaan kilpailukykyistä energialiiketoimintaa.

Toinen päätös on luoda uusia ja innovatiivisia liiketoimintaratkaisuja. Normaalin liiketoiminnan kehitystyön lisäksi Vapo panostaa uusien liiketoimintamahdollisuuksien löytämiseen ja luomiseen. Uudet liiketoiminnot perustuvat yrityksen olemassa oleviin resursseihin, vahvuuksiin ja osaamiseen. Kehitystyötä toteuttamaan on rakennettu Vapo Ventures -liiketoiminta. Ensimmäinen Venturesin kautta aloitettu yritys on Vapo Clean Waters Oy, joka tarjoaa ratkaisuja luonnonvesien käsittelyyn. Tuorein liiketoiminta on kuitutekniikkaan erikoistunut Vapo Fibers, joka keskittyy turve- ja muiden luonnonkuitujen hyödyntämiseen eri käyttökohteissa. Vapo Ventures jatkaa uusien liiketoimintojen tutkimista

kehittämänsä innovatiivisen toimintamallin avulla.

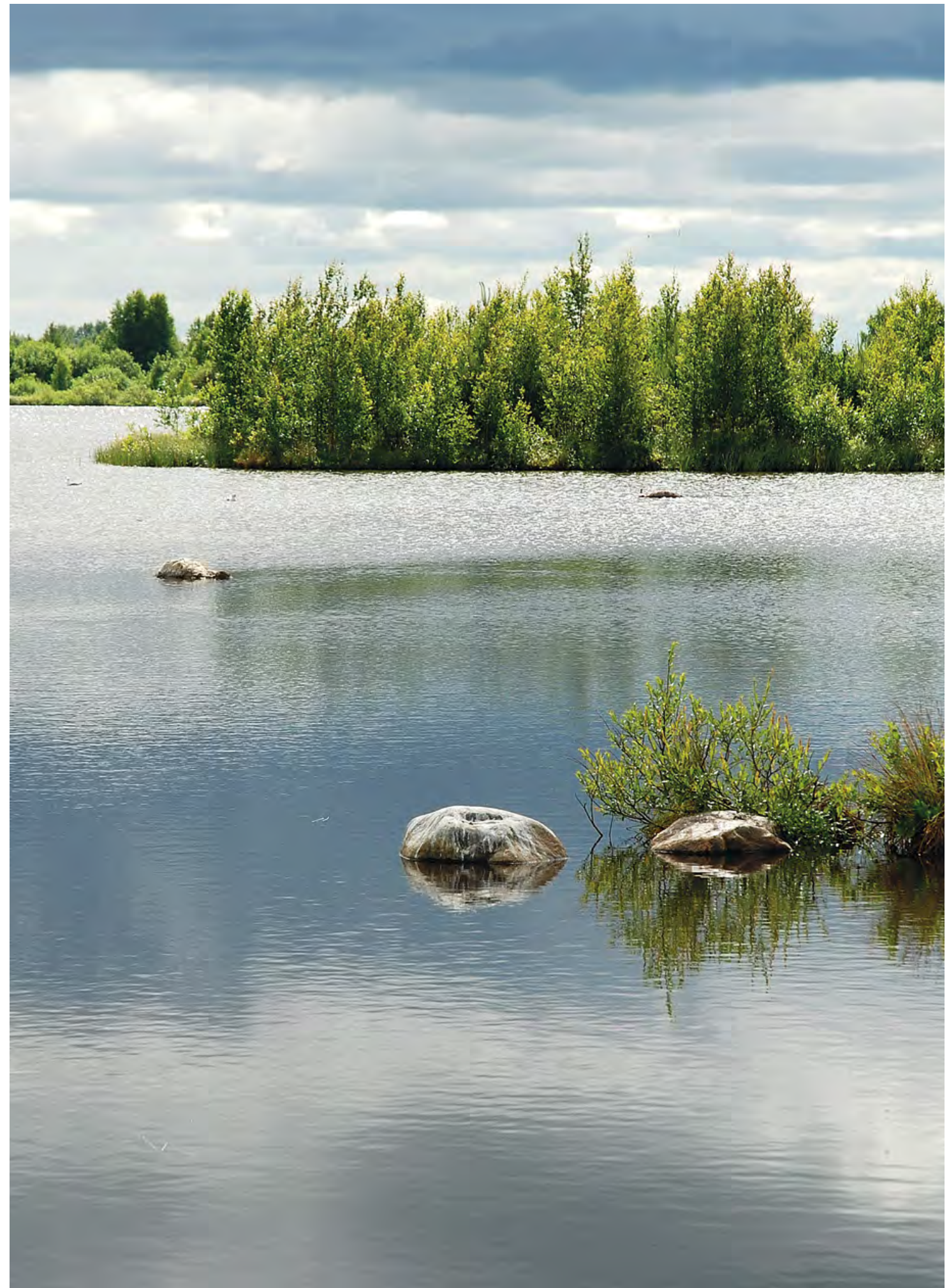
Kolmas päätös on parantaa merkittävästi tytäryhtiö Kekkilän arvoa. Tili-kauden aikana Vapo myi strategiansa mukaisesti sahatavarayhtiönsä Vapo Timber Oy:n.

Eettiset ohjeet

Vapo on ottanut käyttöön vuoden 2015 aikana päivitetyn eettisen ohjesäännönsä, niin kutsutun Code of Conductin. Kaikilta vapolaisilta ja Vapon tuotteiden ja palveluiden toimittajilta edellytetään sitoutumista vastuullisiin liiketoimintakäytäntöihin. Vapon eettisissä toimintaohjeissa on esitetty ihmis- ja työoikeuksia, työsuojelua, ympäristöä, kilpailuoikeutta, tuoteturvallisuutta ja korruption estämistä koskevia lakeja, määräyksiä ja muita eettisiä vaatimuksia. Toimintaohjeiden toteutumista seurataan ja poikkeamat käsitellään, korjataan ja raportoidaan johtamisjärjestelmän mukaisesti. Vastuu on osa liiketoiminnan johtamista sen lisäksi, että jokaisen yksilön velvollisuus on toimia eettisesti oikein.

Normaalin liiketoiminnan kehitystyön lisäksi Vapo panostaa uusien liiketoimintamahdollisuuksien löytämiseen ja luomiseen.

Vapon arvot

VASTUULLISUUS

antaa Vapolle olemassaolon oikeutuksen. Kaiken toimintamme tulee kestää julkinen tarkastelu. Jokaisen vapolaisen tulee kantaa vastuu omasta työstään.

TULOSNÄLKÄ

tuo meille sitkeyttä viedä vaikeatkin asiat päätökseen, silloin kun se on liiketoimintamme tavoitteiden mukaista.

UUSIUTUMINEN

tuo tulevaisuuden. Tarvitsemme suuret korvat kuullaksemme asiakkaitamme. Maailma muuttuu ja Vapo sen mukana.

STRATEGIAN TOTEUTUMINEN JA UUDET TAVOITTEET

— *Vapo uudisti toimintamallinsa vastaamaan asiakkaittensa muuttuneita tarpeita.*

Energiamarkkinoilla on käynnissä murros, jonka seurauksena Vapon päätuotteen eli energiaturpeen myyntivolyymi on alentunut viidessä vuodessa noin 50 prosenttia. Lyhyellä aikavälillä on vaikea nähdä polttoaineiden kysynnän kasvavan. ”Kysyntä pysynee alhaisena usean samaan suuntaan ohjaavan tekijän seurauksena. Näitä ovat sähkön alhainen markkinahinta, lämmin sää sekä kotimaisen teollisuuden pääsääntöisesti heikko kysyntätilanne”, Vapon operatiivinen johtaja **Jyrki Vainionpää** avaa hankalaa markkinatilannetta. Samanaikaisesti asiakkaat odottavat Vapolta uusiutumista sekä entistä asiantuntevampaa ja monipuolisempaa palvelua.

Parempaa kilpailukykyä ja joustavuutta uudella toimintamallilla

Vapo siirtyi kevään 2016 aikana uuteen toimintamalliin, jossa asiakas on keskiössä ja Vapon henkilöstön osaamisen laajentaminen korostuu. Uudella toimintamallilla tavoitellaan entistä parempaa kilpailukykyä ja joustavuutta muuttuvilla markkinoilla. Helmikuussa voimaan tulleessa organisaatiossa asiakasaktiivisuuden ja palveluun on panostettu.

Asiakasrajapinnassa toimivien vapolaisten määrä kasvoi merkittävästi, vaikka henkilöstön kokonaismäärä pieneni. Samalla Vapon monia tuotantoon

liittyviä tehtäviä organisoitiin uudelleen ja hankitaan ostopalveluina. Vapon oma henkilöstö keskittyy yhä enemmän asiakkaalle lisäarvoa tuottaviin toimintoihin. ”Luvassa on entistä kokonaisvaltaisempaa ja asiantuntevampaa palvelua”, Vainionpää kertoo.

Organisaatiouudistus koskee pääosin Vapon suuria ja keskisuuria polttoaine-asiakkaita, kuten lämpö- ja voimalaitoksia. Pienemmät asiakkaat jatkavat asiointiaan entiseen tapaan, mutta myös heille on tiedossa hyötyä Vapon kilpailukyvyn ja joustavuuden paranemisen kautta.

Energialiiketoiminnan kannattava kasvattaminen vaatii uusia lämpöasiakkaita sekä investointeja energiatehokkuuteen ja laitojen parempaan käytettävyyteen.

”Olemme kasvattaneet energiatuotantoamme hankkimalla uusia lämpöasiakkaita ja muuttamalla omistamiemme lämpölaitoksia toimimaan kotimaisilla kiinteillä polttoaineilla. Ostimme Tuusulan Jokelassa sijaitsevan kaukolämpöliiketoiminnan Fortumilta vuoden 2015 tammikuussa. Vuoden aikana rakensimme kaukolämpöverkon yhteyteen uuden kotimaisia polttoaineita käyttävän lämpölaitoksen, joka korvaa normaali-käytössä vanhat öljykattilat. Uusi laitos vihittiin käyttöön 15.1.2016. Muutoksen avulla pystyttiin parantamaan sekä yksikön kannattavuutta että laskemaan kaukolämmön asiakashintaa”, kertoo

Lämpö ja sähkö -liiketoiminta-alueen johtaja **Markus Hassinen**.

Toinen esimerkki investoinneista energiantuotantoon, on Sotkamon voimalaitokseen tehty merkittävä modernisointihanke. Sotkamoon tehdyssä miljoonainvestoinnissa voimalaitokseen asennettiin muun muassa lämpöpumppu, savukaasupesuri sekä sähkösuodatin. Investoinnin ansiosta Sotkamon kaukolämmön tuotannossa öljyn käyttö puolittui, energiatehokkuus lisääntyi sekä päästöt ympäristöön vähentyivät. ”Nyt pienemmällä polttoainemäärällä saadaan tuotettua enemmän energiaa Sotkamon asiakkaille”, toteaa Hassinen ja jatkaa ”Suomessa viime aikoina harjoitetun onnistuneen energiapolitiikan kanssa nämä toimet ovat mahdollistaneet meille useiden asiakkaidemme lämmönhintojen tarkistamisen alaspäin, samalla kun suhteellinen kannattavuutemme on kasvanut sijoitetun pääoman tuotolla mitattuna merkittävästi.”

Vapo on digitalisoinut prosessejaan myös käyttö- ja kunnossapitotoiminnassa rakentamalla uutta toimintamallia keskusvalvomotoiminnan ympärille. Tällä hetkellä operoimme etänä yhtä pelletti-tehdasta, sekä yhtätoista voima- ja lämpölaitosta, joista kahdeksan on Vapon omia laitoksia. Tavoitteena on tarjota Tikkurilassa sijaitsevan käyttökeskukseen palveluja sekä nykyisille että uusille energia-asiakkaille.

Vapon henkilöstö keskittyy yhä enemmän asiakkaalle lisäarvoa tuottaviin toimintoihin.

VAPON ORGANISAATIO 30.4.2016

— Vapo-konserniin kuuluvat Vapo Oy, Neova AB, AS Tootsi Turvas ja Kekkilä-konserni.

*Lämpö
ja sähkö*

Vapo Oy on Suomessa toimiva energia-alan yritys, joka tarjoaa asiakkailleen kotimaisia turve- ja puupoltto-aineita sekä näihin pohjautuvia energiaratkaisuja ja ympäristöturpeita. Vapo Ventures -yksikkö keskittyy Vapo Oy:n resursseihin ja osaamiseen perustuvien uusien liiketoimintojen kehittämiseen.

Vapo Oy:n liikevaihto	Vapo Oy:n liike-tulos
257,0 milj. euroa	7,4 milj. euroa

Polttoaineiden osuus yhtiön ulkoisesta liikevaihdosta on noin 70 prosenttia, lämpöratkaisujen noin 25 prosenttia ja ympäristöturpeiden noin 5 prosenttia.

Tilikauden aikana Vapo Oy toimitti asiakkailleen
9,8 TWh energiaturvetta
2,5 TWh puupolttoaineita
1,3 TWh lämpöä, sähköä ja höyryä

Vapo Venturesin kehittämiä uusia liiketoimintoja ovat luonnonvesien käsittelyratkaisuja tarjoavat Vapo Clean Waters Oy ja ekologisia kuituratkaisuja teollisuudelle tarjoava Vapo Fibers.

Polttoaineet

*Vapo
Ventures*

Neova AB

Neova AB on Vapo Oy:n ruotsalainen tytäryhtiö, joka tarjoaa asiakkailleen kaukolämpöä ja teollisuudelle räätälöityjä lämpöratkaisuja. Lisäksi yhtiö tuottaa ja markkinoi turvetuotteita teollisuudelle sekä energia- ja kasvuturveasiakkaille.

Liikevaihto	Liike-tulos
47,8 milj. euroa	1,7 milj. euroa

AS Tootsi Turvas on Vapo Oy:n virolainen tytäryhtiö, jonka pääliiketoiminta muodostuu kasvu- ja energia-turvetuotteiden, puupolttoaineiden sekä erilaisten lämmöntuotantoratkaisujen myynnistä.

Liikevaihto	Liike-tulos
13,0 milj. euroa	1,1 milj. euroa

Kekkilä-konserni kehittää, valmistaa ja markkinoi puutarha-alan korkelaatuisia kasvualustoja, kasvin-ravinteita ja katemateriaaleja sekä puutarhan ja pihan rakentamisen tuotteita harrastajille, ammattiviljelijöille ja viherrakentäjille. Suomessa tuotteita markkinoidaan Kekkilä-tuotemerkillä ja Ruotsissa sekä Norjassa Hasselfors Garden -tuotemerkillä.

Liikevaihto	Liike-tulos
87,9 milj. euroa	-1,3 milj. euroa

*Kekkilä-
konserni*

VAPO LYHYESTI

— Vapo on bioenergian johtava toimittaja ja kehittäjä Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. Vapo tuottaa vastuullisesti energiaa muun muassa turpeesta ja puusta sekä toimittaa asiakkailleen erilaisia ympäristöliiketoimintaratkaisuja. Vapo on markkina-alueellaan tärkeä osa paikallista energiainfrastruktuuria.

VAPO ENERGIA

Vapo Energia koostuu Polttoaine- sekä Lämpö ja sähkö -liiketoiminta-alueista. Vapo Energiassa yhdistyy vuosikymmenten aikana saavutettu polttoaine- ja energiantuotannon osaaminen, joten asiakas hyötyy energiaosaamisesta koko tuotanto- ja toimitusketjussa. Lämpöratkaisuisa Vapo nojaa omaan polttoaineosaamiseensa, ketjun optimointiin ja sopimuskauden kattavaan toimitusvarmuuteen. Vapo Energian tavoitteena on luoda asiakkaalle arvoa olemalla maailman paras osaaaja koko lähien energian arvoketjussa.

POLTTOAINEET

Vapo tarjoaa kotimaisia kiinteitä polttoaineita, kuten energiapuuta ja -turvetta sekä pellettejä ja näitä tukevia lisäarvopalveluita asiakkailleen. Polttoaineratkaisut perustuvat toimitusvarmuuteen, paikalliseen ja vastuulliseen toimintaan sekä Vapon omaan polttoaine- ja energiantuotanto-osaamiseen. Polttoaineet-liiketoiminta-alueen asiakaskunta koostuu pääosin energiasektorin ja teollisuuden toimijoista. Vapossa kaikkien polttoainei-

den myynnistä vastaa sama organisaatio. Näin asiakkaan kokonaistarpeet voidaan ottaa hyvin huomioon ja valita optimaalinen polttoainesekoitus asiakkaan tarpeen mukaisesti. Vapo tuottaa ja toimittaa polttoaineita Suomessa, Ruotsissa ja Virossa.

LÄMPÖ JA SÄHKÖ

Vapon Lämpö ja sähkö -liiketoiminta-alue tarjoaa asiakkailleen räätälöityjä lämpöratkaisuja, kaukolämpöä ja laitosten etäkäyttöpalveluita. Nämä toteutetaan asiakkaan tarpeen mukaan avaimet käteen -periaatteella. Vapo huolehtii tuotantolaitoksen käytöstä ja kunnossapidosta sen koko elinkaaren ajan. Vapo tarjoaa lämpöratkaisuja kunnille, lämpöyhtiöille, suurkiinteistöille sekä teollisuudelle. Kaukolämpöä Vapo tarjoaa kuluttajille operoimiensa kaukolämpöverkkojen alueella. Lämpö ja sähkö -liiketoiminta-alue toimii Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. Se omistaa, käyttää ja kunnossapitää seitsemää omaa voimalaitosta ja lähes 150 lämpökeskusta. Liiketoiminta-alue operoi 27 kaukolämpöverkkoa, joista 25 on omia ja kahden

liiketoiminta on vuokrattu Vapon operoitavaksi. Omien laitosten lisäksi Vantaan Tikkurilan käyttökeskuksesta ajetaan Vatajankosken Sähkön energia-tuotantolaitoksia ja kaukolämpöverkkoa. Vapon voimalaitosten tuottama sähkö myydään pohjoismaiseen sähköpörssiin. Energiaa liiketoiminta-alue tuottaa noin 1,7 TWh.

YMPÄRISTÖTURPEET

Vapo toimittaa Suomessa vuosittain noin 900 000 kuutiometriä ympäristöturvetta. Ympäristöturpeita käytetään muun muassa eläinten kuivikkeena, kasvualustojen orgaanisena raaka-aineena ja tukiaineena kompostoinnissa. Ruotsissa ympäristöturpeiden toimituksesta vastaa Neova AB ja Virossa AS Tootsi Turvas, jotka molemmat ovat Vapo Oy:n kokonaan omistamia tytäryhtiöitä.

KEKKILÄ-KONSERNI

Kekkilä-konserni kehittää, valmistaa ja markkinoi puutarha-alan korkealaatuisia

kasvualustoja, kasvinravinteita ja katemateriaaleja sekä kotipuutarhan ja pihan rakentamisen tuotteita harrastajille, ammattiviljelijöille ja viherrakentajille. Liiketoiminta jakautuu kolmeen alueeseen: Home, Park ja Professional Growing. Kekkilä-konserni on Vapo Oy:n omistama puutarha-alan pohjoismainen markkinajohtaja kasvualusta-, lannoite-, ja katetuotteissa. Suomessa, Euroopassa ja Venäjällä yhtiö toimii Kekkilä-brändillä. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa tuotteet markkinoidaan Hasselfors Garden -nimellä.

VAPO VENTURES

Vapo Ventures kehittää Vapon uusia liiketoimintoja. Uudet liiketoimintaratkaisut liittyvät luonnonvarojen kestävään käyttöön jalostusasteen nostamiseksi energiatuotteiksi tai uusiksi käyttöhyödykkeiksi. Vapo Ventures luo näistä lähtökohdista luonnon kannalta kestävää ja taloudellisesti kannattavaa liiketoimintaa, jossa asiakkaat on toiminnan keskiössä. Ensimmäiset Vapo Ventures -startupit ovat Vapo Clean Waters Oy,

joka tarjoaa ratkaisuja luonnonvesien käsittelyyn sekä luonnonkuituja teollisuudelle tarjoava Vapo Fibers.

NEOVA AB

Neova AB on yksi Ruotsin johtavia bioenergiayrityksiä, jonka liikevaihto on noin 48 miljoonaa euroa. Neovan palveluksessa on 65 kokoajakaista henkilöä ja lisäksi yhtiö työllistää noin 200 kausityöntekijää. Neovan tuote- ja palveluvalikoimaan kuuluvat turve- ja puupolttoaineet, kaukolämpö ja erilaiset kokonaisenergiaratkaisut, joilla se kattaa merkittävän osan Ruotsin markkinoiden bioenergiatarpeesta. Neova AB omistaa 50 prosenttia pellettejä tuottavasta Agroenergi Neova Pellets AB:stä, joka on noin 80 miljoonan euron liikevaihdollaan Ruotsin markkinajohtaja. Neova AB tuottaa energia- ja kasvuturvetta yhtiön omilta tuotantoalueilta. Vuonna 2015 tuotantoala oli noin 4 300 hehtaaria ja turvetta tuotettiin yhteensä noin miljoona kuutiometriä.

Neovan Lämpö-liiketoiminta-alue tarjoaa asiakkailleen kaukolämpöä ja räätälöityjä kokonaisenergiaratkaisuja.

Neovalla on 12 kaukolämpöverkkoa ja 36 lämpölaitosta eri puolilla Ruotsia. Kaukolämmön lisäksi Neova tarjoaa asiakkailleen erilaisia kokonaisenergiaratkaisuja, jolloin Neova ottaa kokonaisvastuun asiakkaan energiatarpeista. Asiakaskunta kattaa niin suuret teolliset yritysasiakkaat kuin pienemmät kohteet, joissa lämpö tuotetaan usein pellettikatiloilla. Tilikaudella Neova tuotti lämpöä ja sähköä yhteensä 435 GWh.

AS TOOTSI TURVAS

AS Tootsi Turvas on Vapo Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö, joka toimii Virossa. Yhtiön liikevaihto on noin 13 miljoonaa euroa ja sen palveluksessa työskentelee 32 henkilöä. Tootsi Turvas tarjoaa asiakkailleen omilta tuotantoalueiltaan tuotettua energia- ja kasvuturvetta ja lisäksi se toimittaa energiahaketta.

Tootsi Turvaksella on Virossa yhteensä seitsemän lämpölaitosta ja yksi kaukolämpöverkko. Yhtiön lämmöntoimitukset olivat päättyneellä tilikaudella yhteensä noin 30 GWh.

Paikallinen Vapo

Vapo on ensisijaisesti paikallinen toimija, joka tuottaa asiakkailleen elintärkeitä polttoaineita ja energiaratkaisuja. Vapon toimitusvarmuus takaa sen, että energia ei lopu sen yhteisöltä kesken. Vapon strategia pyrkii tehostamaan paikallistason vastuullisia ja tehokkaita ratkaisuja sen ydinliiketoiminnoissa sekä mahdollistamaan ratkaisujen skaalaamisen ja uuden liiketoiminnan syntymisen.

Uudistuva

Lähellä asiakasta

Vastuullinen

CASE Vapo Oy Polttoaineet

Turku Energia korvaa öljyä puupelletillä

Vapo Oy ja Turku Energia Oy solmivat joulukuussa 2015 sopimuksen pellettien toimittamisesta Turku Energian uuteen Luolavuoren pellettilämpölaitokseen. Vara- ja huippulämmön tuotantoon tarkoitettu laitos käyttää arviolta 20–50 GWh pellettiä vuodessa, ja kyseessä onkin yksi Vapon suurimmista yksittäisistä pellettisopimuksista. Vapo Oy:n aluejohtaja **Pasi Rantosen** mukaan se vahvistaa entisestään pelletin asemaa keskisuurten lämpölaitosten polttoaineena Suomessa.

– Useilla energialaitoksilla on suunnitelmassa vastaavantyyppisiä investointeja, joissa pelletillä korvataan tuontipolttoaineita peruskuorma-, huippukuorma- ja varavaimalaitoksissa, hän sanoo.

Turun Energialle Luolavuoren pellettilämpölaitos on yksi keino nostaa

uusiutuvan energian osuus tuotannosta tavoiteltuun 50 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Turku Energia Oy:n lämmönhankintapäällikkö **Ilkka Syrjälä** kertoo, että aikaisemmin vara- ja huippuvoiman tuotantoon on käytetty öljyä noin 100 GWh vuodessa. Nyt pelletillä pystytään korvaamaan tästä noin puolet.

– Pellettiin päädyimme, koska kyseessä on uusiutuva, kotimainen ja hinnaltaan kilpailukykyinen polttoaine, joka sopii tähän tarkoitukseen. Vapon valitsimme polttoainetoimittajaksi pelletin hyvän laadun sekä tarpeisiimme sopivan toimituslogistiikan vuoksi. Kokemukset ovat olleet hyviä: toimitukset ovat pelanneet ajallaan ja pelletti on ollut laadukasta.

CASE Vapo Oy Polttoaineet

Viski saa savunsa turpeesta

Perheyritys Teerenpeli valmistaa Lahdessa viskiä, jonka valmistuksessa turpeella on tärkeä tehtävä.

Turvepelletti antaa kuivatuksessa maltaalle pyöreän savuisen aromin.

– Lopullisen arominsa viski saa kypsyessään tammitynnyreissä, joissa on aiemmin saatettu kypsyttää vaikkapa bourbon-viskiä, sherryä, madeiraa tai rommia, kertoo markkinointipäällikkö **Jari Mämmi**.

Teerenpelin lippulaivatuote on kymmenvuotias single malt -viski. Yhtiön tuotteita menee vientiin yhä enemmän, sillä viskikulttuuri on vahvassa nousussa kaikkialla maailmassa.

CASE Vapo Ventures / Vapo Clean Waters Oy

1 700 kosteikkokasvia viimeisteli Nisulan kaupunkikosteikon

Clean Watersin suunnittelema ja toteuttama Nisulan kosteikko Jyväskylän keskustan tuntumassa sai viimeisen silauksen touko–kesäkuun 2016 vaihteessa, kun alueelle istutettiin 1 700 kosteikkokasvia ja kylvettiin nurmi. Syksyllä, kasvien juurruttua, alueen hulevedet alkavat kulkea kosteikon kautta Tuomiojärveen.

– Tämä on monella tapaa mielenkiintoinen hanke. Sillä parannetaan vedenlaatua Tuomiojärvestä, josta otetaan noin kolmasosa kaupungin talousvedestä. Toisaalta kosteikko toteutettiin harvinaislaatuisesti jo rakennetulle kaupunkimaiselle alueelle ja siten se tuo uuden ratkaisumallin hulevesien käsittelypalettiimme, listaa kaavasuunnittelija **Paula Tuomi** Jyväskylän kaupungilta.

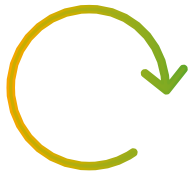
Kosteikko on myös Luonnonvarakeskuksen tutkimuskohde ja se tarjoaa jatkossa tärkeää tietoa siitä, kuinka erilaiset kosteikkokasvit viihtyvät ja toimivat tällaisessa ympäristössä. Siksi alueelle istutettiin laaja kirjo sekä taimitarhoilla kasvatettuja että Vapon turvetuotantoalueiden kosteikoilta siirrettyjä kasveja.

– Ekologisuus otettiin huomioon myös toteutuksessa. Kaivutöissä syntyneet maa-alueet läjitettiin lähimaastoon, joten niitä ei tarvinnut kuljettaa minnekään ja samalla monipuolistettiin alueen ilmettä, toteaa erityisasiantuntija **Teija Hakalahti-Sirén** Clean Waters Oy:stä.

Paikallinen

Uudistuva Vapo

Liiketoiminnan ytimeksi on tiivistynyt kotimaisiin polttoaineisiin perustuva paikallinen energialiiketoiminta ja strategian kovana ytimenä on tuottaa omaan osaamiseen perustuvia lisäarvopalveluita nykyisille ja uusille asiakkaille. Yritys hakee kasvua myös investoimalla aivan uusille liiketoiminnan alueille. Vapo on uudistunut vastatakseen entistä paremmin paikallisiin, alueellisiin ja kansallisiin tarpeisiin. Joskus tarve synnyttää ratkaisun, joka voi tuottaa jopa kansainvälisesti kiinnostavaa uutta liiketoimintaa.

Lähellä asiakasta

Vastuullinen

MUUTOS
SYNTYY
LÄHELLÄ

CASE Vapo Oy Ympäristöturpeet

Vapo helpottaa kuivikelannan kierrättämistä takaisin kasvatukseen

Vapo Oy on kuluneen vuoden aikana tutkinut hevosenlannan kierrättämisvaihtoehtoja.

Vapo on testannut vuoden aikana kuivikelannan polttamista Forssan voimalaitoksessa sekä kompostointia yhtiön omissa ja yhteistyökumppaneiden käyttökohteissa. Käsittelemällä lantaa keskitetysti korkealla teknologialla voidaan lannan negatiivisia ympäristövaikutuksia, kuten ammoniakkipäästöjä ilmaan ja ravinteiden kulkeutumista vesistöihin minimoida. Samalla voidaan ottaa talteen lannan hyödyt sen luontaisista ravinteista, humuksesta ja energiasta.

Kuivikkeen tärkein ominaisuus on virtsan ja hajun imukyky. Toisin sanoen mitä suurempi imukyky, sitä parempi kuivike. Suuri imukyky aikaansaa myös paremman ravinnearvon suuremman ravinteiden sitomisen myötä. Polttoaineen taas pitäisi olla mahdollisimman kuivaa, jotta se olisi poltettavissa. Tästä syystä hyvä kuivike ja hyvä polttoaine ovat vastakohtia. Koska kuiviketurpeen virtsan ja hajun sitomiskyky on erinomainen, turvelannalle paras käyttökohte on ravinteiden kierrätys.

Hevosen kuivikelannan polttokokeissa kävi ilmi, että kuivikelannan hyödyntäminen polttoaineena teollisessa mit-

takaavassa on haasteellista. Tähän vaikuttaa edellä mainittu turpeen hyvästä imukyvystä johtuva korkea kosteus sekä osaltaan nykyinen lainsäädäntö, joka luokittelee lannan jätteeksi.

Kehitystyön tuloksena Vapo toi talleille VapoPuhti-palvelukokonaisuuden sujuvoittamaan hevostallien arkea. VapoPuhti-lannannoutopalvelu noutaa lannan ja hoitaa sen tehokkaan kierrätyksen kaikkina vuodenaikoina ja kaikissa olosuhteissa. Vapon hevosen kuivikelannan kierrätyksestä vastaavan projektipäällikkö **Niko Nevalaisen** mukaan lannan kierrätyspalvelu on otettu palvelun käyttäjien keskuudessa erittäin hyvin vastaan. ”Kustannustehokkaalla nouto- ja kierrätyspalvelulla on ollut selkeä tilaus”, Nevalainen sanoo. Toistaiseksi palvelu on saatavissa Etelä-Suomessa Kotka-Lahti-Forssa-Lohja sisäpuoliselle alueelle.

Vapo kierrättää talleilta saadun kuivikelannan joko yhteistyössä Kekkälä Oy:n tai muiden toimijoiden kanssa. Kierrätyksellä kuivikelannasta saadaan ravinnerikasta multaa niin viherrakentamiseen kuin puutarhakäyttöönkin.

Turvekuitu on ekologisesti kestävä kotimainen vaihtoehto.

MUUTOS
SYNTYY
LÄHELLÄ

CASE Vapo Ventures / Vapo Fibers

Kuidusta uutta liiketoimintaa

Vapo Fibers tuottaa turpeesta kotimaista, ekologista, kustannustehokasta sekä erityisominaisuuksiltaan ainutlaatuista raaka-ainetta.

Vapo Ventures -liiketoimintayksikkö tutkii ja kehittää Vapo-konsernissa uusia liiketoimintoja, jotka perustuvat joko konsernin omistamiin raaka-aineresursseihin tai muissa liiketoiminnoissa hankittuun osaamiseen. Ensimmäinen kaupalliseen vaiheeseen tätä kehityspotentiaalia myöden kypsynyt liiketoiminta on luonnonvesien puhdistukseen erikoistunut Clean Waters. Toinen uusi liiketoiminta on huhtikuussa 2016 perustettu Vapo Fibers, jonka tehtävänä on löytää uusia kaupallisia asiakasoveluuksia turvekuidun hyödyntämiseen teollisessa mittakaavassa.

Turvetta muodostuu erilaisista suokasveista. Tästä syystä turve sisältää paljon kasvikuittujakeita, joita voidaan käyttää erilaisissa kuitutuotteissa korvaamaan kilpailevia raaka-aineita ja tuomaan tuotteisiin uusia ominaisuuksia. Vapossa on jo onnistuneesti demonstroitu muun muassa eristeiden, rakennuslevyjen, sisäpakkau-

ten ja non-woven -kankaiden valmistusta turvekuidusta. Näillä käyttötavoilla turpeen jalostusarvo on huomattavasti polttamista parempi. Vapo uskoo, että ensimmäiset turvekuidun uudet kaupalliset asiakasoveluuksukset ovat markkinoilla seuraavan tilikauden aikana ja kuituliiketoiminnalla nähdään olevan potentiaalia nousta lähivuosina merkittäväksi liiketoiminnaksi koko yhtiön kannalta.

Vapo Fibersin myyntijohtaja **Jorma Kauton** mukaan turvekuidulla on lukuisia erityisominaisuuksia, jotka antavat kilpailuetua siitä valmistetuille tuotteille verrattuna synteettisiin kuituihin tai luonnonkuituihin, joiden kasvatus vaatii peltopinta-alaa, kastelua, kasvinsuojeluaineita tai lannoittamista. Turvekuitu on ekologisesti kestävä ja kotimainen vaihtoehto, jonka hiilijalanjälki on pieni ja kuidun tuotanto on energiatehokasta.

Turvekuitu vastustaa luonnostaan ja ilman kemikaalien lisäystä homesienien

kasvua ja on kuivuessaan vettä hylkivä, mikä tekee siitä erittäin mielenkiintoisen raaka-aineen rakennusteollisuudelle. Eräs lupaava käyttökohte ovat kuituvalostuotteet, joita ovat esimerkiksi muovivaatavien elektronikan sisäpakkaukset, joiden pääraaka-aineena nykyisin käytetään kierrätyspaperia. Turvekuitu on puhdas luonnontuote, joka ei sisällä painoväriä tai paperin valmistuksessa käytettäviä kemikaaleja.

Turvekuidun etuja ovat sen hyvä saatavuus, mikä perustuu Suomen runsaasti raaka-ainereserveihin ja Vapo Fibersin kehittämiin menetelmiin, joilla turvekuidut fraktioidaan asiakkaiden tarpeisiin. Kauton mukaan Vapo Fibers ei itse tähtää lopputuotteiden valmistajaksi, vaan sen rooli on tuoda valmistajille tarjolle suuriakin määriä raaka-ainetta. Vapo tuottaa nykyisin vuodessa noin 10 miljoonaa kuutiometriä turvetta, joka toimii myös turvekuidun lähteenä.

Paikallinen

Uudistuva

Vapo lähellä asiakasta

Vapon menestyksen mahdollistavat toimitusvarmuus, vastuullisuus, uudistuminen sekä muutokset lähellä yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Vuonna 2016 Vapo uudisti toimintamalliaan ja organisaatiotaan. Vapo kehittää osaamistaan jatkuvan parantamisen ja parhaimpien käytäntöjen monistamisen avulla sekä lisäämällä asiakaslähtöisyyttä ja joustavuutta.

Vastuullinen

MUUTOS
SYNTYY
LÄHELLÄ

CASE Vapo Oy Lämpö ja sähkö

Modernia energiantuotantoa Sotkamossa ja Jokelassa

Vuoden 2015 aikana Sotkamon voimalaitosta modernisoitiin ja Jokelaan rakennettiin uusi kotimaisia polttoaineita käyttävä lämpölaitos.

Vapon strategiaan kuuluu energialiiketoiminnan kannattava kasvattaminen, jonka yhtenä osana on energiatehokkuuden lisääminen. Sotkamon voimalaitokseen asennettiin vuoden 2015 aikana lämpöpumppu, savukaasupesuri sekä sähkösuodatin, joiden ansiosta voimalaitoksen lämmön- ja sähköntuotanto on entistä energiatehokkaampaa ja vähäpäästöisempää. Vapo osti Tuusulan Jokelassa sijaitsevan kaukolämpöliiketoiminnan Fortumilta vuoden 2015 tammikuussa ja rakensi kesän aikana kaukolämpöverkon yhteyteen uuden kotimaisia polttoaineita käyttävän lämpölaitoksen. Uusi lämpölaitos korvaa normaalkäytössä vanhat öljykattilat.

”Keskitymme investoinneissa kotimaisiin energiaratkaisuihin. Tavoitteenamme on tarjota asiakkaillemme ympäristöystävällistä, huoletonta ja

taloudellista kaukolämpöä”, kertoo Lämpö ja sähkö -liiketoiminta-alueen johtaja **Markus Hassinen**.

Investoinnit puhuvat puolestaan. Kaukolämmön energiahinta on laskenut Sotkamossa ja Jokelassa viimeisen vuoden aikana jo yli kymmenen prosenttia. Hinnan lasku on ollut mahdollista turpeen verotuksen kevennyttyä ja koska kotimaiset polttoaineet ovat edullisempia ja hintavakaampia kuin öljy. Myös päästöt vähentyvät merkittävästi, kun öljyn käyttö vähenee.

”Kaukolämmön hinnan lasku kuvaa hyvin kuinka energiatehokkuudella, laitosinvestoinneilla ja kotimaisia polttoaineita tukevalla politiikalla voidaan tuottaa puhdasta ja kilpailukykyistä kaukolämpöä sekä samalla parantaa paikallista työllisyyttä”, Hassinen toteaa.

CASE Vapo Oy Lämpö ja sähkö

Kustannustehokkuutta keskitetyllä käytöllä

Vantaan Tikkurilan käyttökeskuksesta voi operoida ja valvoa alle 40 MW:n tehoisia voima- ja lämpölaitoksia sekä kaukolämpöverkkoja.

Vapo Oy toi vuonna 2016 uudenlaisen palveluratkaisun kuntien ja energiayhtiöiden saataville. Käyttökeskus on tiettävästi maailman ensimmäinen tässä laajuudessa kiinteitä polttoaineita käyttäviä voimalaitoksia ohjaava 24/7-etäkäyttökeskus. Modernin keskuksen ja huippuasiantuntijoiden yhdistelmä tarjoaa asiakkaille aivan uudenlaisen energiaomaisuuden käyttö- ja hoitopalvelukokonaisuuden.

Käyttökeskus mahdollistaa missä päin tahansa Suomea sijaitsevan voima- tai lämpölaitoksen operoimisen. Samalla hyödynnetään koko käyttökeskuksen huippuosaaminen kaikkien siihen liitettyjen laitosten operointiin.

Huhtikuun lopussa 2016 keskuksen oli kytketty Vapon neljä omaa voimalaitosta, neljä lämpölaitosta, seitsemän kaukolämpöverkkoa ja yksi pellettitehdas. Lisäksi käyttökeskuksen operattori valvoo hälytyksiä kymmenistä pienemmistä lämpökeskuksista. Toukokuussa 2016 keskuksen kytkettiin ensimmäinen ulkopuolinen asiakas, kun Vatajankosken Sähkö aloitti palvelun käytön.

Vapon asiantuntijatiimi tekee tiivistä yhteistyötä operaattoreiden kanssa niin päivittäisessä toiminnassa kuin kehitystyössäkin. Jatkuvan kehittämisen mallista on selkeää hyötyä myös asiakkaalle. Palvelua pystyy helposti laajentamaan asiakkaiden tarpeen mukaan.

Palvelu mahdollistaa Vapon kehittämien modernien tuotannosuunnittelu- ja käyttötyökalujen hyödyntämisen laitoksen operoinnissa. Etäkäyttöpalvelun avulla laitoksia voidaan ajaa aiempaa optimaalisemmin ja vapauttaa näin asiakkaan omat resurssit laitoksen kannalta päivävuoroissa tehtävään kunnossapitoon.

MUUTOS
SYNTYY
LÄHELLÄ

Käyttökeskuksen operattori Jouni Hirvonen.

Paikallinen

Uudistuva

Lähellä
asiakasta

Vastuullinen Vapo

Vapolle yritysvastuu on kaiken liiketoiminnan perusta. Vastuullisuus painottuu ympäristövastuuseen ja toiminnan läpinäkyvyyteen. Vapo on tietoinen toimintansa vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan. Vapon liiketoiminnalla on runsaasti positiivisia paikallisia vaikutuksia esimerkiksi laajan vero- ja työllistämisen jalanjäljen myötä.

MUUTOS
SYNTYY
LÄHELLÄ

Käyttöpäällikkö Markku Luomajoki.

CASE Vapo Oy

Eettiset toimintaohjeet ja niiden valmistelu

Vapon uudistettujen eettisten toimintaohjeiden käyttöönotto ja koulutus alkoi alkuvuonna 2015. Kuluneen vuoden aikana ne on tehty tutuiksi niin asiakkaille, vapolaisille kuin Vapon palveluiden ja tavaran toimittajillekin. Eettiset toimintaohjeet käydään keskustellen läpi työsopimuksia, hankintasopimuksia sekä myyntisopimuksia tehdessä, joiden liitteenä se myös löytyy. Lisäksi jokaisella vapolaisella on velvollisuus suorittaa eettisten toimintaohjeiden verkkokurssi tentteineen. Myös palveluiden ja tavaran toimittajille on valmistumassa oma verkkokurssi, jossa eettiset toimintaohjeet käytännön esimerkkeineen käydään

perinpohjaisesti läpi. Eettisten toimintaohjeiden pohjalta on tarkennettu myös ohjeistusta sekä prosesseja.

Eettisten toimintaohjeiden mukaisen toiminnan varmistaminen ja siitä johtuva toimintamallien ja prosessien läpikäynti ja ajantasalle saattaminen ovat Vapossa johdon, esimiesten ja prosessin omistajien vastuulla. Eettisten toimintaohjeiden käyttöönottoa ja niiden mukaista toimintaa tullaan valvomaan tämän vuoden aikana sisäisten ja ulkoisten auditointien yhteydessä sekä sisäisen tarkastuksen toimesta. Lisäksi varmistetaan, että jokainen vapolainen käy eettisten toimintaohjeiden verkkokurssin ja tentin.

CASE Vapo Oy / Polttoaineet

MOF-projekti

Pienempi virtaama, pienempi kuormitus.

MOF-projekti (Minimum Out Flow) tutkii tekniikoita, joilla pystytään vähentämään turvetuotantoalueilta niiden alapuolisiin vesistöihin poistuvan veden määrä minimiin. Tavoitteena on vähentää vesistökuormitusta etenkin ylivirtaamatilanteissa, joita syntyy muun muassa rankkasateiden seurauksena. Käytännössä tähän pyritään pidättämällä vettä turvetuotantoalueen sisällä veden kierrättämisen, allasrakenteiden ja haihduttavien kasvien keinoin.

”Olemme vesistöihin kohdistuvan kuormituksen ehkäisemisessä mainetamme parempia, mutta siihen liittyy yhä haasteita. Jos nämä menetelmät saadaan toimimaan, esimerkiksi alapuolisiin vesistöihin joutuvan kiintoaineen määrä pienenee oleellisesti”, Polttoaineet-liiketoiminta-alueen liiketoimintajohtaja **Pasi Koivisto** sanoo.

MUUTOS
SYNTYY
LÄHELLÄ

SUVI KUPIAINEN
Talousjohtaja

Yhtiö on käynnistänyt erityisen naisille suunnatun Avatar-esimiesvalmennuksen, jolla heitä kannustetaan etenemään uralla.

CASE Vapo Oy

Täsmäkoulutusta erityistarpeisiin

Uutena piirteenä Vapon koulutusohjelman otettiin vuonna 2015 täsmäkoulutukset. Vapo uudisti vuoden 2015 aikana eettisen toimintaohjeensa. Jotta yhtiö pystyy varmistamaan, että kaikki sen palveluksessa ja sille suoraan palveluita tuottavat alihankkijat ovat varmasti tiedostaneet uudet toimintaohjeet ja niiden vaatimukset, rakennettiin verkkoon asian viestimiseksi, kouluttamiseksi ja testaamiseksi erityinen oppimisympäristö.

Lisää naisjohtajia

Vapoon halutaan lisää naisia esimiestehtäviin ja tämän takia Vapossa on käynnistynyt erityinen naisille suunnattu Avatar-esimiesvalmennus, jolla kannustetaan naisia uralla eteenpäin.

Talousjohtaja **Suvi Kupiaisen** mukaan aloite naisille suunnatusta valmennuksesta lähti liikkeelle yt-neuvot-

telukunnan kokouksesta toukokuussa 2015. Silloin lähdettiin pohjustamaan tasa-arvosuunnitelmaa seuraavalle 2-vuotiskaudelle 2016–2017.

Vapossa halutaan panostaa laadukkaan esimiestyöhön ja esimiesvalmiuksien kehittämiseen. Toiseksi halutaan edistää naisten hakeutumista entistä vastuullisempiin tehtäviin ja lisäämään sitä kautta myös Vapon esimiesjoukon monimuotoisuutta. Avatar-valmennusohjelman koulutukset alkoivat keväällä 2016.

Ohjelma koostuu ryhmä- ja yksilövalmennuksista sekä henkilökohtaisista välitehtävistä omien esimies- ja johtamisvalmiuksien kehittämiseksi ja vahvistamiseksi. Valmennukseen valittiin 10 henkilöä. Koulutus koostuu viidestä ryhmäkoulutusjaksosta, yksilövalmennuksista sekä erilaisista välitehtävistä.

Moniosaajakoulutus toimintamalliuudistuksen tueksi

Uuden toimintamallin läpiviennin varmistamiseksi Vapo on laatinut aivan erillisen ”Matkalla maailman parhaaksi”-valmennusohjelman. Ohjelmalla tuetaan uusiin osaamisvaatimuksiltaan laaja-alaisempiin rooleihin valittujen henkilöiden menestymistä uusissa tehtävissä.

Kulutusten pääpaino on alussa myyntiin ja asiakastyöhön keskittyvissä kokonaisuuksissa, mutta koulutus sisältää jaksoja, joissa osallistujat perehdytetään muun muassa hankintaan, turvetuotantoon, puuenergiaan ja esimerkiksi ympäristövastuuseen.

KEKKILÄ JA HASSELFORS GARDEN

— *Kekkilä-konserni valmistaa tuotteita ammattipuutarhureille ja puutarha-harrastajille sekä ympäristörakentamiseen.*

Kekkilä-konserni on puutarha-alan pohjoismainen markkinajohtaja kasvualusta-, lannoite- ja katetuotteissa. Konserni kehittää, valmistaa ja markkinoi puutarha-alan korkealaatuisia kasvualustoja, kasvinravinteita ja katemateriaaleja sekä kotipuutarhan ja pihan rakentamisen tuotteita harrastajille, ammattiviljelijöille ja viherrakentajille. Suomessa, Baltiassa ja Venäjällä konserni tunnetaan Kekkilä nimellä, ja Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa Hasselfors Garden nimellä. Kekkilän kotimarkkina-alue on Pohjoismaat, mutta konsernin tuotteita myydään yli 70 maahan, aina Japanista Etelä-Amerikkaan saakka.

Kekkilä on kehittänyt tuotteita 1920-luvulta asti harrastajien ja ammattilaisten tarpeisiin. Kekkilän laaja tuotevalikoimaan kuuluu ammattiviljelijöiden ja perinteisten kotipuutarhureiden tuotteita aina kerrostaloasukkaan tarpeisiin saakka.

Puutarha-alan trendien aallon harjalla

Kekkilän visiona on olla puutarha-alan johtava yritys. Liiketoiminta jakautuu kolmeen alueeseen: kuluttajat, viherrakentaminen ja ammattiviljelijät. Tuotekehitystä on kohdennettu erityisesti kuluttajille suunnattuihin multa- ja lannoitetuotteisiin sekä uusiin kompostointiratkaisuihin. Täysin uudentyypiset kuivikekäymälät ovat saaneet paljon positiivista huomiota, ja niiden myynti on lähtenyt hyvin käyntiin. Myös turvetta hyvin täydentävien kierrätysraaka-aineiden kuten puukuidun ja sammaleen käytössä on kehitystyötä tehty erityisesti

ammattiviljelytuotteiden osalta. Viherrakentamisen puolella metsätalouden sivutuotevirroista on tehty kasvatusalustoja yhdessä Metsä Groupin kanssa.

”Tuotekehityksemme lähtökohtana on kehittää kuluttajille ja ammattilaisille aina laadultaan ensiluokkaisia kasvu-tuloksia parantavia ratkaisuja, joissa on otettu huomioon ympäristöarvot ja kulkuskäytännön muutokset. Meille on tärkeää, että tuotteen kehitys lähtee aina aidosta asiakas- tai kuluttajatarpeesta. Yhdistämällä osaamiseemme vahvaan asiakastietoon pystymme kehittämään tuotteita, jotka tuovat tuotteiden loppukäyttäjille mahdollisimman onnistuneen kasvukokemuksen heidän toivomallaan tavalla. Lopputuotetta täydennämme tarjoamalla kokemuksemme kasvattamisesta sekä kotipuutarhureiden että ammattilaisten avuksi. Uskomme että se on paras tie pysyvän asiakassuhteen synnyttämiseen”, kertoo Kekkilän kaupallinen johtaja **Tiia Kujanpää**.

Myyntin kannalta ensiarvoisen tärkeää on myös mielenkiinnon herättäminen siellä missä kuluttajat ovat. Tuotteiden pariin houkuttelevat ja oikeille kohderyhmille näkyvät laadukkaat verkkosisällöt ja näkyvyys myymälässä ovat painopistealueita, joissa Kekkilä Group hakee Pohjoismaiden johtajuutta puutarha-alalla.

Tuotekehityksemme lähtökohtana on kehittää kuluttajille ja ammattilaisille aina laadultaan ensiluokkaisia kasvu-tuloksia parantavia ratkaisuja.

YRITYSVASTUU VAPOSSA JA VASTUULLISUUSSITOUMUKSET

— *Vastuullisuus on Vapon toiminnan perusta. Vain avoin vastuullinen toiminta antaa mahdollisuuden täyttää asiakkaiden tarpeet ja myös heidän asiakkaidensa vaatimukset.*

Yritysvastuusta ja vastuullisuuden toteutumisesta vastaa Vapo Oy:ssä toimitusjohtaja. Vastuullisuusraportti käsitellään kokonaisuudessaan ennen julkaisua hallituksen tarkastusvaliokunnassa ja hallituksessa.

Toimitusjohtaja on delegoinut vastuullisuusraportoinnin pääkokonaisuu- det seuraavasti. Taloudellisen vastuun raportoinnista ja raportoitavien alueiden ja kokonaisuuksien kehittämisestä vastaa talousjohtaja, ympäristövastuuseen liitty- vistä kokonaisuuksista vastaa ympäristö- johtaja ja henkilöstöön ja sosiaaliseen vastuuseen liittyvästä kokonaisuudesta henkilöstöjohtaja. Raportin suunnitte- lusta, kokoamisesta ja työstämisestä vas- taa viestinnästä ja yhteiskuntasuhteista vastaava johtaja.

Hallitus käsittelee yhtiön taloude- lisen tilanteen jokaisessa hallituk- sen kokouksessa toimitusjohtajan katsauksen pohjalta sekä tarkemmin neljän kuukauden välein julkaistavissa osavuositarkastuksissa.

Ympäristövastuu koetaan sidosryh- mien keskuudessa tehtyjen olennaisuus- analyysien (2010, 2013, 2015) mukaan Vapon keskeisimmäksi raportointi- alueeksi yritysvastuussa. Tästä syystä ympäristövastuun toteutumista seura- taan tarkimmin myös hallituksessa.

Ympäristöjohtaja kokoaa hallituk- selle yhteenvedon, jossa raportoidaan kaikki oikeuskäsittelyssä olevat veloit- teet ja viranomaispäätökset. Ympäristö- vastuuyhteenveto esiteltiin vuonna 2015 hallitukselle kuusi kertaa. 2016 alkaen raportti esitetään tarkastusvaliokunnalle tertiileittäin. Raportti käsitellään halli- tuksen kokouksen lisäksi myös tarkastus- valiokunnan kokouksissa.

Sosiaalisen vastuun raportointialuee- seen kuuluvat sellaiset merkittävät muu- tokset tai uudistukset, joilla on vaikutusta henkilöstön asemaan käsitellään aina hal-

lituksen kokouksissa. Tällaisia ovat muun muassa henkilöstön asemaan vaikutta- vat yrityskaupat, tuotannon supistukset ja muut sellaiset asiat, jotka edellyttävät yhteistoimintalain mukaisia neuvotteluja.

Yhtiön vastuullisuuspolitiikka ja toi- minta on esitetty yhtiön verkkosivuilla ja sivuilla julkistetaan myös yritysvastuu- raportti sekä suomeksi että englanniksi.

Ympäristövastuu koetaan sidosryhmien keskuudessa tehtyjen olennaisuus- analyysien mukaan Vapon keskeisimmäksi raportointialueeksi yritysvastuussa.

Vastuullisuussitoumukset

Vapo sitoutui vuonna 2012 rakentamaan kaikille turvetuotannossa oleville tuo- tanto-alueille parhaan käyttökelpoisen vesienkäsittelytekniikan (BAT) mukaiset vesienkäsittelyjärjestelmät vuoden 2014 loppuun mennessä. Sitoumus täyttyi sataprosenttisesti.

Viranomaisvalvonnan lisäksi Vapon kaikkien turvetuotantoalueiden vesien- käsittelyjärjestelmät tarkastetaan tuo- tantokaudella vähintään kahden viikon välein. Henkilöstöä ja urakoitsijoita koulutetaan jatkuvasti, jotta jokaisella turvetuotantoon osallistuvalla henkilöllä on tarvittavat tiedot ja taidot yhtiön edel- lyttämästä ympäristövastuusta.

Vapo julkistaa verkkosivuillaan kaik-

kien tuotantoalueiden vastuuhenkilöt sekä riippumattomien konsulttitoimis- tojen viranomaisille laatimat päästö- ja vesistötarkkailuraportit.

Vapo on lisännyt jatkuvatoimisten mittareiden käyttöä kuormituksen moni- toroinnissa ja julkistaa tulokset verkossa.

Vapo tuottaa turvetta vain luonnon- tilaltaan muuttuneilla, pääasiassa metsäojitetuilla turvemailla. Vapo ei hae ympäristölupia soiden ja turvemaiden kestävän ja vastuullisen käytön strategian mukaisille 4 ja 5 luokkien soille.

Vapo jatkaa aktiivisesti omistukses- saan olevien, merkittäviä luonnonarvoja sisältävien soiden vaihtoja ojitettuihin turvemaihin tai pyrkii myymään niitä suojelutarkoitukseen.

Vapo sitoutuu siihen, että...

- Vuodesta 2016 lähtien uusien turvetuotantoalueiden kiintoaine- ja humuskuormitus on pienempi kuin saman alueen vesistökuormitus lähtötilanteessa ennen turvetuo- tanta. Mikäli lähtötilanteen kuor- mitus ylittyy, puhdistetaan muusta maankäytöstä tulevia vesiä samalla vesistöalueella.
- Kaikki Vapon turvetuotantoalueet ovat tuotantokaudella päästötarkkai- lussa ja puolet tuotantoalueista ympärivuotisessa päästötarkkailussa. Mittaamisen lisääminen toteutetaan suunnitelmallisesti vaiheittain.
- Vapon omistamat turvetuotannosta poistuvat alueet ovat aktiivisessa jälki- käytössä viimeistään kahden vuoden kuluessa tuotannon päättymisestä. Jälkikäyttömuotoja ovat metsittäminen, peltoviljely, erityyppisten kosteikkojen kuten lintujärvien perustaminen sekä uudelleensoistaminen.

Vapon yhteiskuntavastuun viitekehys

ARVOT JA EETTISET TOIMINTAOHJEET

— *Vapo uudisti eettiset toimintaohjeet. Jokainen vapolainen suoritti uusien toimintaohjeiden verkkokurssin tentteineen tilikauden päättymiseen mennessä.*

Vuoden 2014 aikana Vapo toteutti yhtiön sisällä arvokeskustelun, minkä lopputuloksena tunnistettiin yhtiön arvot, jotka ohjaavat yhtiön liiketoimintaa, tukevat asiakkaiden tarpeita ja kannustavat henkilöstöä tukemaan yhtiön uudistumista.

Yhtiön strategia tukeutuu vastuulliseen toimintaan ja vuosikymmenten aikana kerättyyn ammatitaitoon lähienergian tuottamisesta. Vuonna 2014 käynnistettiin prosessi, jonka lopputuloksena määriteltiin yhtiön oma eettinen toimintaohje. Toimintaohjeessa on varsin tarkasti määritelty, mitä yhtiö edellyttää omalta henkilöstöltään ja alihankkijoiltaan. Ja tietenkin myös se, mihin se sitoutuu toimittaessaan tuotteitaan ja palveluitaan asiakkailleen.

Vastuullisuus

Vastuullisuus antaa Vapon liiketoiminnalle olemassaolon oikeutuksen. Kaiken toiminnan tulee olla aina läpinäkyvää ja kestää julkinen tarkastelu. Myös jokaisen vapolaisen tulee kantaa vastuu omasta työstään.

Tulosnälkä

Tulosnälkä ei koske vain numeerisia tavoitteita. Tulosnälkä tuo Vapolle sitkeyttä viedä vaikeatkin asiat ja tavoitteet päätökseen, silloin kun ne ovat pitkäläkin tähtäimellä toiminnan ja yhtiön asiakkaiden edun mukaisia.

Uusiutuvuus

Uudistuminen on välttämättömyys. Tarvitsemme suuret korvat kuullaksemme asiakkailta heikotkin signaalit siitä, mihin suuntaan he toivovat meidän kehittyvän. Maaailma muuttuu ja vain

uusiutuminen ja muutokseen sopeutuminen takaa meille tulevaisuuden.

Uudistetut eettiset toimintaohjeet on otettu käyttöön

Vapo Oy:n hallitus hyväksyi syyskuussa vuonna 2015 yhtiön uudistetun eettisen toimintaohjeen (Code of Conduct). Toimintaohje on kokonaisuudessaan verkossa osoitteessa www.vapo.fi/vastuullisuus. Eettisten toimintaperiaatteiden uusinnassa Vapo halusi vastata etukäteen asiakkaiden toiveisiin. Mallia otettiin tällä alueella kunnostautuneista yrityksistä. Vapo laati niin tiukan ja kattavan toimintaohjeen, että se sopii sellaisenaan vaativimpienkin asiakkaidemme sopimusliitteeksi.

Vapon arvot ovat vastuullisuus, tulosnälkä ja uusiutuvuus.

Eettisessä toimintaohjeessa määritelty vastuullinen toiminta kattaa Vapon henkilöstön ja lisäksi yrityksen käyttämät alihankkijat koko tuotantoketjussa aina toimituksiin asiakkaille saakka. Vapon eettinen toimintaohje kattaa yhtiön omat ja sen alihankkijoiltaan edellyttämät toimintamallit seuraavissa asiakokonaisuuksissa:

- Ihmisoikeudet
- Työntekijän perusoikeudet
- Palkat ja työajat
- Terveys ja työturvallisuus
- Ympäristövaikutukset

- Vastuullinen liiketoiminta
- Johtamisjärjestelmä

Käyttöönoton ensimmäisessä vaiheessa eettiset toimintaohjeet käytiin läpi asi-antuntijaryhmän kanssa, jonka toimesta syntyi kirjalliset koulutusmateriaalit, verkkokurssi sekä muu tarkempi ohjeistus koskien eettisten toimintaohjeiden soveltamista. Eettisten toimintaohjeiden käyttöönotto alkoi Vapon johtoryhmien käsittelyistä ja esimieskoulutuksista. Tämän lisäksi jokainen vapolainen sitoutui suorittamaan eettisten toimintaohjeiden verkkokurssin tentteineen.

Eettisten toimintaohjeiden läpikäynti on myös osa työntekijöiden perehdytystä eli myös jokainen uusi vapolainen tulee suorittamaan eettisten toimintaohjeiden verkkokurssin. Henkilöstön lisäksi myös yhtiön alihankkijat koulutetaan eettisten toimintaohjeiden vaatimuksiin heille suunnatulla omalla verkkokoulutusohjelmalla ja eettiset ohjeet käydään keskustellen läpi hankintasopimuksia tehdessä.

Eettisten toimintaohjeiden mukaisen toiminnan varmistaminen ja niitä tukevien toimintamallien ja prosessien ylläpitäminen on Vapossa johdon, esimiesten ja prosessin omistajien vastuulla. Myös jokainen vapolainen on vastuussa siitä, että tuntee eettiset toimintaohjeet ja toimii niiden mukaisesti.

Vapossa suositetaan avointa yrityskulttuuria, jossa kaikista asioista voidaan keskustella esimiehen tai organisaation johtajan kanssa. Vapolla on myös oma whistleblowing-tiedonantokanavaa, jonka avulla kuka tahansa vapolainen voi anonymisti raportoida, mikäli havaitsee eettisen toimintaohjeen vastaista käytäytymistä. Eettisten toimintaohjeiden toteutumista seurataan osana yhtiön laatujärjestelmän ulkoisia ja sisäisiä auditointeja. Tämän lisäksi eettisen toiminnan varmistaminen on painopisteenä myös sisäisessä tarkastuksessa.

TOIMITUSVARMA, VASTUULLINEN JA OSAAVA

— *Haluamme olla toimitusvarmin, osaavin ja vastuullisin paikallisia polttoaine- ja energia-ratkaisuja tarjoava yritys.*

Vuoden 2015 lopussa tehdyssä asiakas-tyytyväisyystutkimuksessa Vapo Oy sai parhaan arvostuksen toimitusvarmuudesta. Asteikolla 1–10 arvostanaksi tuli 8,7. "Olen erittäin iloinen tästä, koska olemme rakentaneet toimitusvarmuutta vuosikymmenten ajan. Kotimaisissa kiinteissä polttoaineissa meillä on paras kyky solmia monivuotisia polttoainesopimuksia. Energiaratkaisuissa toimitusvarmuutemme perustuu kotimaisilla polttoaineilla tuotetun lämpö- ja voimalaitosten korkeaan käytettävyyteen joka hetki koko asiakkuuden ajan. Voimme olla ylpeitä siitä että olemme toimitusvarmin hetkessä ja jopa vuosikymmenten päähän", sanoo operatiivinen johtaja **Jyrki Vainionpää**.

Vuoden 2016 alussa muutimme toimintamalliamme ja organisaatiotamme vastataksemme asiakkaidemme tarpeisiin.

"Asiakastyytyväisyystutkimuksen mukaan voisimme kuunnella ja huomioida asiakkaiden tarpeita aiempaa enemmän. Toimintamme koko lähienergian arvoketjussa on rakentanut meille vuosikymmenten aikana valtavasti kokemusta ja osaamista polttoaineista omaan energiatuotanto-osaamiseen. Vuoden 2016 alussa muutimme toimintamalliamme ja organisaatiotamme vastataksemme asiakkaidemme tarpeisiin. Kehitämme osaamistamme jatkuvan parantamisen kautta ja lisäämme asiakaslähtöisyyttä sekä joustavuutta. Tavoitteenamme on yhdistää

Asiantuntija Anneli Wichmann ja operaatiopäällikkö Juha Kujala.

kokemuksemme, osaamisemme ja asiakkaan kuuntelu juuri oikealla tavalla, jotta voimme tarjota asiakkaillemme joustavia ja arvokkaita kotimaisen energian ratkaisuita ja palveluita, jotka sopivat heidän tarpeisiinsa", kertoo Jyrki Vainionpää.

"Olemme vastuullinen toimija. Vapon eettinen ohje on tiukka. Vapolaisilta ja Vapon tuotteiden ja palveluiden toimittajilta edellytetään sitoutumista vastuullisiin liiketoimintakäytäntöihin muun muassa ihmis- ja työoikeuksia, työsuojel-

lua, ympäristöä, kilpailuoikeutta, tuoteturvallisuutta ja korruption estämistä koskevia lakeja, määräyksiä ja muita eettisiä vaatimuksia noudattaen. Kannamme yhteiskuntavastuunamme ja tunnustamme keskeisen roolimme vastuullisena kotimaisen energian tuottajana. Käymme siksi jatkuvaa avointa vuoropuhelua eri sidosryhmien kanssa ja raportoimme vastuullisuudestamme kansainvälisen GRI-ohjeistuksen mukaisesti" sanoo Jyrki Vainionpää.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Vapo jatko i ympäristövastuullisuusohjelman sitoumusten toteutusta myös vuonna 2015. Investoimalla ympäristön-suojeluun ja toteuttamalla tehokasta ympäristötyötä pyrimme parantamaan toimintaamme myös jatkossa.

Vapolla on kaikkiaan yhdeksän ympäristösitoumusta, joista se on vuoden 2015 loppuun mennessä toteuttanut kahdeksan. Tällä hetkellä yhtiö vie eteenpäin sitoumusta, jonka mukaan kaikkien vuoden 2016 jälkeen avattavien tuotantosoiden humus- ja kiintoainekuormitus alapuolisiin vesistöihin on pienempi kuin turvetuotantoa edeltävänä aikana.

Kaikki tuotantoalueet päästötarkkailussa

Turvetuotannon vesistö päästöjä tarkkailaan Vapossa yli lupavaateiden. Kaikki turvetuotantoalueet ovat tuotantokaudella päästötarkkailussa ja puolet tuotantoalueista ympärivuotisessa tarkkailussa.

Vuoden 2015 aikana lisättiin päästötarkkailujen määrää niin, että päästötarkkailussa näytteiden ja analyysien määrä on lisääntynyt 30 prosenttia vuodesta 2015. Vuonna 2015 päästötarkkailussa otettiin yli 17 800 näytettä, joista tehtiin noin 150 000 analyysiä. Lisäksi vesistötarkkailussa otettiin yli 2 600 näytettä, joista tehtiin yli 35 200 analyysiä.

Vuonna 2015 Vapon turvetuotannon vesistökuormitus oli jonkin verran suurempi verrattuna edellisvuoteen sekä myös pidempään vertailuarvoon, kymmenen viime vuoden keskiarvoon, verrattuna. Sääolot vaikuttavat vuotuisen kuormitukseen. Kuivat vuodet pienentävät kuormitusta ja runsassateiset lisäävät. Vuoden 2015 sademäärä oli suuressa osassa Suomea keskimääräistä suurempi.

Jatkuvatoiminen veden laadun mittaus

Vedenlaadun seuraamiseksi Vapo on hankkinut jatkuvatoimisen mittauksen kokonaispalvelun Valmetilta. Tavoitteena oli asentaa 30 automaattista mittalaitetta ja vuonna 2015 käytössä oli 33 mitta-

asemaa eri puolilla Suomea. Jatkuvatoimista veden laadun seurantaa toteutetaan kolmen vuoden ajan ja ensimmäiset seurannat päättyvät vuonna 2016.

BAT-vesienkäsittelymenetelmät

Ympäristövastuullisuusohjelman myötä yhtiö rakensi kaikki turvetuotantoalueensa parhaan käytettävissä olevan vesienkäsittelytekniikan piiriin vuoden 2014 loppuun mennessä, mikä on tarkoittanut muun muassa 60 uutta pintavalutuskenttää sekä 40 uutta kosteikkoaluetta.

Tehokas omavalvonta

Vapo jatkaa turvetuotannon vesienkäsittelyrakenteiden toimivuuden tehostettua valvontaa. Vapo on velvoittanut turverakoitsijat tarkastamaan vesiensuojelurakenteet tuotantokaudella kahden viikon välein vuodesta 2012 lähtien. Lisäksi

kesäajaksi palkatut ympäristötarkastajat ovat tarkastaneet kaikkien tuotantoalueiden vesienkäsittelymenetelmät sekä ympäristölupaehtojen mukaiset asiat vuodesta 2011 lähtien.

Poistuvat alueet tehokkaasti seuraavaan maankäyttöön

Turvetuotannosta poistuvat alueet ovat uudessa maankäytössä viimeistään kahden vuoden kuluessa tuotannon päättymisestä. Tähän sitoumukseen liittyen on rakennettu lähes 300 hehtaaria kosteikkoja sekä metsitetty poistuvia tuotantoalueita lähes 1 800 hehtaaria.

Avoimuutta ja vuorovaikutusta

Vapo on lisännyt yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten kanssa. Vuonna 2015 Vapon turvetuotantokohteissa vieraili lähes 1 000 koululaista opettajineen.

Vuonna 2015 päästötarkkailussa otettiin yli 17 800 näytettä, joista tehtiin noin 150 000 analyysiä. Lisäksi vesistötarkkailussa otettiin yli 2 600 näytettä, joista tehtiin yli 35 200 analyysiä.

PAIKALLINEN VAIKUTTAVUUS

— Energiaturpeen hinnasta noin kaksi kolmasosaa on paikallista työtä.

Turvetuotanto on erittäin paikallista liike-toimintaa. Nyrkkisääntönä voidaan pitää, että tuotettu turve kannattaa käyttää enintään sadan kilometrin päässä tuotanto-alueelta, jotta logistiikkakustannukset eivät kohoa liikaa. Laskennallisen 100 hehtaarin turvetuotantoalueelta saadaan vuodessa energiaa noin 40 000 MWh, mikä vastaa 1 800 omakotitalon lämmitystarvetta tai vastaavasti noin 50 suureen maitotilan tarvitsemää määrää kuivikuturvetta. Saman 100 hehtaarin turvetuotannon, kuljetusten, konevalmistuksen ja tuotantoa tukevien suora ja välillinen työllistävä vaikutus on noin 20 henkilötyövuotta vuodessa. Palkkojen eli työn osuus turpeen hinnasta on yli 60 prosenttia.

Vapon energiaturvetuotanto työllistää noin 200 vapolaista, minkä lisäksi tuotantokauden aikana tuotantoon osallistuu yli 1 000 traktoria ja runsaat 2 000 kuljettajaa. Vapon energiaturpeen myynti oli tilikaudella 9,8 TWh eli 10,7 miljoonaa kuutiometriä. Myydyin energiaturpeen arvo oli 148 miljoonaa euroa. Energiaturpeesta 5,1 TWh käytettiin lämmön ja teollisuushöyryn tuotantoon, mistä lämmöntuottajat maksoivat valtiolle turpeen energiaveroa yhteensä 17 miljoonaa euroa. Turpeen kuljetukseen tuotanto-alueelta käyttöpaikoille osallistuu 114 kuljetusyrittäjää ja 90 kuormausräätäjä. Turpeen toimitusketju työllisti enimmäkseen 628 kuljettajaa 157 kuorma-autossa. Kaikki turvetuotantoon liittyvät verototot olivat yhteensä noin 66 miljoonaa euroa.

Vapo-konsernin maksamista palkkoista kertyi veroa yhteensä 13 miljoonaa euroa, josta 9,6 miljoonaa euroa Suomessa. Muita merkittäviä Vapon toimintaan liittyviä veroja ovat myynnin ja hankinnan arvonlisäverot sekä Vapon maksama yritysvero.

Taloudelliseen vastuuseen kuuluu myös se, että Vapo-konsernin yhtiöt maksavat kaikki lakisääteiset veronsa oman liiketoimintansa perusteella siihen maahan, jossa ne harjoittavat liiketoimintaa.

Urakoitsija Mikko Ylöstalo.

Vapon taloudellinen vastuu ulottuu myös laajaan paikalliseen alihankkijaverkostoon, jonka toimeentulo on usein riippuvainen Vapon toiminnan jatkuvuudesta.

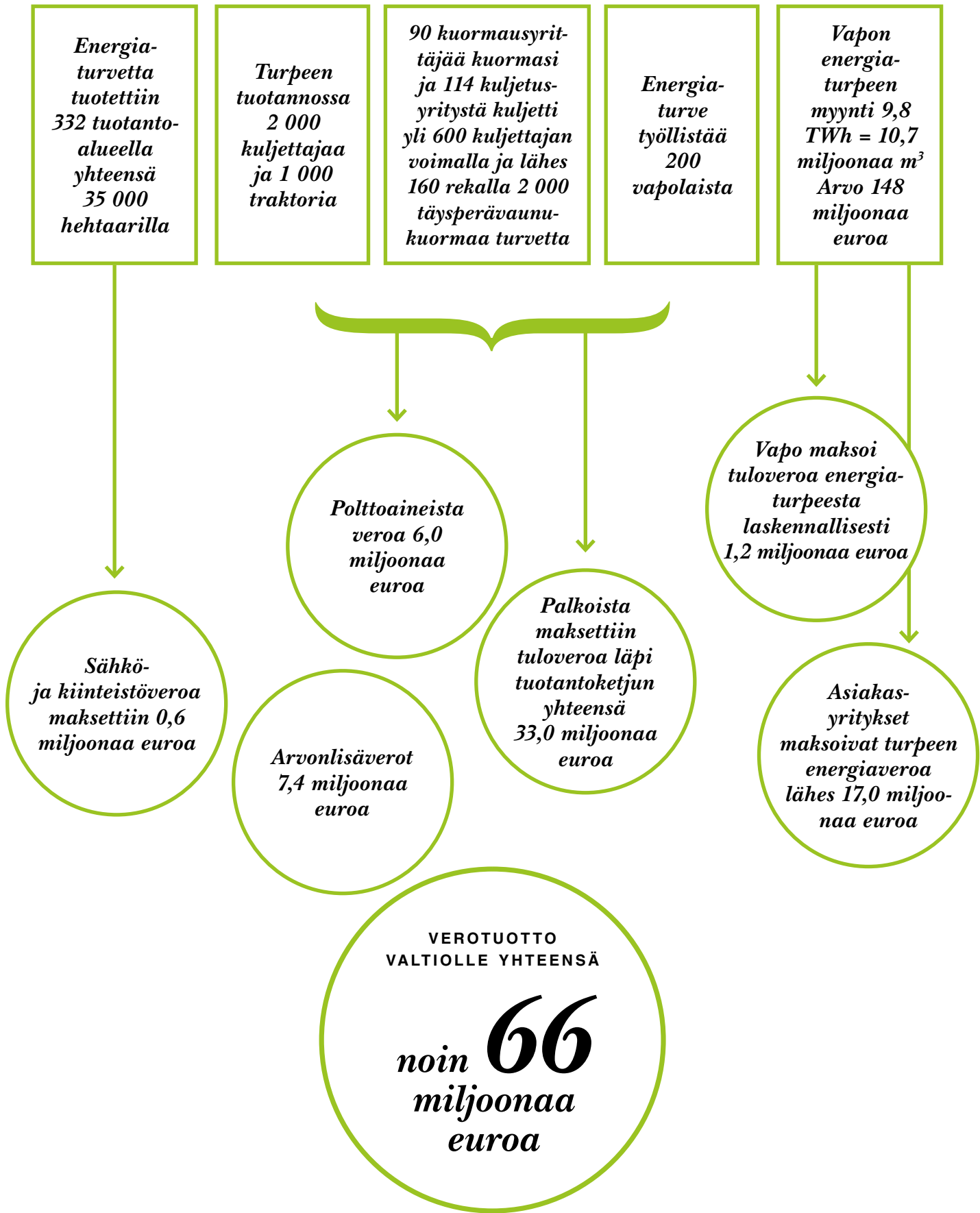
Konsernin Suomen yhtiöiden maksamien palkkojen kokonaissumma vuonna 2015 oli 33,9 miljoonaa euroa, josta kertyi ennakonpidätyksiä lähes 9,6 miljoonaa euroa. Palkkasummasta suuri osa eli 8,0 miljoonaa euroa päätyi hyödyttämään Keski-Suomen talousaluetta. Tähän vaikuttaa etenkin konsernin pääkonttorin sijainti Jyväskylässä. Uudenmaan alueella, jossa toimii Vapon Lämpö ja sähkö -liiketoiminnan pääpaikka, palkkoja maksettiin yli 5,5 miljoonaa euroa.

Vuonna 2015 Vapo-konserniin vielä kuuluvassa sahayhtiö Vapo Timberissä maksettiin palkkoja runsaat 4,2 miljoonaa euroa, jotka kerryttivät verotuloja Pohjois-Karjalassa hieman yli miljoona euroa.

Vapon energiaturvetuotanto työllistää noin 200 vapolaista, minkä lisäksi tuotantokauden aikana tuotantoon osallistuu yli 1 000 traktoria ja runsaat 2 000 kuljettajaa.

Turpeen tuotantoketjun verovaikutukset Suomessa

VASTUU HENKILÖSTÖSTÄ

— Työturvallisuuden parantaminen ja osaamisen kehittäminen ovat Vapon henkilöstö- vastuun keskeisimmät alueet.

Kehitämme Vapoa henkilöstöpolitiik- kamme mukaisesti työpaikkana, jossa tavoitteet ohjaavat toimintaa ja jokai- sen on hyvä tehdä töitä. Henkilöstön osaamisen kehittäminen on keskeinen osa Vapon strategiaa olla maailman paras osaaja lähien energian arvoketjussa. Tämän mahdollistamiseksi tarjoamme henkilöstölle laajasti erilaisia oppimis- ja uravaihtoehtoja.

Tilikauden päättyessä huhtikuun 2016 lopussa Vapo-konsernin Suomen yhtiöiden henkilöstön määrä oli 654 henkilöä. Vapo Timber Oy:n myynti Bin- derholz-konsernille vuoden 2016 alussa vähensi henkilöstön määrää sadalla. Vuoden 2016 aikana henkilöstömäärä vähenee noin 50:llä Vapo Oy:n uuden toimintamallin myötä. Tässä henkilös- tön sopeuttamistilanteessa irtisanomi- siin jouduttiin turvautumaan noin 15 tapauksessa.

Lähiesimiestyötä ja uutta koulutusta

Yksi henkilöstön kehittämisen painopis- tealueista Vapossa on hyvä lähiesimies- työ. Vuoden 2015 henkilöstötutkimuk- sen mukaan esimiestyön kokonaistaso oli parantunut edellisestä vuodesta ja se oli jo hyvällä tasolla. Hajontaa oli kui- tenkin vielä varsin paljon, mistä syystä esimiesten osaamisen kehittämiseen on panostettu.

"Matkalla maailman parhaaksi" -val- mennusohjelma on laaja kokonaisuus, jolla tuetaan uusiin, osaamisvaatimuk- siltaan laaja-alaisempiin rooleihin valit- tujen henkilöiden menestymistä uusissa tehtävissä.

Uutta ovat myös täsmäkoulutushank- keet, joilla vastataan erityistarpeisiin ja tuetaan omalla ajalla tapahtuvaa opis- kelua. Vuoden 2015 puolella eettisten ohjeiden sisäistämisen tueksi raken- nettiin erityinen verkko-oppimisympä- ristö ja vuoden 2016 alussa käynnistyi Avatar-esimiesvalmennus.

Terveenä eläkkeelle

Työhyvinvointi tarkoittaa Vapossa huo- lenpitoa henkilöstön työkyvystä, sitä tuke- vasta esimiestyöstä ja työyhteisön terveen toiminnan tukemisesta. Tavoitteenamme on, että eläkeiän saavutettuaan työnteki- jämme voisi siirtyä terveenä eläkkeelle.

Toiminnan painopistealueita ovat olleet työkykyriskien tunnistaminen mah- dollisimman aikaisessa vaiheessa, tehos- tettu tukitoiminta pitkään työstä poissaol- leen palauttamiseksi sekä aktiivinen tuki esimiehille työkykyriskien tunnistamiseen ja työntekijän työkyvyn varmistamiseen.

Panostukset työturvallisuuteen jatkuivat

Työturvallisuuden parantaminen oli vuonna 2015 edelleen yksi painopiste- alue Vapo-konsernissa, ja työtapaturmat vähenivät hieman. Edelleen niitä sattuu kuitenkin liikaa, sillä tavoitteeksi on asetettu nolla tapaturmaa. Myönteistä

kehitystä on ollut työturvallisuushavain- tojen lisääntyminen.

Työ henkilöstön asenteiden kehit- tämiseksi entistä turvallisuusmyön- teisemmäksi jatkui koulutusten ja ennakoinnin työsuojelutoiminnan avulla. Esimerkiksi esimiehet osallistuivat Koutsityöturvallisuusvalmennukseen.

Kesätyötä vastuullisesti

Vapossa työskentelee kesäisin suuri määrä kausityöntekijöitä, joille halutaan tarjota hyvä kesätyökokemus. Vapo on sitoutunut vastuulliseen toimintaan tässäkin suhteessa ja on mukana Vastuul- linen kesäduuni -kampanjassa.

Kausityö Vapossa on myös haluttua. Tästä kertoo se, että keväällä 2015 tarjolla olleeseen noin 50 kausityöpaikkaan tuli 2 800 hakemusta, vaikka niistä kerrottiin vain omilla verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Suurin osa Vapon kausityöntekijöistä työskentelee ympäristötarkastuk- siin liittyvissä kenttätehtävissä.

TILINPÄÄTÖS

Vapon taloudellisen vastuun kulmakivi on liiketoiminnan kannattavuus ja kilpailukyvyyn pitkän aikavälin kehittäminen. Kestävä taloudellinen toiminta luo lisäarvoa myös sidosryhmille. Tilinpäätös 1.5.2015–30.4.2016 tarjoaa näkemyksen Vapon taloudelliseen suoriutumiseen.

Tilikausi lyhyesti	36
Vapo Oy:n hallitus	38
Hallintoperiaatteet	40
Riskienhallinta	45
Hallituksen toimintakertomus	46
Konsernitilinpäätös	56
Laskentakaavat	61

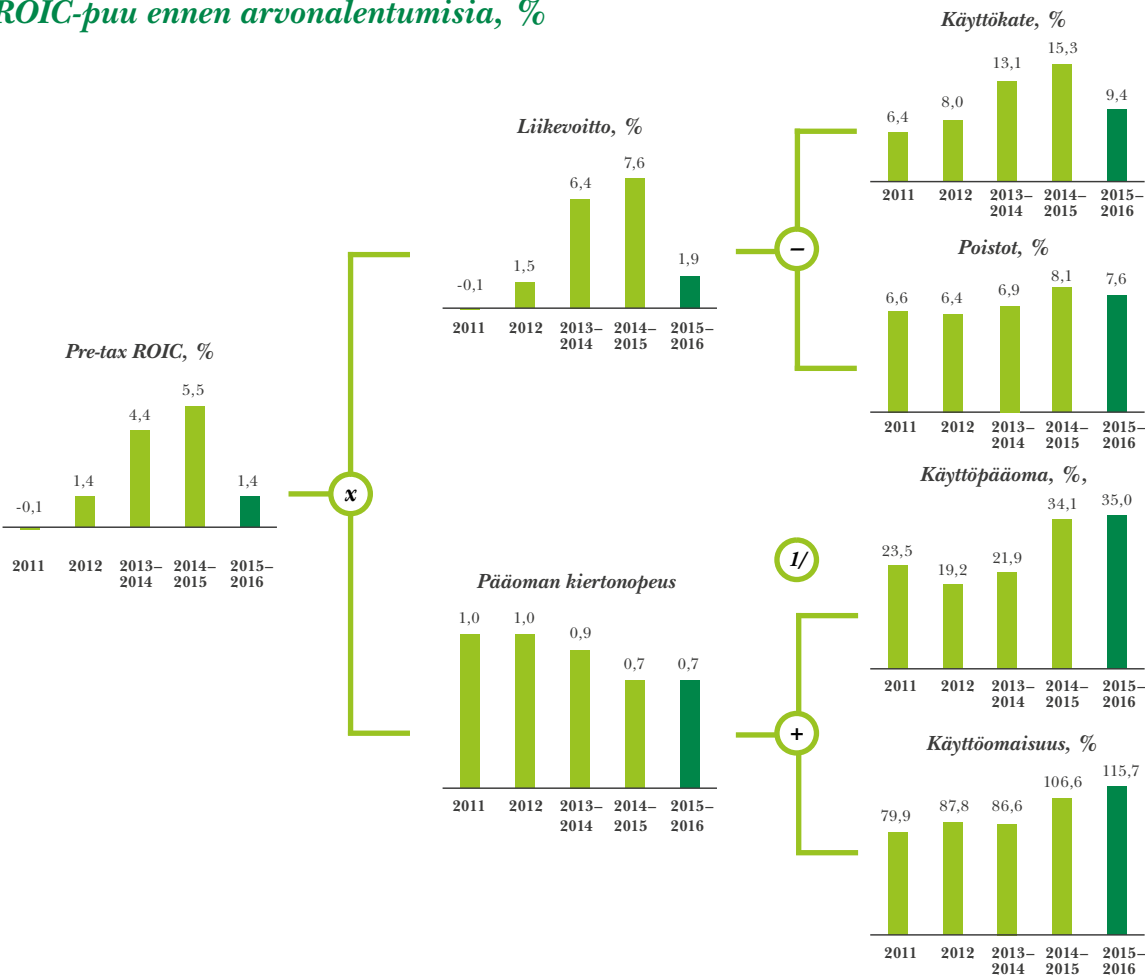
TILIKAUSI LYHYESTI

Avainluvut

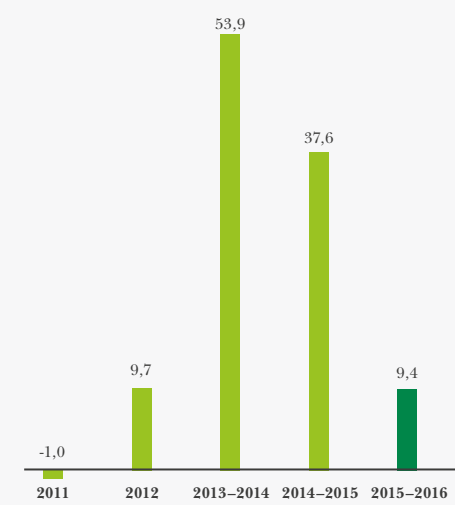
Milj. euroa	2011	2012	1.1.2013–30.4.2014	1.5.2014–30.4.2015	1.5.2015–30.4.2016
Liikevaihto	705,0	652,9	847,4	486,9	459,8
Käyttökate EBITDA	45,4	52,1	110,8	74,7	43,1
% liikevaihdosta	6,4 %	8,0 %	13,1 %	15,3 %	9,4 %
Liikevoitto EBIT	-38,4	9,1	50,0	36,9	8,6
% liikevaihdosta	-5,5 %	1,4 %	5,9 %	7,6 %	1,9 %
Liikevoitto ennen arvonalentumisia	-1,0	9,7	53,9	37,6	9,4
% liikevaihdosta	-0,1 %	1,5 %	6,4 %	7,7 %	2,1 %
Vapaa kassavirta ennen veroja	20,6	64,4	61,9	-25,1	60,7
Sijoitetun pääoman tuotto %	-5,3 %	1,3 %	3,8 %	5,4 %	1,2 %
Sijoitetun pääoman tuotto ennen arvonalentumisia %	-0,1 %	1,4 %	4,4 %	5,5 %	1,4 %
Omavaraisuusaste %	34,1 %	37,7 %	40,2 %	37,8 %	37,6 %
Bruttoinvestoinnit	94,5	48,0	65,0	88,4	38,5
Henkilöstö keskimäärin	1 226	1 154	1 091	961	914
Poistot / liikevaihto	6,6 %	6,4 %	6,9 %	8,1 %	7,6 %

Huom! Tilikausi 1.1.2013–30.4.2014 16 kk

Vapon ROIC-puu ennen arvonalentumisia, %

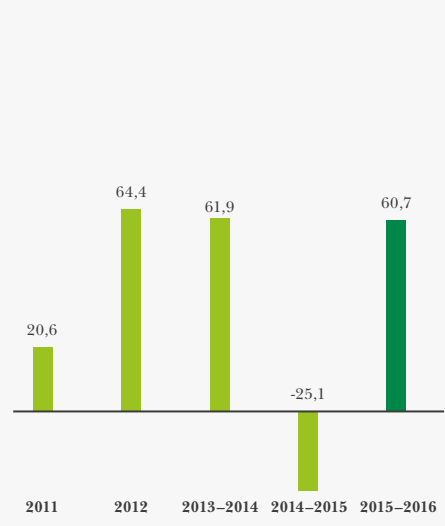
Liikevoitto (EBIT) ennen arvonalentumisia, milj. euroa

Liikevoitto kuvaa operatiivisen liiketoiminnan kannattavuutta ja määrittää pitkälle muun muassa sijoitetun pääoman tuoton. Vapon toiminnassa liikevoittoon vaikuttaa erityisesti poltto-aine- ja lämpöliiketoiminnan sääriippuvuus sekä turvetuotannon onnistuminen. Tilikauden 2016 talvi oli keskimääräistä lämpimämpi, mikä laski polttoaineiden ja lämmön kysyntää. Lisäksi sateinen kesä rajoitti turvetuotantoa ja lisäsi tilikauden tulosaikutteisia kustannuksia. Myös kertaluonteisten erien vaikutus tilikauden tulokseen oli poikkeuksellisen suuri, mikä heikensi liikevoittoa.

Huom! Tilikausi 1.1.2013–30.4.2014 16 kk

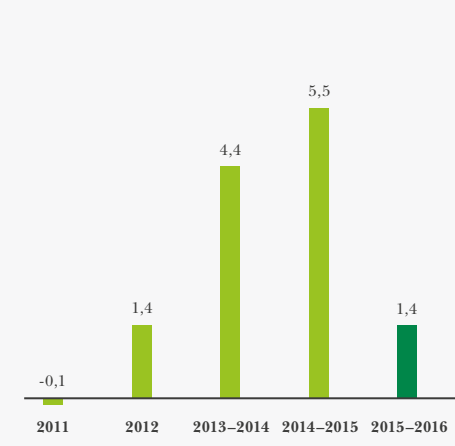
Vapaa kassavirta (pre-tax), milj. euroa

Vapaa kassavirta ennen veroja ja rahoituseriä huomioi käytökatteen lisäksi muun muassa muutokset liiketoimintojen sitomassa pääomassa, omaisuuden myynnin vaikutukset sekä tehdyt investoinnit. Tilikaudella 2016 Vapo jatkoi ydinliiketoiminnoista luopumista myymällä tytäryhtiö Vapo Timber Oy:n, mikä paransi kassavirtaa. Lisäksi polttoainevarastot jäivät alhaisemmasta tuotannosta johtuen pienemmiksi ja investoinnit laskivat edellisestä vuodesta. Näistä tekijöistä johtuen yhtiön kassavirta oli 60,7 miljoonaa euroa positiivinen.

Huom! Tilikausi 1.1.2013–30.4.2014 16 kk

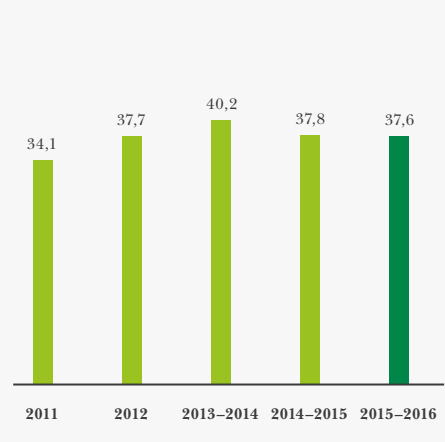
Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC) ennen arvonalentumisia %

Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC) on tärkein kannattavuutta mittaava suhdeluku Vapon pääomaintensiivisillä toimialoilla, koska se ottaa huomioon liikevoiton lisäksi myös sitoutuneen pääoman. ROIC kuvaa yrityksen kykyä luoda arvoa omistajilleen eli sen tulee olla korkeampi kuin pääoman kustannus (WACC). Tilikauden päättyessä Vapon sijoitetun pääoman tuotto ennen arvonalentumisia oli 1,4 %.

Huom! Tilikausi 1.1.2013–30.4.2014 16 kk

Omavaraisuusaste %

Vakavaraisuutta ja yrityksen tappion sietokykyä mittaava omavaraisuusaste kertoo, kuinka suuri osuus yhtiön varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Organisaatiorakenteen muutokset, tappiollisten toimintojen karsiminen ja panostus kassavirtaan näkyvät omavaraisuuden vahvistumisena viime vuosina. Tilikauden 2016 päättyessä yhtiön omavaraisuus oli 37,6 %.

Huom! Tilikausi 1.1.2013–30.4.2014 16 kk

VAPO OY:N HALLITUS

Hallituksen puheenjohtaja

JAN LÅNG
s. 2.2.1957, KTM

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Okmetic Oyj ja Antilooppi Ky, hallituksen puheenjohtaja, 2015-; Stiftelsen för Åbo Akademi, hallituksen jäsen 2013-
Keskeinen työkokemus:
Huhtamäki Oy, useita tehtäviä, 1982-2003
Uponor Oyj, CEO, 2003-2008
Ahlström Oyj, CEO, 2009-2014
Vapossa hallituksen puheenjohtaja 2015-
Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja 2015-

Hallituksen varapuheenjohtaja

PERTTU RINTA
s. 24.8.1954, ekonomi, kauppaneuvos
Toimitusjohtaja, Suur-Savon Sähkö Oy, 1.9.2007-

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Energiateollisuus ry ja Kymppivoima Oy, hallituksen jäsen; Järvi-Suomen Voima Oy ja Suur-Savon Sähkötyö Oy, hallituksen puheenjohtaja; Kymppivoima-Hydro Oy, hallituksen varapuheenjohtaja
Keskeinen työkokemus:
Kymppivoima Oy, toimitusjohtaja, 8/2002-8/2007
Rauta-Kesko Oy, johtaja, Baltian toiminnot ja johtaja, K-rauta -ketju sekä yrityspalvelu, 2000-2002
Kauppiasliitto ry, toimitusjohtaja, 1998-2000
Kesko Oyj, johtaja, Lähikaupakesko, 1996-1997
Kesko, Vaasan läänin Aluekesko, useissa eri tehtävissä, 1989-1996
Hankkija, useissa eri tehtävissä, 1979-1989
Vapossa hallituksen varapuheenjohtaja 2009-
Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja 2009-2010 ja 2011-2014, jäsen 2011-
Palkitsemisvaliokunnan jäsen 2010-2011 ja 2015-

Jäsenet

MARTTI HAAPAMÄKI
s. 17.2.1950, DI, insinööri
Toimitusjohtaja, Seinäjoen Energia Oy

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Voimajunkkarit Oy, hallituksen puheenjohtaja; Vaskiluodon Voima Oy, hallituksen jäsen; EPV Energia Oy, hallituksen varajäsen
Keskeinen työkokemus:
Vaasan Sähkö Oy, liiketoimintayksikön johtaja, 1991-2003
Teollisuuden Voimansiirto Oy, erityisasiantuntija, 1989-1991
Länsi-Suomen Voima Oy, käyttöpäällikkö, 1982-1989
Nokia Engineering Oy, projektipäällikkö, 1987-1991
Helsingin kaupungin sähkölaitos, suunnitteluinsinööri, 1985-1987
Vapossa hallituksen jäsen 2015-
Tarkastusvaliokunnan jäsen 2015-

HANNU LINNA
s. 4.12.1955, dipl.ins.
Toimitusjohtaja, Vaasan Sähkö Oy, 20.8.2001-

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Oy RAVERA Ab, hallituksen puheenjohtaja; EPV Energia Oy, Voimapiha Oy ja Power-Deriva Oy, hallituksen jäsen; Pohjolan Voima Oy, hallituksen varajäsen; Energiateollisuus ry, hallituksen varapuheenjohtaja
Keskeinen työkokemus:
Korpelan Voima kuntayhtymä, toimitusjohtaja, 11/1994-7/2001
Mellano Oy, toimitusjohtaja, 9/1992-10/1994
Pyhännän Rakennustuote Oy (PRT-Forest Oy), atk-päällikkö, 1984-1991, projektipäällikkö, 1991-1992
Imatran Voima Oy, toimistoinsinööri, 1980-1984.
Vapossa hallituksen jäsen 2009-2012 ja 2014-
Palkitsemisvaliokunnan jäsen 2009-2010 ja 2011-2012
Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja 2010-2011 ja 2014-
Vapo Timber Oy:n hallituksen jäsen 2012-2014

PIRITA MIKKANEN
s. 15.2.1966, tekniikan tohtori
Partner, TM System Finland Oy

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Finnfund Oy, johtokunnan jäsen; Pihita Oy, Enersize Oy ja GloCell Ltd Oy, hallituksen jäsen; Lifa Air Oy, hallituksen puheenjohtaja
Keskeinen työkokemus:
GreenStream Network Oy, Executive Vice President, 2010-2014
Climate Opportunity Fund ja Fine Post, 2012
Carbon Fund, rahastomanageri, 2011-2013
KemiCell Oy, toimitusjohtaja, 2009-2013
GloCell Oy, toimitusjohtaja, 2009-2010
PricewaterhouseCoopers Oy, Senior Manager, 2008-2009
Labtium Oy (Geologian tutkimuskeskus), liiketoimintajohtaja, 2006-2008
Gaia Consulting Oy, liiketoimintajohtaja, 2005-2006
Dekati Oy, liiketoimintajohtaja, 2000-2005
Vapossa hallituksen jäsen 2014-
Tarkastusvaliokunnan jäsen 2014-

MINNA PAJUMAA
s. 19.4.1963, KTM, CEFA
Johtava erityisasiantuntija, Valtioneuvoston kanslia

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät:

Suomen Lauttaliikenne Oy, Gasonia Oy ja Terrafame Group Oy, hallituksen jäsen
Keskeinen työkokemus:
HSH Nordbank AG, Client Executive, 2004-2008
HSH Nordbank AG, Project Manager, 2002-2004
SEB, Vice President, 1998-2002
Suomen Vientiluotto Oy, 1990-1998
Regional Representative Singapore, Assistant Regional Representative Hongkong ja muita tehtäviä
Vapossa hallituksen jäsen 2013-
Tarkastusvaliokunnan jäsen 2013-2014
Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja 2014-2015, jäsen 2015-

Hallitukseen kuuluvat eivät omista Vapo Oy:n osakkeita.

Hallituksen jäsenet vasemmalta oikealle: Pirita Mikkonen, Perttu Rinta, Martti Haapamäki, Hannu Linna, Jan Lång, Minna Pajumaa

VAPON HALLINTOPERIAATTEET

Vapo Oy on suomalainen listaamaton osakeyhtiö, jonka päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia ja yhtiöjärjestyä sekä osakassopimusta. Lisäksi Vapo Oy noudattaa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikön omistajapolitiikkaa koskevaa periaatepäätöstä Corporate Governance -kysymysten käsittelystä valtionyhtiöissä ja valtion osakkuusyhtiöissä sekä soveltuvien osin Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 1.1.2016 voimaan tullutta suositusta listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä (”Corporate Governance -suositukset”).

Vapo-konsernia johtavia hallinto-elimia ovat Vapo Oy:n yhtiökokous, hallintoneuvosto, hallitus, toimitusjohtaja sekä tytäryhtiöiden hallitukset ja toimitusjohtajat. Yhtiökokous valitsee Vapo Oy:n hallituksen sekä sen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan noudattaen omistajien välisessä osakassopimuksessa sovittua. Vapo Oy:n hallitus nimittää toimitusjohtajan ja tytäryhtiöiden sekä muiden konserniyhtiöiden hallitusten jäsenet.

Vapo Oy:n hallitus muodostaa keskuudestaan tarkastusvaliokunnan ja palkitsemisvaliokunnan.

Konsernin emoyhtiön Vapo Oy:n toiminta koostuu lähienergian arvoketjun liiketoiminta-alueista, joita ovat Polttoaineet, Lämpö ja sähkö sekä näiden kanssa matriisivastuussa alueoperaatioista vastaava Asiakas-alue Suomi. Vapo Oy:n sisällä toimiva Vapo Ventures -yksikkö kehittää uusia liiketoimintoja Vapolle. Konserniin kuuluu edellä mainittujen toimintojen lisäksi omana liiketoimintanaan Vapo Oy:n tytäryhtiö Kekkilä Oy, jonka toimialueena ovat kasvualusta- ja lannoiteliiketoiminta sekä ympäristöliiketoiminnan ratkaisut. Merkittävimmät Vapo Oy:n ulkomaiset tytäryhtiöt ovat Ruotsissa Neova AB ja Virossa AS Tootsi Turvas, joiden toimialue kattaa

koko lähienergian arvoketjun samoin kuin Vapo Oy:llä. Kekkilä-konserniin kuuluvat mm. Hasselfors Garden AB Ruotsissa ja Hasselfors Garden AS Norjassa. Konserniin kuuluu lisäksi edellä mainittujen yhtiöiden tytäryhtiöitä ja osakkuusyhtiöitä.

Yhtiökokous

Vapo-konsernissa ylin päätöksentekuelin on Vapo Oy:n yhtiökokous. Yhtiökokous kutsutaan yhtiöjärjestyksen mukaan koolle kirjatulla kirjeellä osakkeenomistajalle osakeluetteloon ilmoitetulla osoitteella viimeistään kahdeksan päivää ennen kokousta. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä joko Jyväskylässä tai Helsingissä.

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 9.9.2015 Helsingissä. Kokous vahvisti emoyhtiön ja konsernin tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallitukselle ja toimitusjohtajalle kaudelta 1.5.2014–30.4.2015. Yhtiökokous myös hyväksyi hallituksen ehdotuksen voitonjaosta, jonka mukaan tilikaudelta 1.5.2014–30.4.2015 maksettiin osinkoa 12 miljoonaa euroa eli 400 euroa osakkeelta. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen jäsenistä ja palkkioista sekä valitsi yhtiölle tilintarkastajan.

Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin 12.11.2015, missä päätettiin Vapon hallintoneuvoston kokoonpano.

Hallintoneuvosto

Vapo Oy:llä on hallintoneuvosto, johon kuuluu vähintään 8 ja enintään 10 varsinaisen yhtiökokouksen vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä sekä kolme henkilöstön kahdeksi vuodeksi kerrallaan keskuudestaan valitsemaa henkilöstöedustajaa.

Hallintoneuvosto toimii osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen määräysten mukaisesti ja sen tehtävänä on:

1. Valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa.
2. Antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausunto tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta.
3. Antaa yhtiön hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä.
4. Antaa yhtiökokoukselle lausunto niistä tilanteissa, joissa osakeyhtiölaki edellyttää hallintoneuvoston lausuntoa.

Hallintoneuvosto kokoontui tilikauden 1.5.2015–30.4.2016 aikana 4 kertaa. Keskimääräinen läsnäoloprosentti kokouksissa oli 92.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 9.9.2015 hallintoneuvostoon valittiin edelleen:
Kansanedustaja Pirkko Mattila
Tekn. tri h.c. Heikki Miilumäki
Kansanedustaja Antti Kaikkonen
Asiakaspäällikkö, professori Eero Kubin
Insinööri Esko Kurvinen
Elinkeinopoliittinen asiantuntija Jukka Kärnä
Maa- ja metsätalousyrittäjä Tommi Lunttila
Talouspäällikkö Tiina Snicker

Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin Pirkko Mattila ja varapuheenjohtajaksi Heikki Miilumäki.

Ylimääräisessä yhtiökokouksessa 12.11.2015 hallintoneuvoston kokoonpano muuttui seuraavasti:
Hallintoneuvostossa jatkavat edelleen Tekn. tri h.c. Heikki Miilumäki
Asiakaspäällikkö, professori Eero Kubin
Insinööri Esko Kurvinen
Maa- ja metsätalousyrittäjä Tommi Lunttila
Talouspäällikkö Tiina Snicker

Hallintoneuvostoon valittiin uusina jäseninä
Kansanedustaja, Hannu Hoskonen
Kansanedustaja, Reijo Hongisto
Kansanedustaja, Markku Eestilä
Kansanedustaja, Johanna Ojala-Niemelä
Kansanedustaja, Hanna Halmeenpää

Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin Johanna Ojala-Niemelä ja varapuheenjohtajana jatkaa Heikki Miilumäki.

Hallitus

Vapo Oy:n hallitukseen kuuluu vähintään 4 ja enintään 8 yhtiökokouksen vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä omistajien välisessä osakassopimuksessa sovitulla tavalla. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsee yhtiökokous osakassopimuksessa sovitulla tavalla. Hallituksen jäsenen valinnassa on noudatettu valtionyhtiöiden omistajaohjausyksikön ohjeistusta monimuotoisuuden toteutumisesta.

Vapo Oy:n hallitus on vastuussa Vapon johtamisesta ja valvonnasta osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen, hallinnon toimintaperiaatteiden, työjärjestyksensä sekä omistajaohjeiden mukaisesti. Vapon hallinnon toimintaperiaatteisiin sekä hallituksen ja sen valiokuntien työjärjestykseen voi tutustua osoitteessa: <http://www.vapo.fi/konserni/toimintaperiaatteet>

Hallituksen työjärjestyksen keskeiset kohdat ovat:

- Yhtiökokoukselle ja hallintoneuvostolle esiteltävien asioiden valmistelu
- Konsernin ja sen liiketoimintojen pitkän aikavälin tavoitteiden ja strategioiden määrittäminen ja hyväksyminen
- Tilikautta koskevien liiketoimintakohtaisten toiminta-, investointi- ja

taloussuunnitelmien hyväksyntä sekä näitä koskevan raportoinnin seuranta

- Kirjanpidon järjestäminen mukaan lukien tilinpäätöskäytännöt
- Tarpeellisen organisaatorakenteen luominen ja toimitusjohtajan, konsernin liiketoiminta-alueiden johtajien ja konsernihallinnon tukitoiminnoista vastaavien johtajien nimittäminen sekä heidän palkkaeduistaan päättäminen
- Toimintapolitiikkojen hyväksyminen sekä niiden toteutumisen seuranta
- Sisäisen tarkastustoiminnan järjestäminen
- Yritysosotot ja niihin liittyvät toimintatavat
- Merkittävistä konserniyhtiöiden investoinneista, muista pitkävaikutteisista menoista, omaisuuden luovutuksista sekä rahoitusjärjestelyistä päättäminen asetettujen euromääräisten rajojen puitteissa
- Merkittävistä toiminnan laajentamisista ja supistamisista päättämisen Varsinaisessa yhtiökokouksessa

9.9.2015 hallitukseen valittiin nykyistä jäsenistä Perttu Rinta, Minna Pajumaa, Hannu Linna ja Pirita Mikkonen sekä uusina jäseninä Jan Lång ja Martti Haapamäki. Jan Lång valittiin hallituksen puheenjohtajaksi ja Perttu Rinta varapuheenjohtajaksi. Kaikki hallitukseen kuuluvat ovat riippumattomia yhtiöstä.

Hallitus kokoontui tilikauden 1.5.2015–30.4.2016 aikana 12 kertaa. Keskimääräinen läsnäoloprosentti kokouksissa oli 96.

Hallitus seuraa ja arvioi omia toimintatapojaan vuosittain tehtävien sisäisin arvioin.

Valiokunnat

Hallitus muodostaa keskuudestaan kaksi pysyvää valiokuntaa: tarkastusvaliokunnan ja palkitsemisvaliokunnan.

Tarkastusvaliokunta

Hallituksen tarkastusvaliokunnan tehtävänä on valmistella, ohjata ja arvioida taloudellista raportointia sekä tilintarkastusta, sisäistä tarkastusta, riskien hallintaa, juridisia riskejä ja sisäisiä valvontajärjestelmiä.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluivat Hannu Linna (puheenjohtaja), Pirita Mikkonen ja Martti Haapamäki. Tarkastusvaliokunta kokoontui tilikauden aikana 3 kertaa ja osallistumisprosentti oli 100.

Palkitsemisvaliokunta

Hallituksen palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on tehdä hallitukselle ehdotukset johdon palkoista ja palkitsemisjärjestelmistä sekä valmistella merkittävät organisaatio- ja nimitysasiat.

Palkitsemisvaliokuntaan kuului- vat Jan Lång (puheenjohtaja), Minna Pajumaa ja Perttu Rinta. Palkitsemisvaliokunta kokoontui tilikauden aikana 5 kertaa ja osallistumisprosentti oli 94.

Toimitusjohtaja

- Toimitusjohtajan tehtäviä ovat:
1. On vastuussa yhtiön ja konsernin päivittäisestä johtamisesta yhtiöjärjestyksen, osakeyhtiölain ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.
 2. Raportoii sekä hallitukselle että hallintoneuvostolle.
 3. Vastaa konsernin strategian ja toimintasuunnitelmien valmistelusta ja esittelystä hallitukselle hyväksyttäväksi.

RISKIENHALLINTA

käytännöt. Ne auttavat varmistamaan, että johdon määräyksiä noudatetaan ja konsernin tavoitteiden saavuttamista uhkaaviin riskeihin reagoidaan asianmukaisesti. Säännöllisiin valvontatoimenpiteisiin kuuluvat johdon tarkastukset ja toimintojen mittauksen tarkastukset, kullekin toimialalle sopivien mittauksen tekeminen, fyysinen valvonta, sovitujen hyväksymisrajojen ja toimintaperiaatteiden noudattamisen valvonta ja poikkeamien seuranta, hyväksymisten ja toimivaltojen järjestelmä sekä erilaiset varmistus- ja yhteensovittamisjärjestelyt.

Toimintaa ohjataan ja seurataan kuukausittain ensisijaisesti yhtiöittäin ja operatiivisesti myös liiketoiminta-alueittain. Ohjaus- ja seuranta-prosessi sisältää olennaisina osinaan kuluva tilikauden sekä rullaavan kuukausiennusteiden tarkastelun.

Valvonnan toimia johtaa konsernitasolla talousjohtaja (CFO) ja yhtiöittäin toimitusjohtajat sekä liiketoimintatasolla liiketoimintajohto. Valvonnan toteutuksesta huolehtivat liiketoiminnoittain ja yhtiöittäin nimetyt CFO:n alaisuudessa toimivat business controllerit, jotka yhdessä toimitusjohtajien ja liiketoimintajohtojen kanssa järjestävät, että liiketoiminnan tapahtumat kirjataan oikea-aikaisesti järjestelmiin ja raportoidaan tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti noudattaen erikseen annettua konsernin ohjeistusta sisäisen valvonnan ja raportoinnin sisällöstä.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus tukee Vapo Oy:n hallitusta, toimitusjohtajaa ja tytäryhtiöiden ylintä johtoa niiden valvontatehtävässä. Sisäistä tarkastusta toteuttavat palvelut ostetaan ulkoiselta palveluntarjoajalta hallituksen hyväksymällä tavalla. Konsernin yrityssuunnittelujohtaja ohjaa ja valvoo palveluiden toteutusta sekä huolehtii sisäisen tarkastuksen toteuttamiseksi tarvittavasta yhteydenpidosta hallitukseen sekä sen tarkastusvaliokuntaan ja ylimpään johtoon.

Sisäinen tarkastus

- Arvioi organisaation johtamiseen kuuluvan ohjaamisen ja valvonnan

riittävyyttä ja tehokkuutta liiketoiminnalle asetettujen tavoitteiden ja liiketoiminnassa tunnistettujen olennaisten riskien valossa,

- Tukee organisaatiota tehokkaiden valvontamenettelyjen ylläpidossa sekä
- Tekee tarkastuksia, joissa arvioidaan toiminnalle olennaisen taloudellisen ja toiminnallisen tiedon luotettavuutta ja eheyttä, toiminnan tuloksellisuutta ja tehokkuutta, omaisuuden turvaamista sekä lakien, määräysten ja sopimusten sekä organisaation sisäisten ohjeiden noudattamista.
- Ennaltaehkäisee väärinkäytösriskkejä.

Edellä kerrottu toteutetaan tarjoamalla liiketoimintaorganisaation johtamisesta riippumattomia arviointi- ja varmistuspalveluita sekä tarvittaessa konsultointia tavalla, joka ei vaaranna riippumattomuutta.

Raportointi

Yrityssuunnittelujohtaja ja sisäisen tarkastuksen toteuttava ulkopuolinen tarkastaja raportoivat tarpeen ja tarkoituksenmukaisesti joko yhdessä tai erikseen konserniyritysten hallitukselle, tarkastusvaliokunnalle sekä ylimmälle johdolle sekä laativat analyysyjä, arvioita ja kehityssuosituksia konsernin ja sen yhtiöiden toiminnoista.

Tilintarkastus

Konsernin tilintarkastus on järjestetty niin, että yhtiökokouksen valitsema emoyhtiön vastuullinen KHT-tilintarkastus-yhteisö suorittaa tarkastuksensa oman maailmanlaajuisen organisaationsa kautta koko Vapo-konsernissa ja vastaa tilintarkastuksesta koko konsernissa.

Valittu tilintarkastajayhteisö on KPMG Oy Ab ja päävastuullisena tilintarkastajana KHT Ari Eskelinen. Tilintarkastajan toimikausi on tilivuosi.

Tilikauden aikana tilintarkastajien palkkio oli 285 000 euroa.

Vapo-konsernissa riskienhallinta on olennainen osa liiketoiminnan johtamista. Kokonaisvaltainen riskienhallinta tukee Vapon strategisten ja liiketoiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä turvaa liiketoiminnan jatkuvuuden muuttuvissa olosuhteissa.

Menestyksekkään ja pitkäjänteisen liiketoiminnan edellytys on, että liiketoimintaan liittyvät riskit on tunnistettu ennakoivasti, riskinotto on hallittua, riskien kehittymistä seurataan aktiivisesti

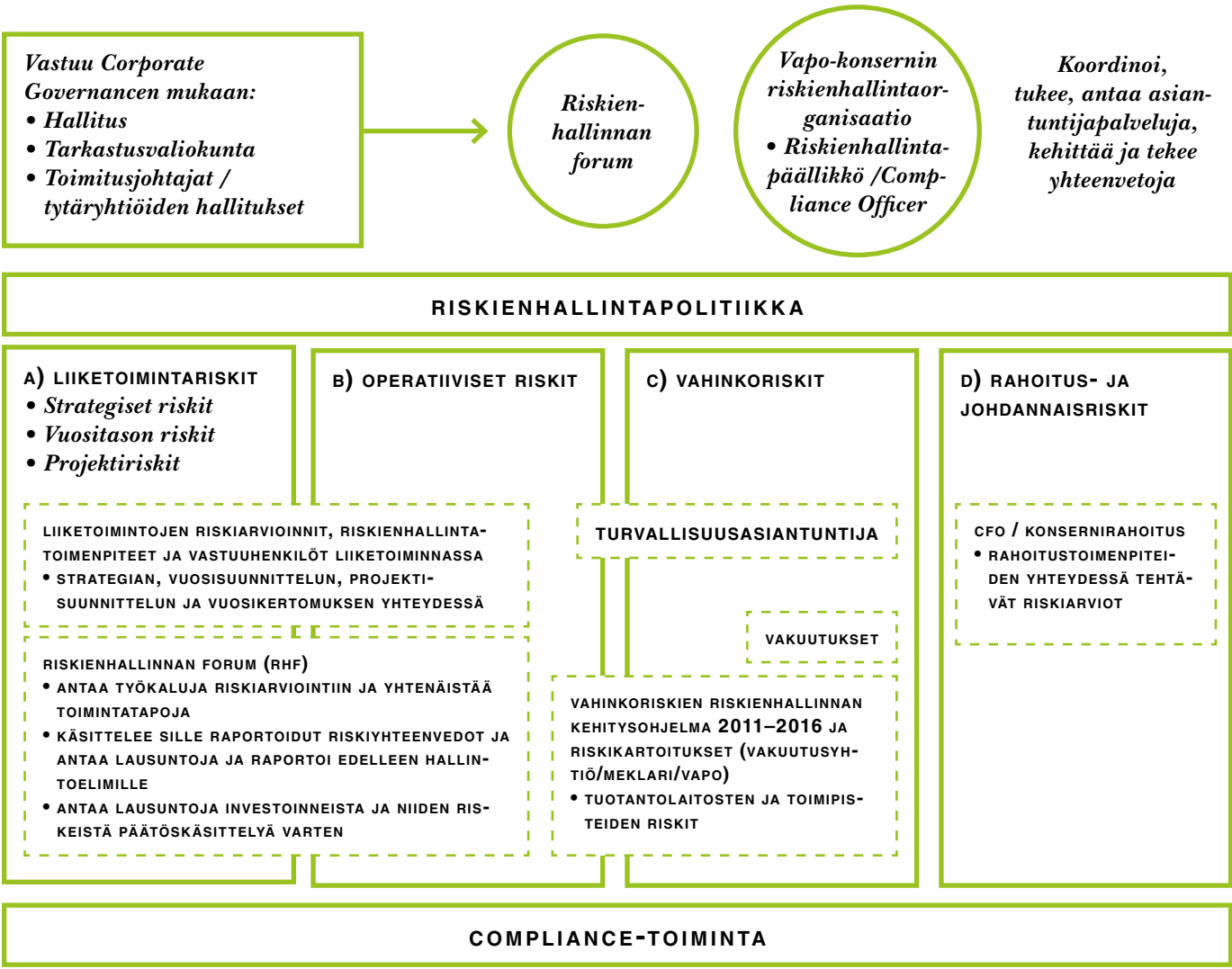
ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään oikea-aikaisesti.

Edellä kerrottuja tavoitteita toteuttava riskienhallinta kuuluu jokaisen vapolaisen työtehtäviin. Riskejä hallitaan eri organisaatiotasolla sen mukaan, missä niihin pystytään tosiasiallisesti vaikuttamaan. Riskienhallinnan toteutuksesta ja toimivuudesta vastaavat liiketoimintavastuulliset Vapo-konsernin ja Vapo Oy:n johtajat. Nämä organisoivat omassa liiketoi-

minnassaan riskienhallintatyön sekä raportoivat vastuualueensa merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot omille hallintoelimilleen ja Vapo Oy:n hallitukselle säännöllisesti sovittuina aikoina.

Konsernin eri liiketoimintoja uhkaavat pääriskit ja niihin varautumisen keinot kerrotaan konsernin yhtiöiden julkaisemissa vuosikertomuksissa.

Vapo-konsernin riskienhallinnan kokonaiskuva

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Toimintaympäristö

Vapo on paikallisia polttoaineita ja niihin perustuvia lämpöratkaisuja tarjoava energiayhtiö. Konsernin toiminnallisena tavoitteena on olla toimitusvarmin, vastuullisin ja osaavin. Vapo on tärkeä osa paikallista energiainfrastruktuuria Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. Vapo-konserniin kuuluu lisäksi puutarhakonserni Kekkilä.

Tilikausi lukuina:

- Konsernin liikevaihto tilikaudelta 1.5.2015-30.4.2016 oli 459,8 (486,9 1.5.2014-30.4.2015) milj. euroa.
- Käyttökate (EBITDA) oli 43,1 (74,7) milj. euroa, 9,4 (15,3) prosenttia liikevaihdosta.
- Liiketulos oli 8,6 (36,9) milj. euroa, 1,9 (7,6) prosenttia liikevaihdosta. Liiketulos sisältää kertaluonteisia kustannuksia 8,9 milj. euroa (tuottoja 2,5 milj. euroa).
- Konsernin jatkuvien liiketoimintojen liiketulos ilman kertaeriä ja myytyjen liiketoimintojen vaikutusta oli 19,4 (29,5) milj. euroa.
- Sijoitetun pääoman tuotto ennen veroja (pre-tax ROIC, ed. 12 kk) oli 1,2 (5,4) prosenttia.
- Vapaa kassavirta ennen veroja oli 60,7 (-25,1) milj. euroa.
- Bruttoinvestoinnit olivat 38,5 (88,4) milj. euroa, suhde poistoihin 1,1 (2,3).
- Nettoinvestoinnit olivat 21,9 (67,1) milj. euroa, suhde poistoihin 0,6 (1,7).
- Omavaraisuusaste 30.4.2016 oli 37,6 (37,8) prosenttia.
- Korolliset nettovelat 30.4.2016 olivat 366,6 (393,1) milj. euroa.
- Korollisten nettovelkojen suhde käyttökatteeseen (net debt / EBITDA, ed. 12 kk) 30.4.2016 oli 8,5 (5,3).
- Energiaturvetta toimitettiin 10,4 TWh (10,5 TWh).

Toimitusjohtaja Tomi Yli-Kyyny päättäneestä tilivuodesta: kertaluonteiset erät heikensivät tilikauden tulosta

Vapo-konsernin tilikauden tulos painui tappiolliseksi, mikä oli pettymys. Turvetuotanto jäi kesällä 2015 selvästi normaalivuotta alhaisemmaksi ja lämmityskausi 2015-2016 oli Suomessa selvästi pitkäaikaisia keskiarvoja lämpimämpi. Nämä kaksi tekijää leikkasivat konsernin tuloksesta yli 10 miljoonaa euroa. Kulu- neen tilikauden aikana Vapo Oy toteutti kaksi merkittävää rakennejärjestelyä. Yhtiö myi tammikuussa 2016 ydinliike- toimintaansa kuulumattoman Vapo Timber Oy:n ja toteutti talven aikana suuren toimintamalliuudistuksen, jossa Vapo Oy:n energia-arvoketjun toiminta ja ohjaus uudistettiin vastaamaan nykyistä energiaturpeen kysyntää. Uudistuksen keskeisenä ajurina oli yhtiön kilpailuky- vyn parantaminen luomalla organisaa- tion laaja-alaisempia ja joustavampia rooleja tilanteessa, jossa lauhdesähkön tuotannossa ei juurikaan käytetä tur- vetta. Sahausliiketoiminnan myynti ja toimintamalliuudistuksen kertaluontoi- set kustannukset heikensivät liikevoittoa yhteensä lähes 10 miljoonaa euroa.

Heikon liiketuloksen vastapainona yhtiön vapaa kassavirta (ennen veroja ja rahoituskuluja) oli erinomainen, mikä mahdollisti ennakoitua suuremman vel- kojen takaisinmaksun.

Tulevaan tilikauteen Vapo Oy lähtee selkeästi kustannustehokkaampana ener- giayhtiönä. Yhtiön strategiana on siirtää painopistettä pelkästä polttoaineiden ja lämmön myynnistä kohti laajempia energiaratkaisuja ja uusia digitaalisia lisäarvopalveluita. Esimerkkinä tästä on Vantaan Tikkurilaan valmistunut käyttökeskus, josta tällä hetkellä ajetaan jo yli kymmentä omaa ja asiakkaiden voima- ja lämpölaitosta sekä lukuisia kaukolämpöverkkoja.

Yhtiön uusien liiketoimintojen kehi- tysyksikön, Vapo Venturesin, toiminta on kehittynyt positiivisesti päättäneellä

tilikaudella. Tilikauden lopussa Vapo Clean Waters Oy aloitti toimintansa, kun ensimmäinen start-up -hanke yhtiöi- tettiin. Lisäksi turvekuiduista ja muista luonnonkuiduista uutta liiketoimintaa luova Vapo Fibers aloitti toimintansa toukokuun alussa. Näiden uusien liike- toiminta-alkujen tavoitteena on luoda Vapon osaamiseen ja mittaviin turvere- sursseihin perustuvaa uutta teollista lii- ketoimintaa varsin nopealla aikataululla. Yhtiön tavoitteena on saada turvekui- dun ensimmäiset kaupalliset sovellukset markkinoille vielä alkaneen tilikauden aikana.

Toimintaympäristön kannalta positiivista oli se, että jo edellisen hallituksen linjaama turvereron alennus ja energia- puun tuen nosto toteutuivat kevään 2016 aikana. Tämä luo kaivattua jatkuvuutta kotimaisia polttoaineita käyttävien asiak- kaiden tulevaisuuden suunnitteluun.

Sen sijaan merkittävä huoli suomalai- sille suurille biopolttoaineita käyttäville polttolaitoksille (yli 50 MW) on kaa- vaillut uudet hiukkaspäästörajat. Vielä luonnosvaiheessa oleva teollisuuspääs- tödirektiivin mukainen suurten polttolai- tosten LCP Bref -dokumentti (Large Combustion Plant Best Available Techni- que Reference Document) esittää, että biomassan ja turpeen poltossa muodos- tuvien päästöjen raja-arvot tiukentuvat oleellisesti. Kansallisten polttoaineiden käyttöä edistetään EU-tasolla ja hiiltä tuottavat valtiot ovat saamassa lievemmat päästörajat omalle kotimaiselle ruskohii- lelleen, kun taas Suomi, Irlanti ja Ruotsi eivät saisi lievennyksiä päästörajoihin kotimaiselle turpeelle. Suomen kansa- kunnalle tulee kalliiksi joutua ajopuuksi LCP BREF -säännöstössä tai -linjauksissa koskien seuraavaa päästökauppakautta tai puun energiakäytön kestävyys- kriteerejä. On tärkeää, että Suomi onnistuu näissä tärkeissä energia-alan edunvalvontahankkeissa.

Konsernin keskeiset tunnusluvut

Milj. euroa	1–4/2016	1–4/2015	5/2015–4/2016	5/2014–4/2015	1/2013–4/2014
Liikevaihto	182,6	195,1	459,8	486,9	847,4
Liikevoitto (EBIT)	18,1	26,0	8,6	36,9	50,0
% liikevaihdosta	9,9	13,3	1,9	7,6	5,9
Liikevoitto (EBIT) ennen arvonalentumisia	12,8	26,8	9,4	37,6	53,9
% liikevaihdosta	7,0	13,8	2,1	7,7	6,4
Tilikauden tulos	10,0	19,6	-4,4	19,8	22,7

Käyttökate (EBITDA)	20,7	35,5	43,1	74,7	110,8
+/- Käyttöpääoman muutos	31,5	0,7	39,6	-32,7	-27,4
- Nettoinvestoinnit	-10,1	-31,1	-21,9	-67,1	-21,6
Vapaa kassavirta ennen veroja	42,1	5,1	60,7	-25,1	61,9
Bruttoinvestoinnit	11,9	33,6	38,5	88,4	65,0
Sijoitetun pääoman tuotto % *			1,2	5,4	3,8
Sijoitetun pääoman tuotto % ennen arvonalentu- misia *			1,4	5,5	4,4
Oman pääoman tuotto % *			-1,5	6,6	1,3

Taseen loppusumma	795,0	838,2	786,9
Oma pääoma	288,2	304,4	305,2
Korolliset nettovelat	366,6	393,1	329,0
Omavaraisuusaste %	37,6	37,8	40,2
Korolliset nettovelat/käyttökate	8,5	5,3	4,4
Nettovelkaantumisaste %	127,2	128,7	110,3

Henkilöstö, keskimäärin	914	961	1 091
-------------------------	-----	-----	-------

*) Edelliset 12 kuukautta

Tilikausi 1.1.2013–30.4.2014 16 kk

Emoyhtiö Vapo Oy:n keskeiset tunnusluvut

Milj. euroa	5/2015–4/2016	5/2014–4/2015	1/2013–4/2014**
Liikevaihto	252,0	244,8	377,0
Liikevoitto (EBIT)	8,4	46,2	48,3
% liikevaihdosta	3 %	19 %	13 %
Liikevoitto (EBIT) ennen arvonalentumisia	8,4	46,8	48,5
% liikevaihdosta	3 %	19 %	13 %
Tilikauden tulos	0,2	26,3	24,7
Käyttökate (EBITDA)	28,4	70,1	77,3
Sijoitetun pääoman tuotto % *	1 %	8 %	9 %
Sij. pääoman tuotto % ennen arvonalentumisia *	1 %	8 %	9 %
Oman pääoman tuotto % *	0 %	10 %	10 %

Taseen loppusumma	770,8	802,8	726,0
Oma pääoma	251,3	263,1	249,4
Omavaraisuusaste %	33 %	34 %	34 %

*) Edelliset 12 kuukautta

**) Tilikausi 16 kk

Kehitys liiketoimintasegmenteittäin

Vapon johtamismallin mukaisesti konsernin tytäryhtiöitä johtavat ensisijaisesti niiden omat hallitukset. Tämän seurauksena segmenttiraportointi muutettiin 1.5.2015 alkaen ja raportointisegmentit muodostavat jatkossa erillisyytiöt aiem-

pien liiketoiminta-alueiden sijaan. Vapo Oy:n segmentissä raportoidaan kuitenkin myös energialiiketoimintaa palvelevien pienempien yhtiöiden tulokset, sillä myös niiden toimintaa ohjataan Vapo Oy:n kautta. Näitä yhtiöitä ovat Salon Energiantuotanto Oy, Piipsan Turve Oy, Suo Oy ja Hanhisuon Turve Oy.

Liikevaihto segmenteittäin

Milj. euroa	1–4/2016	1–4/2015	Muutos %	5/2015–4/2016	5/2014–4/2015	Muutos %
Vapo Oy	117,3	109,0	7,6	257,0	251,9	2,0
Vapo Timber Oy	5,5	29,5	-81,3	63,5	89,0	-28,6
Kekkilä-konserni	34,9	35,0	-0,3	87,9	87,1	1,0
Neova AB	21,5	19,9	8,1	47,8	48,9	-2,2
AS Tootsi Turvas	5,9	5,4	9,7	13,0	12,9	0,5
Muut	0,0	-0,1	100,0	0,0	7,8	-99,8
Segmenttien välinen liikevaihto	-2,6	-3,6	29,2	-9,4	-10,7	12,1
Yhteensä	182,6	195,1	-6,4	459,8	486,9	-5,6

Liiketulos segementeittäin

Milj. euroa	1–4/2016	1–4/2015	Muutos %	5/20154/2016	5/2014–4/2015	Muutos %
Vapo Oy	6,6	32,0	-79,3	7,4	49,1	-84,9
Vapo Timber Oy	-0,6	-0,1	-311,2	-2,2	0,8	-382,9
Kekkilä-konserni	0,6	3,3	-81,7	-1,3	1,1	-219,2
Neova AB	2,6	2,8	-6,8	1,7	1,0	74,2
AS Tootsi Turvas	0,3	0,6	-53,1	1,1	1,6	-33,0
Muut	0,3	-0,6	145,0	0,2	0,9	-74,4
Osakkuusyhtiöt	2,2	2,7	-18,1	1,4	2,2	-36,0
Eliminoinnit	6,0	-15,3	139,3	0,3	-19,8	101,6
Yhteensä	18,1	25,4	-28,7	8,6	36,9	-76,6

Vapo Oy

Vapo Oy tarjoaa yrityksille, kunnille ja kuluttajille paikallisia polttoaineita, lämpöratkaisuja ja ympäristöturpeita. Polttoaineiden osuus yhtiön ulkoisesta liikevaihdosta on noin 70 prosenttia, lämpöratkaisujen noin 25 prosenttia ja ympäristöturpeiden noin 5 prosenttia. Vapo Oy:n uusimmat kaupalliset liike-toiminnot ovat Clean Waters ja Vapo Fibers. Clean Waters tarjoaa luonnonvesien käsittelyratkaisuja pääasiassa maa- ja metsätalouden vesistökuormituksen

vähentämiseksi sekä rakennetun ympäristön hulevesien määrän ja laadun hallintaan. Vapo Fibers tuottaa turpeesta kotimaista, ekologista sekä erityisominaisuuksiltaan ainutlaatuista raaka-ainetta kuituja käyttävän teollisuuden tarpeisiin.

Segmentin tilikauden kolmannen tertiilin (tammi-huhtikuu 2016) liikevaihto oli 117,3 (109,0) miljoonaa euroa. Liikevoitto raportointijaksolta oli 6,6 (32,0) miljoonaa euroa. Vertailukauden lukuihin sisältyi sisäisistä yritysjärjestelyistä syntynyt 15 miljoonan euron voitto, joka eliminoitui konsernitasolla. Tammikuun

pakkasjakson jälkeen tavanomaista lämpimämpänä jatkunut talvi laski polttoaineiden ja lämmön myyntiä. Energiaturpeen toimitusmäärä oli jaksolla 4,6 (4,3) TWh. Lämpö ja sähkö -liiketoiminnassa lanseerattiin voima- ja lämpölaitosten käyttöpalvelu, jota Vapon omien laitosten lisäksi tarjotaan nyt myös asiakkaille.

Segmentin koko tilikauden liikevaihto oli 257,0 (251,9) miljoonaa euroa. Liikevoittoa kertyi 7,4 (49,1) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen operatiivinen liikevoitto tilikaudelta ilman kertaerien, myytyjen liiketoimintojen ja sisäisten kon-

sernijärjestelyjen tulosvaikutusta oli 15,1 (26,3) miljoonaa euroa. Investoinnit olivat 31,4 (51,1) miljoonaa euroa. Tilikaudella toimitettiin energiaturvetta yhteensä 9,8 (9,5) TWh ja lämpöä 1,2 (1,2) TWh.

Turpeen tuotantomäärä vastasi lämmityskauden polttoaineen kysyntää. Aikaisempien vuosien varmuusvarastot yhdessä tulevan turvetuotantokauden kanssa turvaavat kuitenkin asiakkaiden polttoainetoimitukset. Raportointikauden liikevaihtoa ja liiketulosta kasvattivat edellisellä tilikaudella hankitut lämpöliiketoiminnot Sysmässä, Jokelassa ja Karkkilassa. Puupolttoaineiden kohonneet hankintakustannukset heikensivät metsäpolttoaineiden sekä pellettiliiketoiminnan kannattavuutta vertailukauteen nähden.

Clean Waters -liiketoiminta keskittyi maa- ja metsätalouden asiakasprojekteihin sekä jatkoi kaupunkikosteikon toteuttamista Jyväskylään hulevesien puhdistamiseksi. Clean Watersin tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa luonnonvesien ja kaupunkien hulevesien vesiensuojeluratkaisut siten, että asiakas saa taloudellista hyötyä ja samalla luonnon monimuotoisuus ja virkistysarvo lisääntyvät. Puhtaan veden riittävyys on globaali haaste ja tulevaisuudessa entistä tärkeämpi asia. Kolmannella tertiilillä panostettiin erityisesti strategiseen tuotekehitykseen sekä valmisteltiin liike-toiminnan yhtiöittämistä. Vapo Clean Waters Oy aloitti toimintansa 1.5.2016.

Kolmannella tertiilillä lanseerattiin Vapo Oy:n uusi turvekuituihin panostava liiketoiminta Vapo Fibers. Metsien ja puhtaan veden lisäksi turve on arvokas kotimainen luonnonvara. Vapo Fibers tuottaa turpeesta ekologista ja erityisominaisuuksiltaan ainutlaatuista kuituraaka-ainetta. Turvekuidusta voidaan jalostaa esimerkiksi levyjä rakennusteollisuuteen, eristeitä, sisäpakkauksia, komposiittia ja non-woven -kankaita. Vapo Fibers on yhdistelmä monikymmenvuotista kokemusta ja tietotaitoa turpeen hyödyntämisestä kestävällä tavalla sekä kykyä nähdä perinteisessä raaka-aineessa uusia mahdollisuuksia.

Neova AB

Neova AB on Vapo Oy:n ruotsalainen tytäryhtiö, joka tarjoaa asiakkailleen kaukolämpöä omien kaukolämpöverkkojen kautta sekä räätelöityjä lämmitysratkaisuja teollisille asiakkaille. Lisäksi yhtiö tuottaa ja markkinoi turvetuotteita energia-asiakkailleen sekä kasvuturvetuotteiden käyttäjille. Vuosimyynti

jakaantuu lähes tasan lämpöratkaisujen ja turvetuotteiden kesken.

Tilikauden kolmannen tertiilin (tammi–huhtikuu 2016) liikevaihto oli 21,5 (19,9) miljoonaa euroa. Kauden liikevoitto oli 2,6 (2,8) miljoonaa euroa. Syksyyn ja alkutalveen verrattuna kylmempi loppukausi auttoi kasvattamaan polttoaineiden ja lämmön kysyntää.

Koko tilikauden liikevaihto oli 47,8 (48,9) miljoonaa euroa ja liikevoitto 1,7 (1,0) miljoonaa euroa. Liikevoittoa paransi lämpöliiketoiminnan kannattavuuden nousu sekä kiinteiden kustannusten lasku edelliseen vuoteen verrattuna. Tilikauden investoinnit olivat 3,8 (31,2) miljoonaa euroa. Vertailukauden luvut pitävät sisällään Neova AB:n pellettiliiketoiminnan, joka muodostettiin yhteisyritykseksi Lantmännen Agroenergi AB:n pellettiliiketoiminnan kanssa kesäkuussa 2014. Neova AB omistaa muodostuneesta suuremmasta pellettiyhtiöstä 50 prosenttia.

Tilikaudella toimitettiin energiaturvetta yhteensä 0,7 (0,7) TWh ja lämpöä 0,4 (0,4) TWh. Kasvuturvetoimitukset olivat 0,6 (0,5) miljoonaa kuutiometriä.

AS Tootsi Turvas

AS Tootsi Turvas on Vapo Oy:n virolainen tytäryhtiö, jonka pääliiketoiminta muodostuu kasvu- ja energiaturvetuotteiden ja puupolttoaineiden mynnistä sekä lämmöntuotannosta ja -mynnistä. Kasvuturve muodostaa vuosimyynnistä 47 prosenttia, puupolttoaineet 29 prosenttia, energiaturve 14 prosenttia ja lämpö 10 prosenttia.

Tilikauden kolmannen tertiilin (tammi-huhtikuu 2016) liikevaihto oli 5,9 (5,4) miljoonaa euroa. Kauden liikevoitto oli 0,3 (0,6) miljoonaa euroa.

Koko tilikauden liikevaihto oli 13,0 (12,9) miljoonaa euroa ja liikevoitto 1,1 (1,6) miljoonaa euroa. Tilikauden investoinnit olivat 1,1 (1,9) miljoonaa euroa.

Tilikaudella toimitettiin energiaturvetta yhteensä 0,2 (0,2) TWh. Kasvuturvetoimitukset olivat 0,6 (0,5) miljoonaa kuutiometriä.

Kekkilä-konserni

Kekkilä-konserni kehittää, valmistaa ja markkinoi puutarha-alan korkealaatuisia kasvualustoja, kasvinravinteita ja katemateriaaleja sekä kotipuutarhan ja pihan rakentamisen tuotteita harrastajille, ammattiviljelijöille ja viherrakentajille.

Suomessa tuotteita markkinoidaan Kekkilä-tuotemerkillä ja Ruotsissa sekä Norjassa Hasselfors Garden -tuotemerkillä.

Tilikauden kolmannen tertiilin (tammi-huhtikuu 2016) liikevaihto oli 34,9 (35,0) miljoonaa euroa. Kauden liikevoitto oli 0,6 (3,3) miljoonaa euroa. Tulokseen sisältyy yhteensä 1,1 miljoonan euron alaskirjaus Norjan ja Venäjän liiketoiminnoissa.

Liikevaihto säilyi edellisen vuoden vastaavan ajanjakson tasolla. Liikevaihto kasvoi ammattiviljelyliiketoiminnassa, kun taas edellisvuotta myöhemmin alkanut kevätsezonki vaikutti laskevasti kuluttaja- ja viherrakennusliiketoiminnan myyntiin.

Koko tilikauden liikevaihto oli 87,9 (87,1) miljoonaa euroa ja liikevoitto -1,3 (1,1) miljoonaa euroa. Tulokseen sisältyy 0,5 miljoonan euron kertaluonteinen kustannus. Tilikauden investoinnit olivat 3,6 (4,1) miljoonaa euroa.

Liikevaihto kasvoi ammattiviljelymarkkinoilla, etenkin Aasiassa ja Etelä-Amerikassa. Kevätsezongin viivästyminen vertailukaudesta hidasti myynnin kehitystä kuluttaja- ja viherliiketoiminnoissa.

Vapo Timber Oy

Itävaltalainen Binderholz Beteiligungs AG osti 100 prosenttia Vapo Timber Oy:n osakkeista tammikuun alussa 2016. Kauppa edellytti Itävallan kilpailuviranomaisen hyväksynnän, joten virallinen omistajanvaihdos toteutettiin 15.2.2016. Vapo Timber Oy:n luvut on konsolidoitu Vapo-konserniin 31.1.2016 asti.

Vapo Timber Oy:n kumulatiivinen liikevaihto 1.5.2015-31.1.2016 oli 63,5 (89,0 1.5.2014-30.4.2015) miljoonaa euroa ja liiketulos -2,2 (0,8) miljoonaa euroa. Touko-tammikuussa investoitiin 0,2 (0,4) miljoonaa euroa.

Muut toiminnot

Muut-segmentti pitää sisällään konsernin Tanskan tytäryhtiön Vapo A/S:n sekä Forest BtL:n, jonka operatiivinen toiminta lakkautettiin vuonna 2014. Tilinpäätökseen sisältyy Forest BtL:n biodiesel-hankkeen dokumentaation mynnistä saatu liikevoitto 0,2 miljoonaa euroa. Vertailukauden tulos pitää sisällään vielä Vapon enemmistöomistuksessa olleen jätteenkäsittely-yhtiön Mustankorkea Oy:n, jonka osakkeet myytiin joulukuussa 2014.

Kassavirta, investoinnit ja rahoitus

Vapaa kassavirta ennen veroja oli 60,7 (-25,1) miljoonaa euroa. Käyttökate (EBITDA) oli 43,1 (74,7) miljoonaa euroa. Pienentynyt käyttöpääoma paransi kassavirtaa 39,6 miljoonalla eurolla (vertailukauden käyttöpääoma kasvoi 32,7 milj. euroa).

Päättyneen tilikauden bruttoinvestoinnit olivat 38,5 (88,4) miljoonaa euroa eli 114 (225) prosenttia poistojen määrästä. Tilivuoden merkittävimmät investoinnit kohdistuivat lämpö- ja voimalaitosten energiatehokkuuden parantamiseen sekä turvetuotannon vesistö päästöjen vähentämiseen ja uusien tuotantoalueiden valmisteluun ja hankintaan. Nettoinvestoinnit olivat 21,9 (67,1) miljoonaa euroa.

Korolliset nettovelat olivat tilikauden lopussa 366,6 (393,1) miljoonaa euroa. Korolliset nettovelat sisältävät Vapon tytäryhtiössä olevan 5 miljoonan euron pääomalainan. Korollisten nettovelkojen suhde käyttökatteeseen (net debt/EBITDA) 30.4.2016 oli 8,5 (5,3). Lyhyt aikainen korollinen velka oli 35,0 (112,4) miljoonaa euroa. Vapon pitkäaikaisista korollisista veloista 50,7 prosenttia on omavaraisuuteen sidotun kovenanttiehdon piirissä, jonka ehdot täytyivät katsauskauden lopussa. Omavaraisuusaste oli tilikauden lopussa 37,6 (37,9) prosenttia ja nettovelkaantumisaste 126,7 (128,7) prosenttia. Konsernin taseen loppusumma oli 795,0 (838,2) miljoonaa euroa. Konsernin nettorahoituserät olivat -9,7 (-13,5) miljoonaa euroa. Nettorahoituserät olivat 2,1 (2,8) prosenttia liikevaihdosta.

Yhtiökokoukset

Vapo Oy:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 9.9.2015. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikaudelta 1.5.2014–30.4.2015 ja myönsi vastuuvapauden kaikille hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle. Yhtiökokous päätti maksaa 30.4.2015 päättyneeltä tilikaudelta osinkoa 400 euroa osakkeelta, yhteensä 12,0 miljoonaa euroa. Osingon maksupäivä oli 10.9.2015.

Yhtiökokous vahvisti hallintoneuvoston jäsenmääräksi kahdeksan. Puheenjohtajaksi valittiin Pirkko Mattila ja varapuheenjohtajaksi Heikki Miilumäki. Antti Kaikkonen, Eero Kubin, Esko Kurvinen, Jukka Kärnä, Tommi Lunttila ja Tiina Snicker valittiin uudelleen jäseniksi.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenmääräksi kuusi. Puheenjohtajaksi valittiin uutena jäsenenä Jan Lång ja varapuheenjohtajana jatkaa Perttu Rinta. Pirita Mikkanen, Minna Pajumaa ja Hannu Linna jatkavat hallituksen jäseninä ja Martti Haapamäki valittiin uutena jäsenenä hallitukseen.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Vapo Oy:n hallitus valitsi keskuudestaan hallituksen palkitsemisvaliokunnan jäseniksi Jan Långin (puheenjohtaja), Minna Pajumaan ja Perttu Rinnan. Tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Hannu Linna (puheenjohtaja), Pirita Mikkanen ja Martti Haapamäki.

Vapo Oy:n ylimääräinen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 12.11.2015. Yhtiökokous vahvisti hallintoneuvoston jäsenmääräksi kymmenen. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin uutena jäsenenä Johanna Ojala-Niemelä ja varapuheenjohtajana jatkaa Heikki Miilumäki. Eero Kubin, Esko Kurvinen, Tommi Lunttila ja Tiina Snicker jatkavat edelleen hallintoneuvostossa ja uusina jäseninä valittiin Hannu Hoskonen, Reijo Hongisto, Markku Eestilä ja Hanna Halmeenpää.

Tarkempi kuvaus yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmän toiminnasta päättyneeltä tilikaudelta löytyy yhtiön internet-sivuilla julkaistusta erillisestä selvityksestä.

Muutokset organisaatiossa

Energiaturpeen kysyntä on laskenut vuosi vuodelta ja sen ennakoidaan laskevan edelleen energiantuotannon painottuessa uusiutuviin polttoaineisiin, kuten puuhun. Kustannustehokkuuden ja joustavuuden parantamiseksi tässä muutuneessa markkinatilanteessa yhtiö aloitti lokakuun lopulla toimintamallin uudistamiseen tähtäävät yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelujen piirissä oli yhteensä 249 Vapo Oy:n ja Salon Energiantuotanto Oy:n työntekijää. Neuvottelut saatiin päätökseen 1.12.2015 ja uusi organisaatio aloitti toimintansa helmikuussa 2016. Toimintamallin muutos johti työmäärän vähenemiseen 50 henkilötyövuodella, jotka toteutuvat kalenterivuoden 2016 loppuun mennessä. Henkilöstölle tarjottava muutosturva sisälsi muun muassa rahallisen tukipaketin sekä uudelleensijoitusvalmennusta. Tilinpäätökseen sisältyy vielä 0,8 miljoonan euron kustannusvaus organisaatiomuutoksen seurauksena syntyvistä tulevista kustannuksista.

Huhtikuussa 2016 yhtiö aloitti yhteistoimintaneuvottelut pellettiliiketoiminnan osalta tavoitteena kannattavuuden parantaminen ja tuotannon sopeuttaminen vallitsevaan markkinakysyntään. Eurooppaan on rakennettu viime vuosina lähes puoli miljoona tonnia uutta tuotantokapasiteettia ja lisäksi pohjoisamerikkalaisen pelletin tarjonta on kasvanut merkittävästi etenkin Keski-Euroopan markkinoilla. Yhtiö uskoo kuitenkin siihen, että kotimainen pelletti on keskeinen osa Suomen uusiutuvan energian ratkaisuja lähivuosina. Neuvotteluiden piirissä oli 39 työntekijää ja sopeuttamissuunnitelmat sisältävät sekä henkilöstön määrän pysyvää vähentämistä että väliaikaisia tuotannonrajoituksia ja henkilöstön lomautuksia. Neuvottelut saatiin päätökseen toukokuun aikana. Neuvotte-lujen lopputuloksena Turengin, Vilppulan, Haukinevan ja Ylistaron tehtaiden henkilöstömäärä vähenee enimmillään 12 henkilöllä. Varsinaisten irtisanottavien määrää pyritään vähentämään vielä eläke- ja muin vapaaehtoisjärjestelyin. Lisäksi päätettiin uusista tuotannonrajoituksista, jotka johtavat loppuvuoden aikana enintään 9 henkilön määräaikaisiin lomautuksiin.

Kekkilä-konsernin toimitusjohtaja Sari Rämö jätti tehtävänsä huhtikuussa 2016. Kekkilä-konsernin operatiivisena johtajana aloitti 16.5.2016 Juha Mäkinen.

Konsernirakenteen muutokset

Vuoden 2015 aikana yhtiö neuvotteli sahayhtiönsä Vapo Timber Oy:n myynnistä ja neuvottelut saatiin päätökseen tammikuun alussa 2016. Vapo sopi Vapo Timber Oy:n koko osakekannan myymisestä itävaltalaiselle puunjalostuskonsernille Binder Beteiligungs AG:lle ja kauppa allekirjoitettiin 4.1.2016. Vapo Timber Oy:n kaksi Pohjois-Karjalassa sijaitsevaa sahalaitosta siirtyivät uudelle omistajalle 15.2.2016.

Uusi yhtiö, Vapo Clean Waters Oy, perustettiin huhtikuussa 2016 ja se aloitti toimintansa 1.5.2016. Yhtiö on Vapo Oy:n 100 prosenttisesti omistama tytäryhtiö. Yhtiön toimialana on vesien suojeleun ja luonnon monimuotoisuuden liittyvät asiantuntija-, suunnittelu-, rakentamis- ja kunnossapitopalvelut ja näihin liittyvät tuotteet. Lisäksi yhtiön toimintaan kuuluu veden ja ravinteiden ainesosien talteenotto, jalostus ja kierrätys sekä luonnon- ja puutarhakasveihin liittyvä liiketoiminta.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Uusien liiketoimintojen kehittämiseen keskittyvästä Vapo Ventures -yksiköstä käynnistyi Vapo Fibers -liiketoiminta 1.5.2016 alkaen. Vapo Fibers tuottaa turpeesta ekologista ja erityisominaisuuksiltaan ainutlaatuista kuituraa-ka-ainetta, jonka käyttömahdollisuudet ovat myös kansainvälisesti hyvin monipuoliset.

Vapo panostaa strategiansa mukaisesti tulevaisuudessa lämpö ja sähkö -liiketoiminta-alueen kasvuun. Suunniteltu kasvu vaatii merkittäviä panostuksia nykyisten voima- ja lämpölaitosten energiatehokkuuden parantamiseen sekä käyttö- ja kunnossapitotoiminnan kehittämiseen. Koska Vapolla on Suomessa maan laajuisesti lukuisia tuotantolaitoksia, on Vapolla merkittävä mahdollisuus tehostaa toimintaansa. Tämän seurauksena Vapo Oy käynnisti yhteistoimintaneuvottelut Salon Energiantuotanto Oy:n ja Haapaveden voimalaitoksen osalta toukokuussa 2016. Neuvottelujen piirissä on 16 työntekijää. Neuvottelut viedään päätökseen kesän 2016 aikana, jonka jälkeen yhtiö tekee lopulliset päätökset toimenpiteistä.

Toimintaan sisältyvä luontainen kausivaihtelu

Vuodenaikojen mukaan vaihteleva lämmitystarve tuo syklistyyttä Vapon energialiiketoimintaan. Ensimmäinen vuosikolmannes toukokuusta elokuuhun keskittyä polttoaineiden tuotantoon ja hankintaan, kun taas tilivuoden toinen vuosikolmannes käynnistää varsinaisen lämmityskauden ja polttoainetoimitusten määrä kasvaa. Tilikauden viimeinen kolmannes on yhtiön lämmön, sähkön ja polttoaineiden myynnin kannalta vahvin jakso.

Kekkilän puutarhaliiketoiminta on myös altis kausivaihteluille parhaimman kysynnän ajoituessa kevääseen. Lisäksi yleinen taloudellinen tilanne heijastuu kuluttajien ostokäyttäytymiseen tuoden vaihtelua yhtiön tulokseen.

Henkilöstö

Tilivuoden henkilöstö oli keskimäärin 914 (961) henkilöä. Vapo Oy:n ja Kekkilä Oy:n YT-neuvottelukunnat kokoontuivat kaksi kertaa tilikauden aikana.

Vapo-konsernin henkilöstö keskimäärin

	5/2015–4/2016	5/2014–4/2015	1/2013–4/2015
Suomi	654	707	759
Muut maat	260	254	332
Yhteensä	914	961	1 091

Vapo-konsernin henkilöstö segmenteittäin, keskimäärin:

	5/2015–4/2016	5/2014–4/2015	1/2013–4/2015
Vapo Oy	451	466	443
Vapo Timber Oy	81	107	170
Kekkilä-konserni	256	248	227
Neova AB	92	87	149
AS Tootsi Turvas	33	35	47
Muut	1	18	55
Yhteensä	914	961	1 091

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Konsernin tutkimus- ja kehitystoiminnan panostukset tilikaudelta 1.5.2015–30.4.2016 olivat yhteensä 1,1 (1,3) miljoonaa euroa, mikä on 0,2 (0,3) prosenttia liikevaihdosta.

Päättyneellä tilikaudella edistettiin nykyisten ja uusien liiketoimintojen kehittämistä ja kaupallistamista niin energialiiketoiminnassa kuin Vapo Venturesissa.

Tutkimus- ja kehitystoiminnassa jatkettiin turvetuotannon ympäristövaikutusten vähentämiseen tähtääviä projekteja yhtiön ympäristösitoumuksiin vastaamiseksi. Tutkimus- ja kehitystoiminnan merkittäviä painopistealueita olivat muun muassa turpeen ja soiden valumavesien raskasmetallipitoisuuksien kartoittaminen, valumavesien käsittelymenetelmien kehittäminen yhä ympäristöystävällisemmiksi, turvetuotannon tuotantomenetelmien ja tuotantokoneiden kehittäminen sekä energiaturpeen laatutietoisuuden kasvattaminen. Ympäristöturvasiakkaille kehitettiin uusi VapoPuhti-palvelukonsepti, joka pitää sisällään kuivikeasiakkaiden lannannou-topalvelun sekä kuivikkeen varastointia ja säilymistä parantavan konttiratkaisun.

Vapo Ventures on vuoden 2015 alusta lähtien kehittänyt ja kaupallistanut uusia liiketoimintoja, jotka perustuvat Vapon mittavaan turveomaisuuteen, osaamiseen ja verkostoihin. Ensimmäiset Vapo Venturesin kehittämät uudet liiketoiminnot ovat luonnonvesien käsittelyratkaisuja tarjoava Clean Waters sekä luonnonkuituratkaisuja tuottava Vapo Fibers. Tutkimus- ja kehitystoimintaa jatkettiin myös muiden hankkeiden osalta.

Vesistöjen tiukentuneet ympäristölaatu-normit ovat tuoneet mukanaan yhä laajempia selvityselvöitteita. Kuluneella kaudella Clean Waters -liiketoiminnassa jatkettiin turpeen ja soiden valumavesien raskasmetallipitoisuuksien selvityshan-ketta, jonka tavoitteena on määrittää keskimääräisiä raskasmetallipitoisuuksia turpeelle sekä soiden ja turvemaiden valumavesille. Hanketta ovat rahoittaneet turvealan yritykset ja Energiateollisuus ry:n ympäristöpooli.

Turvetuotannon sijoituessa tulevaisuudessa yhä enenevässä määrin jo ojitetuille turvemaille, käynnistettiin valumavesien käsittelyn varmistamiseksi metsäojitetuille alueille rakennettujen pintavalutuskenttien toiminnan tarkastelu. Tutkimukseen valittiin maantieteellisesti kattava määrä metsäojitettuja

pintavalutuskenttiä ja analysoitiin niiden rakenteellisten ominaisuuksien vaikutuksia puhdistustuloksiin tilastollisin menetelmin. Uusien vesienkäsittelymenetelmien tutkimusta jatkettiin myös kuluneella kaudella eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Uusien menetelmien tutkimuksella pyritään vastaamaan Vapo Oy:n antamaan vastuullisuussitoumukseen. Pilotointivaiheessa testattiin muun muassa sähkösaostusta sekä erilaisia suodatusmenetelmiä.

Energialiiketoiminnassa selvitettiin tilikauden aikana eri alkuainepitoisuuksien vaihtelua jyrsinpolttoturveaumassa. Tutkimuksen päätarkoitus oli selvittää, kuinka tarkasti yhdellä aumakokoomanäytteellä pystytään määrittämään koko auman laatuominaisuudet. Tutkimus tehtiin turpeen laatutietoisuuden kasvattamiseksi ja asiakaspalvelun parantamiseksi.

Palaturpeen tuotantoon kehitettiin yhteistyössä Peatmax Oy:n kanssa uutta palaturpeen kokoojavaunua. Vaunun prototyyppiä koeajettiin tuotanto-olosuhteissa. Saatujen tulosten pohjalta rakennetaan tulevalle tuotantokaudelle kaksi pilottivaunua. Uusi kokoojavaunu parantaa pinta-aloiltaan pienten tuotantoalueiden hyödyntämismahdollisuuksia.

Palaturpeen tuotannossa tutkittiin ja vertailtiin myös palaturpeen kenttäkuivaus-tekniikoita ja otettiin käyttöön entistä tarkempi varastoidun palaturpeen näytteenotto- ja laadunmäärittyskonsepti. Uutta aurinkosähköä käyttävää pumppaamokonseptia kehitettiin yhteistyössä laitetoimittajien kanssa. Aurinkosähköpumppaamon avulla voidaan merkittävästi leikata kevyen polttoöljyn käyttöä sekä parantaa vesienkäsittelyrakenteiden toimintaa optimoidun pump-pauksen avulla.

Ympäristövastuu

Vastuu ympäristöstä on tärkeä osa Vapon jokapäiväistä liiketoimintaa. Yhtiö sitoutui kolme vuotta sitten kansainvälisestikin ainutlaatuiseen ympäristöohjelmaan. Tiikerinloikka-nimellä toteutetun hankkeen yksi tavoitteista oli parhaan vesienkäsittelyteknologian (BAT) käyttöönotto kaikilla turvetuotantoalueilla vuoden 2014 loppuun mennessä. Kesä 2015 oli ensimmäinen tuotantokausi, jolloin kaikilla Vapon turvetuotantoalueilla oli käytössä parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukainen vesienkäsittely. Vapo on sitoutunut siihen, että turvetuotannosta poistuvat alueet ovat uudessa

maankäytössä viimeistään kahden vuoden kuluessa tuotannon päättymisestä. Muita ohjelman tavoitteita olivat muun muassa omaehtoisten ympäristötarkastusten tehostaminen ja entistä aktiivisempi tiedottaminen turpeen käytön kokonaisvaikutuksista.

Vapo lisäsi vuoden 2015 aikana päästötarkkailujen määrää 30 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2015 päästötarkkailussa otettiin yli 17 800 näytettä, joista tehtiin noin 150 000 analyysiä. Lisäksi vesistötarkkailussa otettiin yli 2 600 näytettä, joista tehtiin yli 35 200 analyysiä.

Turvetuotantoalueiden omaehtoisia ympäristötarkastuksia jatkettiin tehostetusti. Urakoitsijat tarkastivat vesienkäsittelyrakenteet tuotantokaudella kahden viikon välein, minkä lisäksi kesäajaksi palkatut 24 ympäristötarkastajaa tarkastivat kaikkien tuotantoalueiden vesienkäsittelymenetelmät sekä ympäristölupaehtojen mukaiset asiat. Vuonna 2015 viranomaistarkastuksia tehtiin 110 tuotantoalueella.

Vapo jatkoi luontoarvoltaan merkittävien soiden myyntiä suojelutarkoituksiin.

Yhtiön luvituspolitiikan mukaisesti uusia tuotantoalueita haetaan vain ojitetuille turvemaille. Vuonna 2015 turvetuotannon ympäristölupahakemuksia laitettiin vireille 29 kappaletta ja uutta lainvoimaista pinta-alaa saatiin 408 hehtaaria.

Vapo on sitoutunut siihen, että vuoden 2016 jälkeen avattavien uusien tuotantosoiden alapuolisiin vesistöihin kohdistuva kiintoaine- ja humuskuormitus on alhaisempi verrattuna ennen turvetuotantoa olleeseen tilanteeseen. Näiden sitoumusten toteuttamiseksi Vapo käynnisti Puhdas vesi- ja Tarkkailut 100 -projektit, joiden aikana tarkkaillaan noin 100 kohteessa uusien tuotantoalueiden vesistövaikutuksia ennen mahdollista turvetuotannon aloittamista.

Konsernin ympäristöinvestoinnit olivat 4,0 (10,5) miljoonaa euroa, jotka koostuivat pääasiassa turvetuotannon vesienkäsittelyrakenteiden tehostamis- ja rakentamistoimenpiteistä. Tilikauden ympäristönsuojelukustannukset ilman oman henkilöstön työpanosta olivat yhteensä 20,8 (21,4) miljoonaa euroa. Ne koostuivat pääasiassa turvetuotannon kustannuksista, kuten vesienkäsittelyrakenteiden ylläpidosta ja kuormitustarkkailuista.

Tuotannossa ollut turveala oli Suomessa 34 900 hehtaaria kesällä 2015 (41 000 ha kesä 2014). Uusia alueita saatiin tuotantoon 265 (1 238) hehtaaria

tilikauden loppuun mennessä. Tilikauden aikana tuotantoalueita poistui tuotannosta yhteensä 545 (3 764) hehtaaria.

Seuraavaan maankäyttömuotoon siirrettiin 4 996 (4 185) hehtaaria, josta 826 (838) hehtaaria myytiin. Alueita siirrettiin metsitettäväksi 2 024 (1 174) hehtaaria, pelloiksi 0 (146) hehtaaria ja kosteikoiksi tai lintujärviksi 150 (250) hehtaaria. Maanomistajille alueita palautettiin 1 996 (1 777) hehtaaria. Tuotannosta poistuneiden soiden ennallistamisesta aiheutuvien kustannuksiin varaudutaan jälkikäyttövarauksella, jolla katetaan tuotannon päättymisen jälkeisten vesiensuojelun, vesistön kuormituksen, maisemoinnin ja muiden ennallistamistoimenpiteiden kustannukset.

Vuonna 2015 puupolttoaineiden osalta laajennettiin PEFC-sertifointi koskemaan kaikkia liiketoiminnan tuotteita. Vapo puupelletit saivat PEFC-sertifikaatin ensimmäistä kertaa.

Vuonna 2015 Vapon omien lämpö- ja voimalaitosten ympäristöohjelman mukaisesti tehostettiin kotimaisten polttoaineiden käyttöä ja vähennettiin kivihiilen käyttöä. Polttoöljyn käyttö hiukan kasvoi, koska kylmiä talvipäiviä oli vertailukautta enemmän. Savukaasupäästöjä, erityisesti rikkidioksidipäästöjä vähennettiin esimerkiksi ottamalla käyttöön savukaasupesurit Sotkamon voimalaitoksella ja Tikkakosken lämpökeskuksella. Energiatehokkuutta parannettiin erityisesti Sotkamon voimalaitoksen uusilla investoinneilla ja Haapaveden voimalaitoksen kattilan optimoinnilla. Yhtiön kaikkia toimipaikkoja koskeva energiakatselmus valmistui vuoden 2015 loppuun mennessä.

Merkittävät riskit ja epävarmuustekijät

Regulaatoriskit

Tiukentuvista tulkinnanvaraisista säädöksistä aiheutuva turvetuotannon ympäristölupien saannin epävarmuus on merkittävä riski kaikille Vapon turveliiketoiminnoille ja energiaturvetta koskien myös Suomen energiaomavaraisuudelle. Tämä osittain jo toteutunut riski estää ja hidastaa uusien turvetuotantoalueiden käyttöönottoa niin, että asiakkaiden tarpeet voitaisiin täyttää kaikissa olosuhteissa myös tulevaisuudessa. Vapo on lisännyt investointejaan tuotantoalueidensa ympäristönsuojeluun sekä alueiltansa tulevien valumavesien tehostettuun vesienkäsittelyyn, jotta lupien myöntämiselle ei olisi Vaposta

johtuvaa estettä. Vapo hakee ympäristölupia ja avaa uusia tuotantoalueita valtioneuvoston hyväksymän suo- ja turvemaiden strategian linjausten mukaisesti vain luonnontilaltaan muuttuneille ojitetuille turvemaille.

Energia-alalle on tyypillistä, että toimintaa kehitetään pitkän aikavälin tavoitteiden mukaan ja myös alan investointien elinkaari on usein kymmeniä vuosia. Jatkuvasti muuttuvat säännökset muodostavat regulaatoriskin, joka vaikeuttaa alan toimintaa ja on johtanut tilanteeseen, jossa Vapon polttoaineita käyttäviin laitoksiin on tehty investointeja aikaisempaa vähemmän. Tämä on johtanut Vapon polttoainemarkkinan supistumiseen. Positiivinen muutos regulaatiossa oli keväällä 2016 toteutunut turveveron alennus 1,90 euroon megawattitunnilta ja siihen liittyen energiapuun tuen nosto, mikä ei kuitenkaan ehtinyt vaikuttaa polttoaineiden kysyntään menneellä tilikaudella. Tulevaisuudessa veromuutos voi vaikuttaa kysyntää kasvattavasti, joskin samanaikaisesti asiakaskunnassa tapahtuu siirtymistä pois polttamiseen perustuvasta energia-tuotannosta niin regulatiivisista kuin muistakin syistä.

Merkittävän riskin suomalaisille suurille puuta ja turvetta polttoaineena käyttäville polttolaitoksille (yli 50 MW) muodostavat suunnitelmissa olevat uudet päästörajat. Teollisuuspäästödirektiivin mukainen suurten polttolaitosten BAT-vertailuasikirjan (Best Available Technology) päivitys alkoi EU:ssa vuonna 2011. Ensimmäinen luonnos valmistui syksyllä 2013 ja BAT-päätelmien sisällöstä päätettiin kesäkuussa 2015. Suomi jätti tehtyihin päätöksiin yhteensä 8 eriävää mielipidettä. Suomen näkökulmasta muun muassa bio- ja turvekattiloiden vaatimukset asettuivat odotetulle tasolle vain muutaman päästökomponentin ja laitosluokan osalta. Nyt viimeistellään BREF-asiakirjaa ja arviointia eriävistä mielipiteistä. Asiakirjaa käsitellään lokakuussa 2016 EU-komission alaisessa forumissa. LCP BREF -luonnos esittää, että biomassan ja erityisesti turpeen poltossa muodostuvien päästöjen lupaharkinnassa huomioon otettavat raja-arvot tiukentuvat oleellisesti. Tämä heikentää pohjoismaisen energiatuotannon kilpailukykyä muuhun Eurooppaan verrattuna. EU:n päästökauppasääntöjen uudistus on vireillä ja sillä voi olla merkittäviä vaikutuksia koko energia-alaan niin paikallisesti kuin laajemmin Euroopan kilpailukykyyn maailmantaloudessa. Lisäksi kiinteiden puuperäis-

ten polttoaineiden kestävyyskriteerit ovat käsittelyssä EU:ssa ja sen jälkeen Suomessa. Riippuen tulevien säännösten sisällöstä, ne muodostavat uhkan puuperäisen energian käytölle ja Suomen kansantaloudelle.

Markkinariskit

Vapon polttoaine- ja energiantuotanto-liiketoimintoihin liittyy merkittäviä markkinariskejä sekä lopputuotteen kysynnän että puuperäisten polttoaineiden ja niiden raaka-aineiden hinnan ja saatavuuden osalta.

Huoli ilmaston tilasta, viimeisimpänä osoituksena Pariisin ilmastosopimus, on johtanut energia-alan murrokseen, jossa kaikin tavoin etsitään uudistuvia kestävän kehityksen vaatimukset täyttäviä vähäpäästöisiä energiaratkaisuja. Tämä johtaa siihen, että perinteisiin fossiilisiin polttoaineisiin perustuvien energiaratkaisujen osuus laskee. Turpeen käyttö on laskenut Suomessa puoleen aiemmasta viiden viimeisen vuoden aikana, lasku on ollut suurinta sähköntuotannossa. Puuperäisten polttoaineiden kysyntä on kasvanut energiayhtiöiden korvattessa fossiilisia polttoaineita muun muassa niillä.

Kysynnän kasvu on lisännyt pelletin tuotantoa Euroopassa. Myös tuonti Euroopan ulkopuolelta on kasvanut. Tarjonta on kuitenkin ylittänyt kysynnän ja tämä johtanut Eurooppalaiset pelletin tuottajat taloudellisiin vaikeuksiin ja jopa konkurseihin. Markkinoiden kasvaessa oikeahintaisen raaka-aineen saatavuus suhteessa lopputuotteen hintaan on avainasemassa kilpailukyvyn varmistamiseksi. Vapossa pellettiliiketoiminnan kannattavuus ei ole saavuttanut sille asetettuja tavoitteita, minkä johdosta sen osalta on meneillään kannattavuuden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Niin pelletti- kuin muun puupolttoaineliiketoiminnan kannattavuusriskiä pyritään hallitsemaan kehittämällä logistisia prosesseja ja asiakkuuksien hallintaa. Erityistä huomiota on laitettu polttoaineiden laadun kehittämiseen ja varastoinnin aiheuttamien laatutappioiden vähentämiseen.

Lämpö ja sähkö -liiketoimintaan vaikuttavat lämmitys-, teollisuushöyry- ja sähkömarkkinoiden sekä polttoaine- ja kilpailevien energiaratkaisumarkkinoiden kehitykset. Sähkön hinta Suomessa ja Euroopassa säilyi edelleen matalalla tasolla pienentäen sähkön myynnistä saatuja tuottoja. Polttoainemarkkinoilla öljyn alhainen hinta näkyi positiivisesti kustannusten laskuna, mutta on

vaikuttanut heikentävästi Vapon tuotamien polttoaineiden myyntiin, kun asiakkaat ovat lykänneet päätöksiä öljyn korvaamisesta kotimaisia polttoaineita käyttävillä ratkaisuilla. Kilpailevat uuden teknologian energiaratkaisut muodostavat lisääntyvän uhkan myös kotimaisilla polttoaineilla tuotettavalle energialle, joskin menneellä tilikaudella kaukolämmön kanssa kilpailevien lämmitysmuotojen kustannukset pysyivät pääosin entisellä tasollaan, ja kaukolämpö säilytti kilpailukykinsä. Uudet lämmitysmuodot, eri lämmitysmuotojen yhdistelmät ja energian säästö ovat keskeisiä kaukolämpöliiketoiminnan kehittämisessä.

Sääriskit

Vapon liiketoimintoihin laajasti vaikuttava yhteinen riski on sääolosuhteet. Talvella lämpötila vaikuttaa ulkoisten ja sisäisten asiakkaiden polttoaineostoihin sekä omien lämpö- ja voimalaitosten käyntiasteeseen. Keväällä sääolosuhteet ratkaisevat puutarhakaupan myyntivolymin. Kesäaikana sään vaikutus kohdistuu biopolttoaineiden ja ympäristötuotteiden tuotantomääriin sekä laatuun.

Sateinen tuotantokesä 2015 rajoitti turvetuotantoa Suomessa ja Ruotsissa, mikä heikensi yhtiön kannattavuutta. Pitkän aikavälin toimitusvarmuus ei kuitenkaan kärsinyt, sillä keskimääräistä lämpimämpi talvi laski polttoaineiden kysyntää, joten tilikauden päättyessä polttoainevarastot olivat edelleen korkealla tasolla. Tulevan kauden polttoainetuotanto ja -hankinta mitoitetaan vain ennakoitua tulevien vuosien kysyntää ja tiedettyä asiakaskohtaista varastointitarvetta vasten. Tämä tarkoittaa joillakin alueilla tuotantotavoitteen supistamista aikaisempiin tuotantokausiin verrattuna. Turveurakoitsijoiden hankkiminen tulevaisuudessa voi tästä syystä vaikeutua urakoitsijoiden poistuessa markkinoilta, jolla on myös pitkän aikavälin vaikutuksia alan osaamisen kadotessa.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskejä ovat työturvallisuus, omaisuus- ja keskeytysvahinkoriskit sekä ympäristöriskit. Vahinkoriskien toteutumista pyritään estämään ennakoivilla riskienhallintatoimenpiteillä ja nopealla reagoinnilla havaittuihin vaaroihin. Riskit, joita ei voida hallita omin toimenpitein, vakuutetaan mahdollisuuksien mukaan. Tavoitteena on myönteisen työturvallisuuden ja omaisuudensuojaa koskevan kulttuurin jatkuva edistäminen läpi kaikkien toimintojen. Johdon

säännölliset turvallisuuskierrokset eri toimipaikoissa ovat yksi toteutettu ja jatkuva toimenpide työturvallisuuden ja omaisuuden suojaa koskevan kulttuurin parantamiseksi.

Riskienhallinta on kaikkeen toimintaan sisällytettyä tiedostettua ja järjestelmällistä työtä. Vapo-konsernissa jatketaan vahinkoriskien hallinnan kehitysohjelmaa yhteistyössä vakuutusyhtiön ja vakuutusmeklarin kanssa. Kehitysohjelman päätaavoitteena on parantaa tietoisuutta olemassa olevista tuotantolaitosten ja toimipisteiden vahinkoriskeistä, ennalta ehkäistä havaitujen riskien toteutumista ja nostaa yleistä turvallisuustasoa Vapo-konsernin toimipaikoissa.

Rahoitus- ja hyödykeriskit

Yhtiö seuraa aktiivisesti liiketoiminnan rahoitustarvetta, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likviditeettiä toiminnan rahoittamiseksi sekä kykyä hoitaa myös muut rahoitusvelvoitteet. Maksuvalmiutta hallitaan tasapainottamalla lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen suhteellista osuutta sekä pitkäaikaisten lainojen lyhennysaikatauluja. Lisäksi rahoituksen saatavuuteen ja hintaan liittyvää riskiä hallitaan hajauttamalla varainhankintaa eri pankkien ja rahoitusinstrumenttien välillä.

Yhtiön pääasialliset rahoitusriskit ovat valuutta-, korko- ja maksuvalmiusriski. Rahoitusriskien tunnistamisesta ja hallinnasta vastaa konsernin keskitetty rahoitustoiminto, jota ohjaa hallituksen hyväksymä rahoituspolitiikka. Konserni käyttää riskienhallinnassaan valuuttatermiinejä ja -optioita, valuutanvaihtosopimuksia, valuuttalainoja, koronvaihtosopimuksia sekä hyödykejohdannaisia. Tappiollisesta ja suhdanneherkästä sekä vientiin painottuneesta sahausliiketoiminnasta luopuminen päättyneellä tilikaudella pienensi yhtiön maksuvalmiusriskiä sekä valuuttariskiä.

Hyödykeriskien osalta Vapo ostaa suojauspalveluita sähkön hankintaa ja myyntiä koskien. Sähkökaupan osuus Vapon liiketoiminnasta ei ole olennainen.

Tulevaisuuden näkymät

Vapo-konserni on maailman suurin energia- ja ympäristöturpeen tuottaja. Yhtiöllä on merkittävä rooli energiaomavaraisuuden ja huoltovarmuuden turvaajana. Poliittiset päätökset vaikuttavat olennaisesti liiketoiminnan kannattavuuteen ja kykyyn investoida. Vapo-konsernin liikevaihdon odotetaan

Hallituksen kokoonpano 1.5.2015–30.4.2016

Puheenjohtaja	Juho Lipsanen (9.9.2015 saakka)
	Jan Lång (9.9.2015 alkaen)
Varapuheenjohtaja	Perttu Rinta
Jäsenet	Martti Haapamäki (9.9.2015 alkaen)
	Risto Kantola (9.9.2015 saakka)
	Hannu Linna
	Pirita Mikkänen
	Minna Pajumaa

Hallitoneuvosto 1.5.2015–30.4.2016

Puheenjohtaja	Kansanedustaja Pirkko Mattila (12.11.2015 saakka)
	Kansanedustaja, Johanna Ojala-Niemelä (12.11.2015 alkaen)
Varapuheenjohtaja	Tekn. tri h.c. Heikki Miilumäki
Jäsenet	Kansanedustaja, Markku Eestilä (12.11.2015 alkaen)
	Kansanedustaja, Hanna Halmeenpää (12.11.2015 alkaen)
	Kansanedustaja, Reijo Hongisto (12.11.2015 alkaen)
	Kansanedustaja, Hannu Hoskonen (12.11.2015 alkaen)
	Kansanedustaja Antti Kaikkonen (12.11.2015 saakka)
	Asiakaspäällikkö, professori Eero Kubin
	Insinööri Esko Kurvinen
	Elinkeinopoliittinen asiantuntija Jukka Kärnä (12.11.2015 saakka)
	Maa- ja metsätalousyrittäjä Tommi Lunttila
	Talouspäällikkö Tiina Snicker

Konsernin johtoryhmä 30.4.2016

Tomi Yli-Kyyny, toimitusjohtaja, Vapo Oy	
Torbjörn Claesson, toimitusjohtaja, Neova AB	
Markus Hassinen, liiketoimintajohtaja, Lämpö ja sähkö, Vapo Oy	
Pasi Koivisto, liiketoimintajohtaja, Polttoaineet, Vapo Oy	
Suvi Kupiainen, talousjohtaja, Vapo Oy	
Ahti Martikainen, johtaja, viestintä ja yhteiskuntasuhteet, Vapo Oy	
Kari Poikolainen, johtaja, erityssuunnittelu, Vapo Oy	
Matti Puuronen, aluejohtaja, Viro	
Mia Suominen, liiketoimintajohtaja, Vapo Ventures, Vapo Oy	
Jyrki Vainionpää, operatiivinen johtaja, Vapo Oy	
Juhani Ylä-Sahra, johtaja, Vapo Oy	

jäävän edellistä tilikautta alhaisemmaksi sahausliiketoiminnan myynnin johdosta. Konsernin liiketuloksen ennakoidaan muodostuvan kuitenkin merkittävästi päättynyttä tilikautta paremmaksi. Sähkön hinnan oletetaan pysyvän alhaisena vuosina 2016 ja 2017. Tästä syystä polttoaineinemarkkina ei merkittävästi kasva, koska sähkön erillistuotanto kiinteillä polttoaineilla jää alhaiseksi.

Vapo Oy:n osakepääoma ja omistus

Vapo Oy:llä on yksi osakesarja. Osakkeita on kaikkiaan 30 000 kappaletta. Osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa, ja kaikki osakkeet oikeuttavat saman suuruiseen osinkoon. Jos yhtiön

osake siirtyy muulle kuin sellaiselle yhtiön ulkopuoliselle taholle, joka on osakeyhtiölain 8 luvun 12 pykälän mukaisessa konsernisuhteessa yhtiön osakkeenomistajaan, on yhtiön osakkeenomistajalla oikeus lunastaa siirtynyt osake. Mikäli useampi osakkeenomistaja haluaa käyttää lunastusoikeuttaan, osakkeet jaetaan lunastukseen halukkaiden kesken heidän omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa. Tilikauden päättyessä 30.4.2016 Vapo Oy:n osakepääoma oli 50 456 377,94 euroa.

Vapo Oy on Suomen valtion ja Suomen Energiavarat Oy:n omistama yhtiö. Suomen valtio omistaa osakkeista 50,1 prosenttia (15 030 osaketta) ja Suomen Energiavarat Oy 49,9 prosenttia (14 970 osaketta).

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Hallitus ehdottaa 8.9.2016 kokoontuvalle yhtiökokoukselle, että Vapo Oy:n tilikauden voitto, 174 909,93 euroa, kirjataan voittovarojen muutokseksi, jonka jälkeen yhtiökokouksen käytettävissä on voitonjakokelpoisia varoja 170 726 202,64 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 1.5.2015-30.4.2016 jaetaan osinkoa 4,0 miljoonaa euroa, eli 133,33 euroa osakkeelta.

JAN LÅNG
puheenjohtaja

HANNU LINNA

MINNA PAJUMAA

PERTTU RINTA
varapuheenjohtaja

PIRITA MIKKANEN

MARTTI HAAPAMÄKI

TOMI YLI-KYYN
toimitusjohtaja

KONSERNITILINPÄÄTÖS 2016, IFRS

Konsernin laaja tuloslaskelma

1 000 eur	Liitetieto	1.5.2015–30.4.2016	1.5.2014–30.4.2015
LIIVEVAIHTO			
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	2	459 800	486 856
Valmistus omaan käyttöön		844	583
Liiketoiminnan muut tuotot	5	8 668	12 514
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista		1 381	2 160
Materiaalit ja palvelut	6	-213 507	-268 506
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	7	-54 154	-58 626
Poistot	8	-35 020	-39 263
Arvonalentumiset	8	-789	-736
Liikearvon arvonalentuminen	8	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	9	-143 472	-141 825
LIIVEVOITTO		8 641	36 854
Rahoitustuotot	10	6 383	5 307
Rahoituskulut	10	-16 082	-18 838
VOITTO/TAPPIO ENNEN VEROJA		-1 057	23 322
Tuloverot	11	-3 387	-3 564
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		-4 444	19 758
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT (joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi):			
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä		52	-1 353
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ		-4 392	18 405
Tilikauden voiton jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		-4 392	18 518
Määräysvallattomille omistajille		-52	1 240
		-4 444	19 758
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		-4 275	17 644
Määräysvallattomille omistajille		-117	761
		-4 392	18 405
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Tulos/osake, euroa		-146	617
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä		30 000	30 000

Konsernitase

1 000 eur	Liitetieto	30.4.2016	30.4.2015
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	12	10 701	12 714
Liikearvo	12	5 799	5 842
Maa- ja vesialueet	13	45 403	46 263
Rakennukset ja rakennelmat	13	46 181	52 085
Koneet ja kalusto	13	129 465	130 955
Muut aineelliset hyödykkeet	13	217 301	203 384
Keskeneräiset hankinnat	13	48 596	57 988
Osuudet osakkuusyhtiöissä	14	26 153	24 459
Muut pitkäaikaiset rahoitusvarat	16	8 028	10 891
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	17	4 687	346
Laskennalliset verosaamiset	18	136	1 759
Pitkäaikaiset varat yhteensä		542 449	546 686
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	19	147 931	182 068
Myyntisaamiset ja muut saamiset	20	92 839	103 419
Tuloverosaamiset		2 351	1 857
Rahat ja pankkisaamiset	21	9 415	4 147
Lyhytaikaiset varat yhteensä		252 536	291 491
VARAT YHTEENSÄ		794 985	838 177
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Osakepääoma		50 456	50 456
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot		30 126	30 099
Muuntoerot		-2 242	-2 324
Kertyneet voittovarot		208 804	224 961
Emoyhtiön osakkeenomistajien oman pääoman osuus		287 144	303 191
Määräysvallattomat omistajat		1 039	1 210
Oma pääoma yhteensä	22	288 183	304 402
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	18	16 761	16 773
Eläkevelvoitteet	26	3 482	3 302
Pitkäaikaiset korolliset velat	23	349 446	295 691
Muut pitkäaikaiset velat	24	7 393	5 735
Varaukset	25	8 090	8 007
Pitkäaikaiset velat yhteensä		385 172	329 508
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	23	35 016	112 439
Ostovelat ja muut velat	27	86 310	91 037
Tuloverovelat		304	792
Lyhytaikaiset velat yhteensä		121 630	204 268
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		794 986	838 177

Konsernin rahavirtalaskelma

1 000 eur	30.4.2016	30.4.2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	-4 444	19 758
Oikaisut tilikauden tulokseen		
Poistot ja arvonalentumiset	35 810	39 999
Osuudet osakkuusyritysten tuloksista, voitoista(-) / tappioista (+)	-1 381	-2 160
Rahoitustuotot ja -kulut	14 082	13 531
Tuloverot	3 387	3 564
Muut oikaisut	6 608	-5 522
Oikaisut tilikauden tulokseen yhteensä	58 506	49 412
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos	11 801	-43 258
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	-1 388	276
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	13 701	108
Varausten muutos	227	-526
Käyttöpääoman muutos yhteensä	24 341	-43 401
Maksetut korot	-9 705	-7 909
Saadut korot	492	301
Muut rahoituserät	-4 252	-262
Maksetut verot	-2 467	-16 443
Liiketoiminnan rahavirta	62 471	1 458
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-38 739	-67 819
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	18 457	6 313
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla		-362
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	3 468	3 695
Ostetut osakkuusyhtiöosakkeet		
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet		
Investoinnit muihin sijoituksiin	-80	
Luovutustulot muista sijoituksista	3	38
Myönnetyt lainat	-200	-22
Lainasaamisten takaisinmaksut	2 604	305
Saadut osingot	48	2 441
Investointien rahavirta	-14 437	-55 413
Rahoituksen rahavirta		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)	-3 032	-25 975
Pitkäaikaisten lainojen nostot	70 131	144 594
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-96 974	-48 824
Rahoitusleasing-velkojen takaisinmaksut	-933	-390
Maksetut osingot	-12 055	-12 239
Rahoituksen rahavirta	-42 863	57 166
Rahavarojen muutos	5 171	3 211
Rahavarat tilikauden alussa	4 147	303
Rahavarojen muutos	5 171	3 211
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	97	633
Rahavarat tilikauden lopussa	9 415	4 147

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

1 000 eur	Osake-pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Muunto-erot	Voitto-varat	Yhteensä	Määräys-vallatt. omistajat	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.5.2015	50 456	0	30 099	-2 325	224 960	303 191	1 210	304 401
Oman pääoman muutokset								
Osingonjako					-12 000	-12 000	-55	-12 055
Laaja tulos yhteensä				82	-4 392	-4 310	-117	-4 427
Muut muutokset								
Laskennallisten verojen osuus					-68	-68		-68
Muut muutokset			27		303	330		330
OMA PÄÄOMA 30.4.2016	50 456	0	30 126	-2 242	208 804	287 144	1 039	288 183

1 000 eur	Osake-pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Muunto-erot	Voitto-varat	Yhteensä	Määräys-vallatt. omistajat	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.5.2014	50 456	0	30 153	-1 565	220 199	299 243	4 987	304 230
Oman pääoman muutokset								
Osingonjako					-12 000	-12 000	-239	-12 239
Laaja tulos yhteensä				-760	18 405	17 645	761	18 406
Muut muutokset								
Laskennallisten verojen osuus					52	52	-21	31
Muut muutokset			-54		-1 080	-1 134		-1 134
Tytäryhtiöomistuksien muutokset					-616	-616	-4 278	-4 894
OMA PÄÄOMA 30.4.2015	50 456	0	30 099	-2 325	224 960	303 191	1 210	304 401

Konsernin tunnusluvut 2011–2016

Milj. euroa	2011	2012	04/2014	04/2015	04/2016
Liikevaihto	705,0	652,9	847,4	486,9	459,8
Kasvu %	-2,0	-7,4	29,8	0,0	-5,6
Käyttökate EBITDA	45,4	52,1	110,8	74,7	43,1
% liikevaihdosta	6,4	8,0	13,1	15,3	9,4
Poistot	-46,2	-42,0	-54,2	-39,3	-35,0
Arvonalentumiset	-37,5	-0,6	-3,8	-0,7	-0,8
Liikevoitto EBIT	-38,4	9,1	50,0	36,9	8,6
% liikevaihdosta	-5,5	1,4	5,9	7,6	1,9
Liikevoitto ennen arvonalentumisia	-1,0	9,7	53,9	37,6	9,4
% liikevaihdosta	-0,1	1,5	6,4	7,7	2,1
Nettorahoituserät	-8,3	-6,4	-17,2	-13,5	-9,7
Voitto/tappio ennen veroja	-46,7	2,7	32,9	23,3	-1,1
Verot	9,6	3,5	-10,2	-3,6	-3,4
Tilikauden tulos	-37,1	6,1	22,7	19,8	-4,4
Sijoitetun pääoman tuotto %	-5,3	1,3	3,8	5,4	1,2
Sijoitetun pääoman tuotto ennen arvonalentumisia %	-0,1	1,4	4,4	5,5	1,4
Sidottu pääoma keskimäärin	728,9	680,6	671,4	687,0	695,8
Sid. pääoman kiertonopeus (liikevaihto / sid. pääoma keskimäärin)	1,0	1,0	0,9	0,7	0,7
Käyttöpääoma keskimäärin	165,7	125,6	130,4	164,3	163,4
Käyttöpääoma keskimäärin % liikevaihdosta	23,5	19,2	21,9	33,7	35,5
Sidottu pääoma vuoden lopussa	713,7	667,7	659,4	713,2	669,8
Käyttöpääoma vuoden lopussa	156,0	116,9	144,2	176,9	140,2
Bruttoinvestoinnit	94,5	48,0	65,0	88,4	38,5
% liikevaihdosta	13,4	7,4	7,7	18,1	8,4
Bruttoinvestoinnit / poistot	2,0	1,1	1,2	2,3	1,1
Käyttökate	45,4	52,1	110,8	74,7	43,1
+/- Käyttöpääoman muutos	56,4	39,1	-27,4	-32,7	39,6
- Nettoinvestoinnit	-81,2	-26,9	-21,6	-67,1	-21,9
Vapaa kassavirta ennen veroja	20,6	64,4	61,9	-25,1	60,7
Taseen loppusumma	862,0	801,2	786,9	838,2	795,0
Oma pääoma	285,5	294,7	305,2	304,4	288,2
Oma pääoma keskimäärin	326,4	296,8	300,5	297,4	296,1
Korolliset velat	422,8	368,2	340,2	408,1	384,5
Korolliset nettovelat	416,7	355,9	329,0	393,1	366,6
Omavaraisuusaste %	34,1	37,7	40,2	37,8	37,6
Nettovelkaantumisaste %	145,8	120,7	110,3	128,7	127,2
Korollinen nettovelka/käyttökate	9,2	6,8	4,4	5,3	8,5
Maksuvalmius	2,7	2,5	2,5	3,2	2,9
Oman pääoman tuotto %	-11,4	2,1	1,3	6,6	-1,5
Osingonjako	0,0	10,0	12,0	12,0	0,0
Osinko % tuloksesta *	0,0	187,5	52,9	64,8	0,0
Henkilöstö keskimäärin	1 226	1 154	1 091	961	914
Osakekohtaiset tunnusluvut					
Osakkeiden lukumäärä	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Tulos/osake, euroa *	0	178	683	617	-146
Oma pääoma/osake, euroa	9 164	9 483	9 763	10 106	9 571
Osinko/osake, euroa	0	333	400	400	0

* = emoyhtiön osakkeenomistajien osuus tuloksesta
Huom! Tilikausi 1.1.2013–30.4.2014 16 kk

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

EBITDA	=	Liikevoitto + Poistot ja arvonalentumiset +/- Osuudet osakkuusyhtiöiden tuloksista	
Käyttöpääoma	=	Vaihto-omaisuus + Toimialojen korottomat saatavat - Korottomat velat	
Sidottu pääoma	=	Toimialojen käyttöomaisuus + Käyttöpääoma	
Sidotun pääoman kiertonopeus	=	Liikevaihto liukuva 12kk Sidottu pääoma (keskimäärin)	
Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROIC)	=	Liikevoitto liukuva 12kk Sidottu pääoma (keskimäärin)	X 100
Oman pääoman tuotto-%	=	Voitto ennen veroja liukuva 12kk - tuloverot (Oma pääoma + määräysvallattomat omistajat) keskimäärin	X 100
Maksuvalmius	=	Lyhytaikaiset korottomat saatavat Lyhytaikaiset korottomat velat	
Omavaraisuusaste %	=	Oma pääoma + määräysvallattomat omistajat + pääomalaina X 100 Taseen loppusumma – saadut ennakot	
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat – korolliset lainasaamiset - rahavarat	
Nettovelkaantumisaste %	=	Korolliset nettovelat Oma pääoma + määräysvallattomat omistajat	X 100
Vapaa kassavirta ennen veroja	=	EBITDA +/- käyttöpääoman muutos – nettoinvestoinnit	
Tulos /osake	=	Emoyhtiön omistajien osuus tuloksesta / Osakkeiden lukumäärä	
Oma pääoma / osake	=	Emoyhtiön omistajien oma pääoma / Osakkeiden lukumäärä	
Osinko/osake	=	Tilikauden osingonjako / Osakkeiden lukumäärä	
Osinko / tulos %	=	100 * osinko/osake / tulos/osake	

Vapo Oy

PL 22, 40101 Jyväskylä
Yrjönkatu 42, 40100 Jyväskylä

020 790 4000
www.vapo.fi

Twitter: @VapoEnergia
LinkedIn: Vapo Oy